

Jaarstukken 2025

Inhoudsopgave

1. Jaarverslag	3
Leeswijzer	4
Algemene inleiding en aanbieding door het college	5
Programmaverantwoording	6
Programma 1: Bestuur en regio	7
Programma 2: Sociaal domein	17
Programma 3: Ruimte en leefomgeving	24
Algemene dekkingsmiddelen	34
Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien	34
Regeling beleidsindicatoren	36
Paragrafen	37
Paragraaf 1 – Lokale heffingen	38
Paragraaf 2 – Weerstandsvermogen en risicobeheersing	43
Paragraaf 3 – Onderhoud kapitaalgoederen	52
Paragraaf 4 – Financiering	56
Paragraaf 5 – Bedrijfsvoering	61
Paragraaf 6 – Verbonden partijen	67
Paragraaf 7 – Grondbeleid	79
Paragraaf 8 – Wet Open Overheid	86
2. Jaarrekening	87
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	88
De balans	91
Toelichting op de balans: Activa	93
Toelichting op de balans: Passiva	99
Overzicht niet uit de balans blijvende verplichtingen	104
Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	106
Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	107
Toelichting programma 1 Bestuur en regio	109
Toelichting programma 2 Sociaal domein	110
Toelichting programma 3 Ruimte en leefomgeving	113
Toelichting algemene dekkingsmiddelen	116
Toelichting overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien	118
Overzicht investeringen	121
Overige publicaties jaarrekening	122
Sisa bijlage	123
Overzicht van baten en lasten per taakveld	128
Verdelingsprincipe taakvelden	129
Rechtmatigheidsverantwoording	130
Overzicht mutaties reserves	133

1. Jaarverslag

Leeswijzer

Voor u liggen de jaarstukken 2025 van de gemeente Kaag en Braassem, bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening.

Het jaarverslag is als volgt opgebouwd:

- In de Algemene inleiding en aanbieding door het college, worden de belangrijkste ontwikkelingen van het afgelopen jaar toegelicht.
- Onder Programma's zijn de beleidsvelden ondergebracht in drie programma's. Per programma zijn aan de hand van thema's, de koers, de doelen, de inspanningen en middelen weergegeven.
- Onder Programma's zijn ook opgenomen: de wettelijk verplichte overzichten voor de algemene dekkingsmiddelen, kosten van overhead, vennootschapsbelasting, onvoorzien en beleidsindicatoren.
- Onder Paragrafen zijn de verplichte paragrafen opgenomen die op verschillende onderwerpen, programma overstijgend, inzicht geven.

De jaarrekening is samengesteld uit:

- De grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.
- De balans met een toelichting per balanspost.
- Per programma, de realisatie van de baten en lasten, met een toelichting.
- Overige verplichte publicaties zoals de WNT-verantwoording, SISA verantwoording, de baten en lasten per taakveld, het verdelingsprincipe taakvelden, de rechtmatigheidsverantwoording, en mutaties van de reserves.

Algemene inleiding en aanbieding door het college

Met dit jaarverslag legt het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Kaag en Braassem verantwoording af over de gerealiseerde resultaten en de besteding van de beschikbare middelen in 2025. Het verslag markeert het vierde jaar van de bestuursperiode 'Samen bouwen aan de toekomst van onze dorpen', een periode waarin verbinden en samen ontwikkelen centraal stonden.

Bij aanvang gaf de gemeenteraad ons nadrukkelijk de opdracht om inwoners, organisaties en partners met elkaar in contact te brengen en gebruik te maken van de kracht en kennis die in onze gemeenschap aanwezig is.

Een mooi voorbeeld hiervan is de dorpentoeer, waarin inwoners actief meedachten en -werkten aan de totstandkoming van de Omgevingsvisie. Daarnaast heeft het college uitvoering gegeven aan aanvullende ambities uit het raadsakkoord, naast het voortzetten van langlopende projecten uit eerdere bestuursperiodes. Zo zijn de afgelopen jaren belangrijke stappen gezet richting de realisatie van het Sportpad. De aanleg en bouw is in volle gang en naar verwachting wordt het vernieuwde Sportpad in de zomer van 2027 volledig in gebruik genomen.

Ook op andere dossiers is stevig doorgewerkt. Er wordt nog altijd intensief gelobbyd voor de ontwikkeling van bedrijventerrein A4, is het omgevingsplan van bedrijventerrein Drechthoek 2 en inmiddels ook de ontwikkeling van de Grietpolder vastgesteld, cruciale projecten voor de ruimtelijke en economische positie van onze gemeente. Daarnaast zijn in de afgelopen vier jaar 763 woningen gerealiseerd, een belangrijke bijdrage aan de regionale woonopgave. De contracten met onze samenwerkingspartners in het Sociaal Domein zijn bovendien verlengd, waarmee we blijven investeren in sterke, toegankelijke ondersteuning voor onze inwoners.

Terwijl wij lokaal en regionaal samen aan onze ambities werken, was het op geopolitiek gebied een onstuimig jaar. Dit werkt ook in onze gemeente door via onrust en bezorgdheid onder onze inwoners, een vermindert vertrouwen in de politiek en financiële onzekerheid voor de lange termijn. En terwijl de voorbereidingen voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2026 al waren begonnen, moesten er landelijke verkiezingen georganiseerd worden. Het zijn onrustige tijden, waarin het niet vanzelfsprekend is dat alle beoogde ambities behaald kunnen worden.

Het perspectief voor lokale overheden blijft onduidelijk als we daar meerjarig kijken naar de ontwikkeling van het gemeentefonds en de financiële kaders vanuit de rijksoverheid voor gemeenten. Het nieuwe Kabinet heeft daarover geen concrete beleidsvoornemens opgenomen, zodat de septembercirculaire 2026 helderheid moet gaan geven voor de korte en middellange termijn. Incidentele meevallers zoals ook in deze jaarrekening lossen dat vraagstuk niet op. Overigens blijft ons college scherp op het verschuiven van middelen naar een nieuw kalenderjaar. Dit leidt tot het vormen van reserves en dat vinden wij ongewenst. Deze onzekerheid maakt dat wij terughoudend moeten blijven bij het aangaan van nieuwe structurele investeringen.

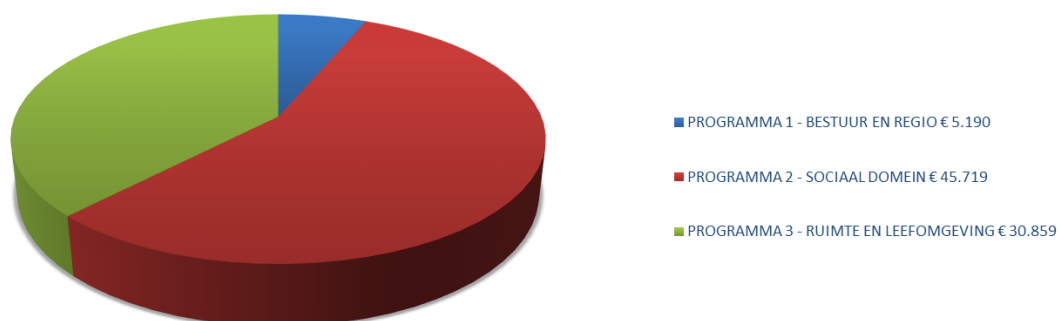
Met dit jaarverslag bieden wij inzicht in de voortgang, resultaten en keuzes die in 2025 zijn gemaakt, in het belang van onze dorpen en hun toekomst.

Programmaverantwoording

In dit onderdeel wordt per programma inzicht gegeven in de doelstellingen, belangrijke ontwikkelingen en de besteding van het geld in 2025.

De gemeenteraad heeft het beleid uit het raadsakkoord voor de raadsperiode 2022-2026 vastgelegd in drie raadsprogramma's:

TOTALE LASTEN PER PROGRAMMA (x 1.000)

Programma 1: Bestuur en regio

Thema: Regionale samenwerking

Kaag en Braassem is als zelfstandige gemeente in staat de taken van het lokaal bestuur op te pakken. Tegelijk is, mede vanwege de toekomstbestendigheid, de regionale samenwerking van grote waarde om krachten te bundelen. Samenwerking is geen doel op zich, maar moet meerwaarde opleveren voor de uitvoering van taken.

Koers

De komende periode verstevigen we de positie en lobbykracht van Kaag en Braassem.

Doelen

- Bevorderen van de regionale samenwerking om de belangen te behartigen van Kaag en Braassem in de regio.
- Samenwerken in de regio op een transparante, effectieve en kostenbesparende manier.
- Het college speelt een actieve regierol binnen de verbonden partijen en samenwerkingsverbanden.

Uitvoering

- Er wordt gezorgd voor de juiste verslaglegging op hoofdlijnen aan de raad over de besluiten en aandachtspunten van de verbonden partijen. Dit doet het college bij het kopje 'mededelingen' op de Visie en Advies avonden.
- Het college is ambassadeur van de regionale samenwerking en pakt de regiorol. De gemeente Kaag en Braassem neemt deel in de besturen van de verbonden partijen. De gemeente wordt sinds oktober 2025 in de AB vergaderingen van Regio Holland Rijnland vertegenwoordigd door drie AB leden, twee college leden en een raadslid.
- Vanuit een actieve regiorol worden de financiële ontwikkelingen binnen de verbonden partijen gemonitord. Zo heeft het college in de regio uitgedragen dat gemeenschappelijke regelingen waar mogelijk ook een bijdrage leveren aan de financiële posities van gemeenten, met name rondom het vaststellen van de begrotingen van Gemeenschappelijke Regelingen. Dit zal in 2026 ook gebeuren wanneer de begrotingen 2027 van de Gemeenschappelijke Regelingen wordt vastgesteld.
- In de programmabegroting 2026 van Kaag en Braassem is formatie opgenomen voor het versterken van de lobbykracht van gemeente Kaag en Braassem. In 2026 zal geworven worden om de taak van public affairs toe te voegen aan de organisatie.
- Het afgelopen jaar is met de projectorganisatie VOF Braassemerland ingezet om de subsidie uit het Groenprogramma van het Regionaal Investeringsfonds (RIF) Holland Rijnland te verlengen om langer de tijd te krijgen om het project 'Tweede Sluis Roelofarendsveen' met subsidie te voltooien, uiterlijk 31 december 2029. Het DB van Holland Rijnland heeft de verlenging van de subsidie toegekend.
- Gemeente Kaag en Braassem is een sterke partner in de regio, trekt intensief op met de gemeenten Alphen aan den Rijn en Nieuwkoop. Voor de Regionale Investeringsagenda Holland Rijnland is als Rijn- en Veenstreek afgesproken dat het trekken van projecten, waar een belang bij is, onderling wordt verdeeld.

Thema: Financiën

Koers

Een goede balans houden tussen een financieel gezonde gemeente en een gemeente waarin het voorzieningenniveau op peil is, waar het fijn wonen, werken en recreëren is.

Doelen

- Ambities waar kunnen maken door het beschikbaar hebben van voldoende middelen.
- Financieel gezond blijven met een meerjarig sluitende begroting.
- Goed beheer van financiële risico's

Uitvoering

In 2025 was de financiële spanning ten aanzien van de omvang van de uitkering uit het Gemeentefonds actueler dan ooit. De uitkomst van zowel de voorjaarsnota als de septembercirculaire was wat extra lucht voor de jaren 2026 en 2027. Echter: daarmee is de lucht nog niet geklaard. Duidelijk werd dat het beoogde “ravijnjaar” 2026 met twee jaar naar achter is geschoven. De hoogte van de uitkering uit het Gemeentefonds was (en is nog steeds) onderwerp van gesprek tussen gemeenten en de rijksoverheid.

Ondanks alle financiële spanningen is het gelukt om in het najaar van 2025 weer een sluitende meerjarenbegroting aan de gemeenteraad aan te bieden. Aansluitend is deze meerjarenbegroting ook goedgekeurd door de toezichthouder.

We sloten het jaar 2025 af met een positief resultaat. Maar dat voordeel is deels opgebouwd uit incidentele gebeurtenissen waaronder de verkoop van eigendom en incidentele baten gemeentefonds.

Ook in 2025 is actief ingezet op een goede beheersing van de financiële risico's. Een uitgebreide toelichting hierop wordt gegeven bij paragraaf 2 “Weerstandsvermogen en risicobeheersing”.

Thema: Dienstverlening

In 2025 stonden zowel het KCC als Burgerzaken onder aanhoudende druk. Bij Burgerzaken kwam dit doordat de reguliere wettelijke taken moesten worden uitgevoerd naast de organisatie van de verkiezingen. Deze combinatie had een substantiële impact op de beschikbare capaciteit. De huidige formatie is onvoldoende afgestemd op de omvang van het werkpakket, terwijl de landelijke piek in aanvragen voor paspoorten en rijbewijzen de druk verder heeft vergroot.

Ook binnen het KCC was de formatie ontoereikend om de roosters structureel sluitend te krijgen. Hoewel dit de organisatie kwetsbaar maakte, is de bereikbaarheid op niveau gebleven en bleven de resultaten op dit vlak consistent hoog. Wel stond hierdoor de continuïteit van de dienstverlening onder druk.

Ondanks deze knelpunten is de dienstverlening op peil gehouden dankzij de inzet en professionaliteit van beide teams. Tegelijkertijd blijft structurele versterking van de formatie noodzakelijk om de dienstverlening duurzaam op niveau te houden.

Thema: Participatie en communicatie

De raad heeft in het Raadsakkoord de wens opgenomen voor een actieve en vernieuwende koers op het gebied van participatie. De wereld verandert in rap tempo waarbij de inwoner een belangrijke plaats in het gemeenschappelijke spel inneemt. De raad heeft dan ook in het Raadsakkoord de wens opgenomen voor een actieve en vernieuwende koers op het gebied van participatie. Met het vormgeven van het participatieproces bij de Omgevingsvisie worden hier concrete stappen genomen door onder meer de dorpsperspectieven te herzien.

Koers

Een actieve en vernieuwende koers op het gebied van participatie, duidelijke en begrijpelijke communicatie is daarbij een basisvoorwaarde.

Doelen

- We laten inwoners actief onderdeel zijn van de gemeente door (meer) in samenhang met inwoners beleid te ontwikkelen.
- We besteden extra aandacht aan het zo vroeg en passend mogelijk betrekken van inwoners bij onze opgaven en projecten.
- We sluiten als gemeente aan bij initiatieven en ideeën van inwoners.
- We geven uitvoering aan het uitvoeringsplan communicatie, dat gebaseerd is op de communicatievisie 2025-2028. Daarmee zorgen we voor doorontwikkeling van onze communicatie.

Uitvoering

Participatie

Ook in 2025 heeft de gemeente Kaag en Braassem verder invulling gegeven aan de doorontwikkeling van haar ambitie om samen te werken met inwoners, dorpsraden, ondernemers, verenigingen en andere stakeholders. Zo wordt uiteraard in alle lopende en terugkerende projecten waar participatie een belangrijk onderdeel van is (zowel het ruimtelijke als sociaal-maatschappelijke domein, denk aan de themamarkten, inrichting van het openbaar groen en de wegen, de realisatie van speelplekken samen met kinderen, etc.) nagedacht over de rol van de gemeente en de meest effectieve manier van samenwerking met inwoners en organisaties. Daarnaast heeft de gemeente Kaag en Braassem aanvullende inzet gepleegd in de doorontwikkeling van de samenwerking. In 2025 is er veel inzet geweest in de Dorpentoer waarvan de uitkomst in de Omgevingsvisie is geland (zeven bijeenkomsten en 537 deelnemers). Onderdeel hiervan was een specifiek traject om jongeren te betrekken bij gemeentelijk beleid (twee bijeenkomsten, 43 deelnemers en twintig respondenten op de online enquête). Daarnaast zijn door de inwoners van de kernen Hoogmade en Kaageiland, met ondersteuning van de gemeente door de gemeenschappen zelf dorpsvisies opgesteld. Alle opbrengsten zijn verwerkt in de dorpsperspectieven. De vernieuwde dorpsperspectieven helpen ons beter te begrijpen wat inwoners belangrijk vinden en maken het voor de gemeente eenvoudiger om beleid en keuzes daarop af te stemmen en samenwerking op te zoeken.

Participatieplatform Denk Mee Kaag en Braassem

Vanaf april 2025 maakt de gemeente gebruik van het online participatieplatform Denk Mee Kaag en Braassem. Dit platform wordt ingezet bij uiteenlopende projecten om inwoners actief te betrekken. Denk daarbij aan thema's als het meedenken over een speeltuin, dorpsperspectieven, de pont in Kaag, de aardgasvrije wijk, dienstverlening of het aangeven van plekken waar versterking kan worden verminderd. Via Denk Mee kunnen inwoners op een toegankelijke manier meedenken over plannen en ontwikkelingen in hun leefomgeving. Inwoners kunnen zich aanmelden op het platform en blijven daarmee automatisch op de hoogte van lopende en nieuwe projecten in de gemeente.

Het platform wordt ingezet om:

- online participatie te organiseren, zoals enquêtes, stemmingen en ideeënbusen;
- te informeren over geplande fysieke bijeenkomsten;
- resultaten en opbrengsten van participatie te delen;
- terug te koppelen wat er met de inbreng van inwoners is gedaan;
- inzicht te geven in de planning en fasering van projecten, zodat verwachtingen vooraf duidelijk zijn.

Het eerste project waarbij Denk Mee is ingezet, was de dorpenoer in het kader van de omgevingsvisie. Inwoners konden tijdens fysieke bijeenkomsten én via het online platform hun ideeën en aandachtspunten delen. Daarnaast konden zij volgen wat er met hun input is gedaan en gedurende het hele proces betrokken blijven bij de totstandkoming van de omgevingsvisie. Alle afdelingen binnen de gemeente kunnen gebruikmaken van het platform bij projecten of opgaven waarbij online en/of fysieke participatie plaatsvindt. Met de invoering van Denk Mee is gestopt met *Kaag en Braassem Spreekt*, waarbij per vragenlijst afzonderlijk kosten werden gemaakt. Het platform is een gezamenlijk initiatief van participatie en communicatie. In 2025 telt het platform ruim 21.000 bezoekers en 1.184 geregistreerde gebruikers, wat zorgt voor een sterke start. De gebruikers zijn goed verspreid over de verschillende kernen. Kaag valt daarbij op, mede door een specifieke enquête over de pont.

Communicatie

In lijn met de communicatievisie 2025-2028 en het bijbehorende uitvoeringsplan zijn in 2025 verschillende acties opgepakt:

- **Bestuurscommunicatie**

De drie adviseurs van team communicatie verzorgen de bestuurscommunicatie: communicatie over beleid, besluiten en plannen met inwoners en andere betrokkenen. Het gaat daarbij ook om de voorbereiding voor bijzondere momenten zoals onderscheidingen, 4/5 mei, korpsavonden, en aanwezigheid van collegeleden bij bijzondere momenten van de verschillende organisaties en verenigingen in onze gemeente. Dit verzorgen de communicatieadviseurs voor de burgemeester en vier wethouders en voor de verschillende onderwerpen die in hun portefeuilles vallen. In deze rol is een goede aansluiting bij de pers van belang. In 2025 zijn daarom met regelmaat persgesprekken gevoerd om met vaste perscontacten proactief in gesprek te kunnen gaan over actuele onderwerpen binnen de portefeuilles waar op dat moment meer achtergrond gegeven kan worden en perscontacten de gelegenheid te geven om de onderwerpen waar zij meer over willen weten te bespreken. Naast deze gesprekken is met regelmaat contact tussen pers en de communicatieadviseurs om persvragen te beantwoorden; en worden perscontacten middels persberichten en persuitnodigingen meegenomen in ontwikkelingen binnen de gemeente.

- **Crisiscommunicatie: lokaal en regionaal**

Team Communicatie heeft intern een rol bij incidenten in de gemeente. Een nauwe samenwerking tussen team communicatie, team veiligheid en bestuur vindt hiervoor plaats. Naast de lokale rol binnen de eigen gemeente is team communicatie ook actief binnen Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM). In 2025 hebben de leden die al betrokken waren hun kennis op pijl gehouden en zijn nieuwe leden getraind. Met deze stap heeft geheel team communicatie binnen VRHM een actieve rol.

- **Projectcommunicatie**

Verhalen vertellen en trots delen: we delen wat we doen, hoe we dat doen en waarom we dat doen. Het diverse beeld van de gemeente wordt getoond en inwoners worden meegenomen in afwegingen en behaalde resultaten.

De gemeente heeft op meerdere manieren contact met inwoners: bij bewonersbijeenkomsten, informatiemarkten, feestelijke momenten, maar ook online op social media. Ook gaat de gemeente in gesprek over werkzaamheden en ontwikkelingen bij inwoners in de buurt tijdens informatiemarkten. Daarnaast delen we via de tweewekelijkse online nieuwsbrief en de zes uitgaves van Hier! in de regio waar we mee bezig zijn en roepen we op om naar bijvoorbeeld een

bijeenkomst te komen. Onze social media kanalen zetten we, samen met onze website, in om te informeren en op mooie momenten terug te kijken.

We zetten ons in voor toegankelijke en duidelijk communicatie en helpen collega's in het toegankelijk schrijven. Zo volgden nieuwe collega's een schrijftraining.

Beeld zegt vaak meer dan woorden. We hebben daarom een beeldbank ontwikkeld waarvoor eigen authentieke en herkenbaar beeldmateriaal in de gemeente is gemaakt.

- **Online: website, intranet, social media en online nieuwsbrief**

Website

De gemeentelijke website is voor veel inwoners een startpunt van contact met de gemeente. Informatie op de website wordt continu geoptimaliseerd voor een goede klantervaring. Ook op het gebied van digitale toegankelijkheid zijn verdere stappen gezet: eind 2025 is een toegankelijkheidstoets uitgevoerd met een mogelijke kans om in 2026 een A-status te behalen. Dit betekent dat de gemeentelijke website voldoet aan de wettelijke toegankelijkheidseisen die gesteld zijn aan overheidsapplicaties.

Intranet

Begin 2025 is het intranet geactualiseerd. Met deze nieuwe update krijgt informatie weer een juiste plek op een toegankelijke plek. Half 2025 is een enquête uitgevoerd om te meten hoe tevreden collega's waren met het intranet. Hieruit kwam dat collega's over het algemeen tevreden over het vernieuwde intranet. Het wordt vooral gebruikt om nieuws te lezen, de zoekfunctie en voor de snellinks naar onder andere ons zaakstelsel Djuma, HRM-systeem BCS of de Servicedesk. Zij gaven het intranet een score van 3.5 van de 5. In 2025 zijn 118 unieke bezoekers per dag geconstateerd, met een gemiddelde sessieduur van 3,6 minuten.

Social media

Door een helder social media beleid is de berichtgeving op de gemeentelijke kanalen meer in lijn en sluit deze beter aan bij wat volgers willen lezen. Het aandachtspunt ligt op het vertellen van verhalen, laten weten wat in de gemeente gebeurt en het delen van mooie mijlpalen van inwoners. Online kanalen worden gemonitord en er wordt ingespeeld op de ontwikkelingen en behoeften.

Facebook: het aantal volgers in 2025 groeide van 1.700 volgers naar ruim 2.600 volgers. Het aantal bereikte personen nam in dezelfde periode toe tot 287.985, een indrukwekkende groei van bijna 220% ten opzichte van het vorige jaar. Deze stijging komt met name door het gebruik van advertenties.

Instagram: het aantal volgers in 2025 groeide van 2.029 volgers naar ruim 2.450 volgers. Het aantal bereikte personen nam in dezelfde periode toe tot 176.597, een indrukwekkende groei van bijna 60% ten opzichte van het vorige jaar. Deze grote stijging komt met name door het gebruik van advertenties, een verbeterde inzet van Instagram Stories en Instagram Reels.

Online nieuwsbrief

In 2025 zijn 25 edities van de gemeentelijke digitale nieuwsbrief uitgestuurd. In januari 2025 werd deze verstuurd aan 1.589 ontvangers en in december 2025 aan 1.986 ontvangers. Het bereik van de nieuwsbrief groeit elke editie. Na de zomer is een digitale campagne ingezet. Dit resulteerde in 200 nieuwe abonnees in de campagneperiode van drie weken. Deze nieuwsbrief is een mooi middel om te delen wat er, op de verschillende onderwerpen, in de gemeente gebeurt. Ook biedt het de mogelijkheid om de verhalen te vertellen en daarmee een breder beeld te geven van wat een gemeente doet, en mijlpalen en successen met elkaar te kunnen vieren. In 2025 zijn meer achtergrondverhalen met diepgang geplaatst, een wens die naar voren kwam uit de resultaten van de enquête die uitgezet is in november 2024. De meeste respondenten gaven toen ook aan dat zij geabonneerd zijn op de nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van wat er in de gemeente gebeurt en vinden dat de nieuwsbrief daaraan voldoet.

Thema: Veiligheid en handhaving

Veiligheid en handhaving vormen een kerntaak van onze gemeente. Het gaat hierbij niet alleen om de zichtbare veiligheid op straat, waar onze handhavers dagelijks mee actief zijn. Het raakt alle facetten van de samenleving en vraagt om een brede, integrale aanpak. Denk aan het vergroten van het veiligheidsgevoel door zichtbaarheid in de wijk, het waarborgen van veiligheid bij evenementen, het voorkomen van woonfraude en het optreden tegen illegale bouwwerken.

Daarnaast wordt ingespeeld op actuele vraagstukken zoals de omgang met jongeren, de aanpak van situaties rondom verwarde personen, het weerbaar maken van de maatschappij en het adequaat reageren op (acute) crises. Ook digitale veiligheid en bewustwording rond cyberrisico's krijgen steeds meer aandacht. De gemeente werkt intensief samen met ketenpartners om criminele activiteiten en zorgelijke situaties tijdig te signaleren en aan te pakken. Veiligheid is voortdurend in beweging en vraagt om continue inzet, flexibiliteit en samenwerking, zowel binnen de gemeentelijke organisatie als daarbuiten.

Koers

Kaag en Braassem wil een gemeente zijn waarin de inwoners veilig zijn, omzien naar elkaar en weerbaar zijn.

Doelen

- Inwoners ervaren de veiligheid in de gemeente met 7,7 of hoger.
- Verbeteren van zichtbaarheid handhaving op straat.
- Meer investeren in het tegengaan van ondermijning.

Uitvoering

Veiligheid en zichtbaarheid

Via de Veiligheidsmonitor - een tweejaarlijks bevolkingsonderzoek - wordt het veiligheidsgevoel onder onze inwoners gemeten. In 2025 zijn de deelnemers gevraagd naar hun ervaringen met criminaliteit, buurtproblemen, overlast, hun gevoel van veiligheid en het functioneren van politie en gemeente. De resultaten van het onderzoek worden in de eerste helft van het jaar 2026 gepubliceerd. De resultaten zijn essentieel om het handavings- en veiligheidsbeleid beter af te stemmen op de behoeften van inwoners.

In 2025 is de zichtbaarheid van handhavers op straat verder vergroot. Handhavers waren zichtbaar aanwezig op plekken waar het nodig was, ook buiten reguliere werktijden (weekenden en avonden). Dit was mogelijk door diverse maatregelen, zoals: verbeterde interne samenwerking tussen de diverse teams, meer data gestuurde handhaving op meldingen / registraties, en door de projectmatige aanpak van specifieke handavingsvraagstukken. Denk bij het laatste aan:

- Zwerfafval: in samenwerking met de Buitendienst is de aanpak van zwerfafval verbeterd.
- Basisregistratie Personen (BRP): samen met Burgerzaken zijn controles uitgevoerd om fraude met de BRP tegen te gaan.
- Permanente bewoning: er is over teams en clusters heen samengewerkt aan het project rondom permanente bewoning op recreatieparken.

Deze maatregelen hebben handhavers dus geholpen om op de juiste plaatsen te zijn, met als resultaat dat, bijvoorbeeld bij hotspots en tijdens evenementen zoals de Veense kermis en de jaarwisseling, de veiligheid van én algehele leefbaarheid voor de inwoners zo goed mogelijk werd gewaarborgd.

Ondermijning

In 2025 zijn stappen gezet in de strijd tegen ondermijning. Ondermijning blijft een ernstige bedreiging voor de integriteit van onze samenleving, ook in Kaag en Braassem. Het is dan ook van groot belang dat de gemeente de juiste maatregelen treft om deze vorm van criminaliteit tijdig te signaleren en effectief aan te pakken.

Een belangrijk onderdeel van de aanpak is het vergroten van de bewustwording rondom ondermijning, zowel intern als in de samenleving. Alle medewerkers binnen de gemeente zijn getraind in het herkennen van signalen van ondermijning en zijn zich bewust van de mogelijke link tussen hun werk en criminele activiteiten. In 2025 hebben handhavers bovendien een gerichte training gevolgd, die hen verder heeft geholpen in het versterken van hun kennis over ondermijnende criminaliteit en rol hierin. Door deze gezamenlijke scholing zijn zij beter toegerust om ondermijning in de dagelijkse praktijk te herkennen, vast te leggen en bespreekbaar te maken.

Door een hoger bewustzijn en meer meldingen was er in 2025 een toename van het aantal signalen én bevindingen van (drugs)criminaliteit, (opslag) illegaal vuurwerk, illegaal wapenbezit, adresfraude en ook slechte huisvesting en uitbuiting van arbeidsmigranten. De meldingen bij Meld Misdaad Anoniem (MMA) zijn in 2025 bijvoorbeeld met 125% gestegen ten opzichte van 2024. Dit toont aan dat onze inzet effectief is en dat bewoners en ondernemers steeds meer bereid zijn verdachte activiteiten te melden. Dit heeft ervoor gezorgd dat er in 2025 ook steeds vaker bestuurlijke maatregelen zijn getroffen.

Bij de uitvoering van bestuurlijke controles op ondermijning gaat de gemeente in een Bestuurlijk Controle Team (BCT) samenwerken met zes andere gemeenten binnen district G (Bodegraven-Reeuwijk, Alphen aan den Rijn, Waddinxveen, Gouda, Zuidplas en Nieuwkoop). Hiervoor is in het najaar van 2025 een samenwerkingsconvenant ondertekend (pilotfase 2025-2026). De eerste controles van dit controleteam worden in 2026 uitgevoerd. Door gezamenlijk op te trekken tijdens controledagen is er meer toezichthoudende slagkracht. Dit verhoogt de kennis en vaardigheden van de toezichthouders en vermindert een mogelijk waterbedeffect binnen het district. Ook worden door herhaling de uitvoeringsprocessen en de opvolging hiervan geoptimaliseerd. Het doel van de controles is om meer zicht te krijgen op signalen van ondermijning, ondernemers en bewoners bewust te maken van deze problematiek, signalen te leren herkennen en de meldingsbereidheid te vergroten.

In 2025 is gestart met het programma Kapot Sterk van DealBreakers (initiatief van het RIEC Den Haag), dat zich richt op jongeren en hun weerbaarheid tegen criminele verleiding. Het programma biedt jongeren handvatten om op een gezonde manier 'nee' te zeggen tegen criminaliteit en helpt hen om sterk in hun schoenen te staan tegen de verleidingen van ondermijning. In 2025 hebben de eerste groepen het programma succesvol doorlopen en wordt gewerkt aan het uitbreiden naar meer scholen.

Communicatie- en bewustwordingsacties

In 2025 zijn verschillende bewustwordingsacties en bijeenkomsten georganiseerd voor medewerkers, inwoners, ondernemers en ketenpartners. Deze acties waren gericht op het versterken van de alertheid van alle betrokkenen op signalen van ondermijning en andere veiligheidsthema's, zoals mensenhandel, cyberveiligheid, witwassen van crimineel geld en de crisisorganisatie. Een aantal concrete acties:

- Via de Instagram-pagina Veiligheid (@veiligheidkaagenbraassem), magazine 'Hier! In de Regio' en de nieuwsbrief voor inwoners is structureel aandacht besteed aan signalen van ondermijning, Meld Misdaad Anoniem en andere veiligheidsthema's.
- Er zijn brieven inclusief flyers verstuurd aan alle adressen in het buitengebied over 'veilig je pand verhuren' en informatie van Land- en Tuinbouw Organisatie Nederland (LTO).

- Er is aangesloten bij het wandelevenement de Poldertocht, met inzet van de ondermijningscontainer en een visueel element (bord met vaten bij een busje) met de boodschap: 'Vreemd of verdacht?'
- Bij alle verzorgingstehuizen en ontmoetingscentra zijn puzzels uitgedeeld met een veiligheidsafbeelding. Hierbij werd een begeleidende brief geleverd over het belang van melden en MMA.
- Er is een filmpje met een item voor Opsporing Verzocht opgenomen waarin wordt gewezen op de signalen van ondermijning en de mogelijkheid om misstanden te melden via Meld Misdaad Anoniem (MMA). Dit filmpje werd verspreid via verschillende kanalen;
- Er is wederom een veiligheidsdag georganiseerd, waarop inwoners en ondernemers actief zijn betrokken bij verschillende veiligheidsthema's.
- Er hebben diverse interne bewustwordingsacties plaatsgevonden gericht op (het herkennen van signalen) drugscriminaliteit, mensenhandel en witwassen.

Ontwikkelingen

De samenleving ontwikkelt zich in hoog tempo. Mede door spanningen vanuit de geopolitieke verhoudingen en door algehele verharding van de maatschappij. Nieuwe risico's en thema's vragen om nieuwe beleidsmatige en operationele antwoorden. Zowel de aard van de problemen als de manier daarmee om te gaan, verandert snel.

De keten van Veiligheid en Handhaving stond ook in 2025 onder grote druk. De hoeveelheid casuïstiek is verder toegenomen, en nieuwe vraagstukken, zoals de aanpak van geweld tegen vrouwen en het versterken van de weerbare samenleving, vragen blijvende aandacht. Bovendien blijft de wet- en regelgeving rondom veiligheid en handhaving in beweging, wat de handhaving steeds complexer maakt.

Door een intensievere samenwerking tussen zorg- en veiligheidspartners, gecombineerd met een grotere meldingsbereidheid via bijvoorbeeld Fixi en Meld Misdaad Anoniem, zijn in 2025 steeds meer overlasterisituaties, overtredingen en/of misstanden aan het licht gebracht. Dit heeft de informatiepositie van de gemeente vergroot wat ook heeft geresulteerd in een zorgvuldiger en beter afgestemde aanpak.

Tevens is er sprake van een toename van complexe en zorgwekkende casuïstiek op diverse gebieden, denk daarbij aan:

- jeugdproblematiek, waaronder toenemende spanningen, het dragen van messen en andere onwenselijke gedragingen die de openbare orde (kunnen) verstoren.
- personen met verward gedrag door uiteenlopende redenen, zoals GGZ-problematiek, schulden en middelengebruik.

Deze vraagstukken zijn vaak hardnekkig, grensoverschrijdend en moeilijk te vatten. Ze vragen om een meer preventieve, integrale en creatieve aanpak, waarbij samenwerking over domeinen heen essentieel is. Naast samenwerking met ketenpartners zijn maatwerk, bestuurlijke slagkracht en het gericht inzetten van instrumenten, zoals gedragsaanwijzingen en handhavend optreden onmisbaar om tot structurele en duurzame oplossingen te komen.

Thema: Organisatie

Gemeente Kaag en Braassem sluit aan bij de samenleving en beseft dat medewerkers het kapitaal zijn van de organisatie. In deze bestuursperiode werd de organisatiestructuur aangepast; de directie is vormgegeven en alle functies zijn ingevuld. In het afgelopen jaar is gewerkt aan de doorontwikkeling van de organisatie.

Koers

Gemeente Kaag en Braassem groeit mee met de samenleving en is voorbereid op de toekomst.

Doelen

- De interne organisatie verder professionaliseren.
- Gemeente Kaag en Braassem is een goede werkgever.

Uitvoering

In 2024 heeft de nieuwe, toekomstbestendige organisatiestructuur definitief vorm gekregen met zes clusters met elke een eigen clustermanager, een concernstaf en een tweehoofdige directie. In deze nieuwe structuur is door het directie- en managementteam een eerste aanzet gemaakt met de herijking van visie en missie van de gemeente Kaag en Braassem. In 2025 heeft dit een vervolg gekregen. Door middel van werksessies zijn organisatie breed kernwaarden opgehaald. Het is nu aan het directie- en managementteam om dit in combinatie met de organisatievisie verder uit te werken om tot een breed gedragen eindversie te komen.

De arbeidsmarkt blijft een uitdaging. Er is sprake van krapte op de arbeidsmarkt die volgens het A&O fonds gemeenten de komende jaren zal blijven. We zien dit terug in de toegenomen inhuur. Dit heeft nadelige gevolgen, zowel financieel als ook voor de borging van kennis. Om te blijven voorzien in onze gemeentelijke behoeften is een goede aansluiting op de krappe arbeidsmarkt noodzakelijk. Medio 2025 is de functie van recruiter weer voor vast ingevuld. Er is meer aandacht gekomen voor het opstellen van vacatureteksten om zo de employer brand te versterken, realistische verwachtingen te scheppen en te zorgen voor een professionele eerste indruk. Daarnaast is het aantal vacatureplatformen uitgebreid. De doorontwikkeling van een arbeidsmarktstrategie wordt in 2026 opgepakt.

De gemeente Kaag en Braassem staat open voor jong talent of instroom zonder gemeentelijke ervaring. Gelijktijdig is het belangrijk ook de balans te bewaken en kennis te borgen. Daarom wordt blijvend gericht op bovenstaande doelen: professionalisering van de interne organisatie én goed werkgeverschap. Onderwerpen als 'dienstverlening' en 'binden, boeien & betrekken van nieuwe en bestaande medewerkers' zijn hier onderdeel van. Gelijk aan 2024 heeft zich dit in 2025 vertaald in aandacht voor de ontwikkeling van medewerkers door het faciliteren van opleidingen. De onboardingsapp, met als doel nieuwe collega's snel en makkelijk hun weg te laten vinden binnen onze organisatie, heeft een vol jaar gedraaid met positieve feedback van nieuwe collega's. Daarnaast is in 2025 de aandacht voor preventie en verzuim gecontinueerd. In 2025 is er onder andere een preventief medisch onderzoek uitgevoerd voor medewerkers van de buitendienst en handhaving.

Doel is een toekomstbestendige organisatie waarbij focus ligt op het bevorderen van de instroom, de ontwikkeling en retentie van medewerkers. Om dit ook te kunnen toetsen is in het vierde kwartaal 2025 een medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) uitgevoerd. De uitkomst was positief. Het percentage positieve stemmingen was 76%, wat hoger is dan de ideale verdeling van 75%. Nieuw aan dit MTO is dat het onderzoek op meer frequente basis kan worden uitgevoerd zodat een beeld ontstaat in de tijd.

Huisvesting

Ons huidige gemeentehuis functioneert niet optimaal en is ook niet toekomstbestendig. Daarom oriënteren we ons op andere huisvesting. Dat is echt nodig, om te kunnen voldoen aan de eisen van deze tijd, de duurzaamheidseisen, en onze eigen ambities.

In juli 2025 heeft het college een besluit genomen over (onder andere) het definitieve voorkeursscenario, namelijk renovatie/ verbouw van de oudbouw op de locatie Westeinde. Het college heeft daarnaast aan de ambtelijk opdrachtgever verzocht om een uitvraag aan marktpartijen te doen.

Financiën programma

Programma 1 Bestuur en regio		x € 1.000			
	Primaire begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Werkelijk 2025	Werkelijk versus begroting na wijziging	
Totale lasten	4.991	5.834	5.190	-644	V
Totale baten	-64	-1.051	-1.051	0	N
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	4.927	4.783	4.139	-644	V
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	
Gerealiseerd resultaat	4.927	4.783	4.139	-644	V

*De analyses per programma staan vermeld in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

Programma 2: Sociaal domein

Thema: Sociaal domein

In 2023 is de Maatschappelijke Agenda (MAG) opnieuw vastgesteld. Dit is de basis voor het sociaal domein. Dankzij de inzet en betrokkenheid van de vele vrijwilligers in onze gemeente en de betrokken professionals, zoals onze gecontracteerde partners, huisartsen en integrale kindcentra, is in 2025 ook actief ingezet op het op de kaart zetten van gezondheid en bewegen. Veel aandacht is daarbij uitgegaan naar het versterken van welzijn en preventie. Dit met het doel om het toenemende beroep op jeugdzorg en volwassenenzorg terugbrengen en zo ook de kosten beheersbaar maken/houden. Daarnaast is ingezet op het versterken van bestaanszekerheid en de sociale basis, het realiseren van kansengelijkheid en het makkelijker maken van gezond leven (zoals opgenomen in de Maatschappelijke agenda).

Koers

Het sociaal domein focust op het versterken van bestaanszekerheid en de sociale basis, het realiseren van kansengelijkheid en het makkelijker maken van gezond leven (zoals opgenomen in de Maatschappelijke agenda).

Doelen

- Behoud en uitbreiding van het culturele aanbod in onze gemeente.
- Een sterke sociale basis met aandacht voor gezondheid en welzijn van onze inwoners.
- Een kwalitatief en betaalbaar aanbod aan laagdrempelige hulp en ondersteuning dicht bij onze inwoners.
- Voorkomen en aanpakken laaggeletterdheid en bevorderen digi-vaardigheid.

Uitvoering 2025

In 2025 is ingezet op de volgende onderwerpen om de doelen te realiseren:

Algemeen

- Er is een heroriëntatie uitgevoerd op het sociaal domein. Doel van deze heroriëntatie was om te onderzoeken hoe het sociaal domein in onze gemeente toekomstbestendig ingericht kan blijven. Op basis van deze heroriëntatie heeft het college besloten om de overeenkomsten met onze huidige partners te verlengen, te kijken naar een logische en efficiënte taakverdeling tussen deze partijen en om een integrale toegang te realiseren. Dit is deels opgepakt in 2025 en zal ook in 2026 aandacht vragen. Concreet zijn de overeenkomsten met Tom in de buurt en het JGT verlengd (zie bestaanszekerheid en kansengelijkheid). De verlenging van De Driemaster vindt plaats in 2026.
- De partners Tom in de buurt, De Driemaster en het Jeugd- en gezinsteam (JGT) hebben in 2025 elkaar veelvuldig opgezocht om de samenwerking te versterken en hun dienstverlening (nog) beter op elkaar af te stemmen. Meerdere activiteiten worden in gezamenlijkheid aangeboden. In november heeft een bijeenkomst plaatsgevonden voor alle professionals van de drie partijen om elkaar en elkaars dienstverlening (nog) beter te leren kennen en te kijken hoe één en ander (activiteiten, samenwerking) nog verder geoptimaliseerd kan worden.
- De partners (De Driemaster, Tom in de buurt en het JGT) zijn gezamenlijk aan het werk om de integrale toegang vanuit de uitvoering verder te versterken. Regelmatig worden gezamenlijk casusbesprekingen gevoerd, waardoor afstemming en samenwerking bij het beoordelen en oppakken van hulpvragen verbeterd is. De samenwerking wordt periodiek geëvalueerd.
- In 2025 is met Voetbalvereniging Woubrugge een overeenkomst gesloten waarbij de verantwoordelijkheid voor het kunstgrasveld is overgedragen naar de vereniging. Deze overeenkomst is afgesloten in het kader van Focus met Ambitie II.

Sociale basis

- In 2025 heeft het college een nieuw beheer- en uitvoeringsplan spelen vastgesteld. In dit plan zijn de speerpunten en uitgangspunten voor 2025 en verder vastgelegd en is inzicht geboden in de huidige verdeling van speelplekken over de verschillende kernen in Kaag en Braassem.
- In 2025 is een aanbesteding uitgevoerd voor het ontwerpen, leveren en onderhouden van speelplekken en speelvoorzieningen in onze gemeenten. Deze aanbesteding is afgerond. Als gemeente hebben we voor de periode 2026 t/m 2031 een overeenkomst afgesloten met Speelplan B.V. voor spelen.
- In 2025 is de online buitenspeelkaart in Kaag en Braassem live gegaan. Kinderen en volwassenen kunnen online zien welke speelplekken er in de gemeente en bij hen in de buurt zijn.
- De Driemaster heeft in 2025, net zoals in voorgaande jaren, een MAG bijdrage aan culturele organisaties verstrekt om zo het aanbod aan cultuur te behouden. Daarnaast wordt het jeugdfonds sport & cultuur ingezet om kinderen gebruik te kunnen laten maken van het cultureel aanbod (dus bevorderen vraag en aanbod).
- De Driemaster heeft structureel aandacht voor het versterken van de sociale basis. Hiervoor heeft De Driemaster in 2025 “Buurtcirkels” ingezet. Dat is een aanpak waarin inwoners, vrijwilligers en professionals samenwerken aan een gezonde, verbonden wijk. Bij deze bijeenkomsten waren meerdere inwoners aanwezig. Op donderdag 16 oktober 2025 vond de feestelijke samenkomst plaats rondom zorgzame buurten/ buurtcirkels. Daarbij waren 80 inwoners aanwezig.
- Met Zorg en Zekerheid is een samenwerking gestart om gezamenlijk initiatieven te ontplooiën om de sociale basis te versterken. Deze initiatieven zijn nog in de startfase. In 2026 moeten deze worden uitgevoerd.

Kansengelijkheid

- Begin 2025 heeft gemeente Kaag en Braassem, tegelijk met de andere gemeenten binnen Holland Rijnland, ingestemd met het uitvoeren van maatregelen uit de eindrapportage van de bestuurlijke Taskforce gespecialiseerde jeugdhulp HR (maatregelpakketten 1 en 2). In 2025 zijn prioriteiten vastgesteld en is gestart met de volgende prioriteiten:
  - het herijken van de regiovisie;
  - het opstellen van een wijzigingspakket voor een scherpere afbakening van de reikwijdte van de jeugdhulpplicht in de lokale verordeningen;
  - en het verkennen van het werken met beschikkingen en voeren van casusregie.

In 2026 worden deze maatregelen geïmplementeerd. Tegelijkertijd is lokaal een analyse uitgevoerd op het beroep op en de kosten van de jeugdzorg in onze gemeente. Dit om te kijken waar sturingsmogelijkheden liggen om de kosten te verminderen en (de kwaliteit van) het aanbod te behouden/vergroten.

- In 2025 is De Driemaster gestart met het project “Steunoudergezinnen”. Bij dit project nemen steunoudergezinnen één of twee dagdelen per week de zorg voor een kind van overbelaste ouders op zich. Zo krijgen die ouders vrije tijd om op adem te komen, stress te verminderen of belangrijke zaken te regelen. Door de rust en ruimte die ouders ervaren, kunnen zij zelf weer beter voor hun kinderen zorgen. Dit verkleint de kans op escalatie naar zwaardere zorg of problemen binnen het gezin. Daarnaast is De Driemaster gestart met het werven van een extra jeugdwerker om het toenemend aantal vragen in onze gemeente te kunnen beantwoorden. De extra jeugdwerker moet leiden tot intensiever outreachend werk, ook in de voorheen minder bereikte gebieden én tot een grotere aanwezigheid op scholen. Deze jeugdwerker start in het eerste kwartaal van 2026.
- In 2025 is een nieuwe subsidieovereenkomst gesloten met het Jeugd- en gezinsteam JGT voor de jaren 2026 t/m 2028. Dit omdat we zeer tevreden zijn over de aanpak en dienstverlening van het JGT. Naast de reguliere hulpverlening heeft het JGT meerdere trainingen en cursussen aangeboden, veelal ook samen met De Driemaster en/of Tom in de buurt. Ook heeft het JGT meegedacht over en meegewerkt aan regionale en landelijke ontwikkelingen zoals de uitwerking van de taskforce maatregelen, de implementatie van het Toekomstscenario en dergelijke.

- De Driemaster zet in op laaggeletterdheid door bijvoorbeeld daar specifiek aandacht aan te besteden bij Kansrijke start en door activiteiten te ontplooiën, samen met de bibliotheek. In 2025 is bijvoorbeeld de (digi)taalgroep gestart, gericht op inwoners met een langdurige bijstandsuitkering.
- In oktober 2025 heeft de jaarlijkse bijeenkomst “Samen sterk voor de jeugd” plaatsgevonden. Circa 60 professionals vanuit onderwijs, jeugdzorg, jeugdgezondheidszorg, huisartsen en dergelijke waren aanwezig op deze bijeenkomst. De bijeenkomst stond in het teken van inclusie van en gelijkwaardige kansen voor kinderen en jongeren in onze gemeente.

Bestaanszekerheid

- In 2025 is een woonzorgvisie 2025-2030 opgesteld met input van meerdere betrokkenen en belanghebbenden. In de woonzorgvisie zijn de (huidige en toekomstige) woon- en zorgbehoeften en opgaven van alle aandachtsgroepen en ouderen in kaart gebracht. De woonzorgvisie is op 15 december 2025 vastgesteld door de gemeenteraad. In 2026 wordt gewerkt aan een uitvoeringsprogramma en het volkshuisvestingsprogramma.
- In 2025 is het inrichtingsplan voor het realiseren van 1 à 2 scheve huisjes in Nieuwe Wetering vastgesteld. Daarnaast is een overeenkomst met WYwonen opgesteld, waarin afspraken zijn vastgelegd over onder andere de kostenverdeling en de verdeling van taken en verantwoordelijkheden. Begin 2026 is deze overeenkomst ondertekend en is de ruimtelijke procedure gestart.
- In 2025 is de overeenkomst met Tom in de buurt verlengd voor de periode 2027 tot en met 2029. Hiervoor heeft een evaluatie plaatsgevonden op Rijnstreekniveau om afspraken tussen gemeente en Tom in de buurt (ook op uitvoeringsniveau) verder aan te scherpen. Deze evaluatie besloeg drie thema's, namelijk monitoring (aanscherpen indicatoren), samenwerking (afspraken over onder andere regie en samenwerking op casusniveau) en inhoud (onder andere afbakening reikwijdte Wmo).
- In 2025 is verder ingezet op een versterking van de samenwerking met Alphen aan den Rijn op het gebied van Werk en Inkomen. Zo is in 2025 het aantal bijstandsgerechtigden met 4,6% gedaald. Wel zien we, vergelijkbaar met de landelijke trend, een stijging in het aantal jongeren (<27 jaar) dat een bijstandsuitkering aanvraagt.
- In 2025 heeft er een succesvolle banenmarkt plaats gevonden in Roelofarendsveen. Er kwamen in totaal 191 mensen op af, en er vonden 57 vervolggesprekken plaats. 7 mensen zijn inmiddels gestart met een nieuwe baan.
- In 2025 zijn er gesprekken geweest met Alphen aan den Rijn en Nieuwkoop over het opstarten van een lokaal loket Werk en Inkomen in Kaag en Braassem. In 2026 geven we hier verder invulling aan.

Gezondheid

- In de afgelopen jaren is een toename te zien in het aantal inwoners met mentale problemen. In 2025 is daarom ook specifiek aandacht besteed aan dit onderwerp, door de gemeente maar ook door onze partners. Er zijn ook nieuwe initiatieven ontplooid. Hieronder volgt een korte opsomming:
  - Op 13 november heeft stichting ZAVI de deuren geopend van de Herstelacademie en het inloophuis “Kom binnen”. Het doel van dit steunpunt is om inwoners met (ervaren) psychische kwetsbaarheid een veilige en toegankelijke plek te bieden, waar zij zonder verwijzing, wachttijd of kosten terecht kunnen voor ontmoeting, steun en herstelgerichte activiteiten. Hiertoe stelt ZAVI drie dagen per week de inloopfunctie open, organiseert zij herstelgerichte trainingen en cursussen waaronder de WRAP-training, en biedt de organisatie groepsbijeenkomsten en lotgenotencontact.
  - Op 1 januari 2026 is de Wet suïcidepreventie ingegaan. Ter voorbereiding op deze nieuwe wet is regionaal een plan van aanpak opgesteld. In 2026 wordt dit plan uitgevoerd.

- Regionaal is, in het kader van het Integraal Zorgakkoord (IZA), het transformatieplan Mentale gezondheidsnetwerk Zuid-Holland Noord vastgesteld. Het plan schetst de gezamenlijke regionale ambitie. De uitvoering daarvan moet lokaal vorm krijgen. Dit doen we in 2026 samen met onze partners en het wijksamenwerkingsverband.
- Ook is regionaal het transformatieplan Welzijn op Recept eind 2025 goedgekeurd. Het transformatieplan Welzijn op Recept is een regio-brede strategie om de samenwerking tussen het medische en sociale domein te versterken, waarbij huisartsen mensen met bijvoorbeeld stress, eenzaamheid of somberheid doorverwijzen naar welzijnscoaches, om zo duurzaam welzijn te bevorderen en de druk op de zorg te verminderen. Het doel is om de verwijzing naar welzijnsactiviteiten (zoals sport, vrijwilligerswerk) structureel te maken. De gemeente werkt al langer met Welzijn op recept. In de eerste helft van 2025 hebben 62 inwoners gebruik gemaakt van Welzijn op recept (van wie er 8 jonger waren dan 25 jaar).
- In 2025 heeft de raad de motie “Bewustwording vergroten en stigma verminderen rond mentale gezondheid” vastgesteld. De uitwerking van deze motie is en wordt samen met de partners, in samenhang met het plan van aanpak suïcidepreventie, opgepakt.
- De Driemaster en Tom in de buurt hebben in 2025 meerdere activiteiten aangeboden om mentale gezondheid te bevorderen, denk aan GGZ connect, Gezonde boel en bakkie troost.
- Om te bevorderen dat onze inwoners een gezonde en actieve leefstijl hebben, zijn in 2025 onder andere de volgende initiatieven genomen en de volgende activiteiten aangeboden:
  - Er is opdracht gegeven aan het Onderzoekshuis om te onderzoeken wat achterliggende redenen zijn dat jongeren in de leeftijd 11 tot en met 16 jaar stoppen met sporten bij een vereniging. Dit onderzoek wordt in het eerste kwartaal van 2026 opgeleverd. Voor het uitvoeren van dit onderzoek hebben wij subsidie ontvangen van SportsInnovators.
  - Op zaterdag 29 maart 2025 heeft de Blijf Actief Markt plaatsgevonden. Dit is een initiatief van De Driemaster, de KBO, het Wijksamenwerkingsverband, Kaag en Braasem Promotie, het Sportbedrijf, de Stiwos uit onze gemeente, Hier! in de regio en Verdel ICT. De markt was bedoeld om inwoners vanaf 55 jaar te informeren over activiteiten. Er waren circa 40 standhouders, waaronder verenigingen en organisaties op het gebied van zorg en welzijn. Er waren meer dan 425 bezoekers.
  - In 2025 werd op bijna alle vrijdagen gratis sportactiviteiten aangeboden in onze gemeente door De Driemaster, het Sportbedrijf, Tom in de buurt en Alzheimer Nederland . Deze activiteiten waren speciaal voor mensen met geheugenproblemen (dementie en niet aangeboren hersenletsel) en voor degene die hen begeleiden.
- De Driemaster heeft in 2025 naast haar reguliere activiteiten ook extra gezondheidschecks aangeboden in de Techcampus. Dit waren blijf actief checks voor iedereen die behoefte heeft aan gezondheidsinzichten, waarbij inwoners met een valrisico expliciet waren uitgenodigd.
- De OZB van vrijwilligersorganisaties in Kaag en Braasem is in 2025 wederom gecompenseerd.

Thema: Onderwijs en IKC

Kaag en Braassem heeft een zeer hoge IKC ambitie als uitvoering van de gemeentelijke taak op het gebied van onderwijshuisvesting. Afgelopen jaar is met het integraal meerjarenplan voor de onderwijshuisvesting een mooie volgende stap gezet om samen met de verschillende professionals te werken aan een veilige omgeving voor het opgroeiende kind. Met het IHP krijgen we grip op de uitdagingen die bij de groei van het aantal leerlingen in onze gemeente horen.

Koers

De focus ligt de komende jaren op het bieden van een doorgaande leerlijn van kinderen van 0 tot 13 jaar, waar kinderen zich kunnen ontwikkelen binnen een breed aanbod van kennis, cultuur, sociale vaardigheden en sport.

Doelen

- Een dekkend aanbod aan IKC's in Kaag en Braassem.
- Geen thuiszitters en anders zo kort mogelijk door een sluitende ketenaanpak.

Uitvoering

IHP

In 2025 is het IHP (integraal huisvestingsplan) vastgesteld en zijn de IKC ontwikkelingen geprioriteerd. Naast dat het inzicht geeft in toekomstige uitdagingen en ontwikkelingen, staat in het IHP ook de werkwijze, hoe de gemeente en de kindpartners samenwerken om in alle kernen Kindcentra te ontwikkelen. De kinderopvang is daarbij net zo'n belangrijke partner als het onderwijs. In het IHP is hoge prioriteit toegekend aan een uitbreiding van de Lei, onderwijshuisvesting voor de leerlingengroei in Roelofarendsveen, en de nieuwbouw voor de Kinderbrug.

Lopende IKC projecten

- Uitbreiding Kaskade: het aantal leerlingen groeit nog steeds heel snel. In 2025 heeft de gemeenteraad de opdracht gegeven om een nieuw extra IKC te bouwen in Roelofarendsveen.
- In 2025 heeft de gemeenteraad het bouwkrediet vastgesteld om met de daadwerkelijk bouw van IKC Woubrugge te starten.
- De bouw van Kineo is in volle gang. In 2025 is de eerst paal geslagen, en is de bouw begonnen. Er is het afgelopen jaar hard doorgewerkt, en de ondergrondse werkzaamheden zijn in 2025 afgerond, zodat het fundament ligt.

Onderzoek voorgezet onderwijs

In 2025 zijn ouders en leerkrachten bevroegd of zij belangstelling hebben voor Agora onderwijs in onze gemeente. (Het onderzoeksbureau presenteert begin 2026 de resultaten.)

Dekkend netwerk

In 2025 is ingezet op "de weg naar inclusie" om thuiszitters te voorkomen, en te zorgen dat kinderen zoveel mogelijk thuisnabij onderwijs kunnen volgen. Samen met het onderwijs, kinderopvang, het JGT en de Driemaster maakt de gemeente afspraken om zoveel mogelijk thuisnabij rondom het kind te staan. Er is de neiging om exclusief te denken, in termen van "bij dit probleem hoort deze oplossing". Als er geen oplossing lijkt, komen kinderen soms thuis te zitten. Om thuiszitten te voorkomen moet anders worden gedacht en gedaan. Dit omdenken vergt tijd, maar het afgelopen jaar zijn daar grote stappen in gezet.

Thema: Sportpad

De ambitie is om een toekomstbestendig gebied te realiseren waar sport, cultuur, onderwijs, wonen en zorg voor alle inwoners samen komen in het hart van het dorp.

Koers

De focus ligt de komende jaren op het samenbrengen van de betrokken partijen om ruimtelijk en inhoudelijk verder invulling geven aan hun visie om zo de fysieke en mentale gezondheid en daarmee de vitaliteit van de gemeenschap als geheel te vergroten.

Doelen

Een gefaseerde uitwerking van de integrale gebiedsvisie Sportpad waar sport, cultuur, onderwijs, wonen en zorg voor alle inwoners van 0-100 jaar samen komen.

Uitvoering

Het Sportpad kent meerdere deelprojecten. In 2025 is hard gewerkt aan de realisatie van Kineo (fase 1). De bouw van het zwembad vordert gestaag en de voorbereidingen op de bouw van het kindcentrum en het hart zijn gestart. Om door te kunnen met de bouw van Kineo is in de openbare ruimte alvast het riool omgelegd. Het inrichtingsplan voor de openbare ruimte (fase 3) is zowel ruimtelijk als technisch een flinke slag gemaakt in de uitwerking.

Binnen fase 2 zijn, na de opening van het eerste kunstgrasveld in 2024, in 2025 ook de 2 andere kunstgrasvelden opgeleverd. Daarnaast wordt ook bij de verenigingen druk gebouwd. Het clubgebouw van E.M.M. '21 is gesloopt en rond de zomer is op die locatie gestart met de bouw van het nieuwe kleed-/clubgebouw en bij Tennisvereniging Alkemade is gestart met de uitbreiding van het clubgebouw en de aanleg van de nieuwe tennis- en padelbanen.

Meer concreet zijn de volgende acties uitgevoerd:

- Er is hard gewerkt aan de bouw van het wedstrijdbad, recreatiebad en de whirlpool.
- De sporthal van De Tweesprong is gesloopt.
- In het voormalige parkeerterrein naast De Tweesprong zijn verschillende kabels en leidingen verwijderd en is het overstortrioel omgelegd.
- Het hoogste punt van Kineo is bereikt.
- De bouw van het kindcentrum is gestart.
- Er is gestart met de voorbereidingen voor de bouw van het hart.
- Kunstgrasveld 2 en 3 zijn bij E.M.M. '21 zijn opgeleverd; veld 4 en 5 worden in 2026 aangelegd.
- Het clubgebouw van E.M.M. '21 is gesloopt. E.M.M. '21 is verhuisd naar het voormalig clubgebouw van DOSR.
- De bouw van het nieuwe kleed-/clubgebouw van E.M.M. '21 is begonnen.
- Tennisvereniging Alkemade is gestart met de uitbreiding van hun clubgebouw en de aanleg van de nieuwe tennis- en padelbanen.
- Het inrichtingsplan van de openbare ruimte is verder uitgewerkt op basis van de input van (toekomstig) gebruikers en omwonenden.
- Voor het inrichtingsplan is een technische inhaalslag gemaakt. Daardoor zijn knelpunten inzichtelijk gemaakt en kunnen we zorgen dat de openbare ruimte straks goed aansluit op het bestaande openbare gebied.
- Voor "fase 4" – het energieconcept – is verder uitgezocht en uitgewerkt welke mogelijkheden er zijn om slim om te gaan met energie in het gebied.
- Voor herontwikkeling van de vrijvallende locaties zijn de eerste voorbereidingen begonnen.

Financiën programma

x€ 1.000

Programma 2 Sociaal domein	Primaire begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Werkelijk 2025	Werkelijk versus begroting na wijziging	
Totale lasten	38.661	46.370	45.719	-651	V
Totale baten	-8.269	-12.393	-12.590	-196	V
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	30.392	33.976	33.129	-847	V
Toevoeging aan reserves	0	905	2.065	1.160	N
Onttrekking aan reserves	-4.220	-4.953	-5.040	-87	V
Gerealiseerd resultaat	26.172	29.928	30.154	226	N

*De analyses per programma staan vermeld in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

Programma 3: Ruimte en leefomgeving

Thema: Wonen

De druk op de woningmarkt neemt toe en de gemeenteraad erkent dat betaalbaar wonen een publieke verantwoordelijkheid is. In lijn met het raadsakkoord zetten we in op versnelling van woningbouw, onder andere in het bestaand stads- en dorpsgebied (BSD). Onze ambitie is duidelijk: voldoende betaalbare woningen voor iedereen.

Koers

Meer en sneller realiseren van woningen in het sociale en betaalbare segment.

Doelen

- Sneller realiseren van woningen om passende huisvesting voor de juiste doelgroepen beschikbaar te stellen.
- Met de realisatie van de juiste woningen optimale doorstroming realiseren.
- Behoeftes in kaart brengen voor aandachtsgroepen.

Uitvoering

- In de afgelopen periode is de woonzorgvisie opgesteld in samenwerking met de corporaties en zorgpartijen. Iedere gemeente diende voor 1 januari 2026 een woonzorgvisie opgesteld te hebben. De woonzorgvisie is in december 2025 vastgesteld.
- Er wordt samen met de gemeente Nieuwkoop en in totaal vier woningcorporaties gewerkt aan een doorstroomregeling, om te zorgen voor meer passende huisvesting. Hierbij kan gedacht worden aan het voorrang geven en stimuleren van ouderen om door te stromen naar een seniorenwoning. Onderdeel daarvan is het gezamenlijk aanstellen van een doorstroomcoach.
- De Nota Vereveningsfondsen is herzien en omgebouwd naar een programma onder de Omgevingswet. Het beleid is herzien en aangescherpt om woningbouw binnen het sociale en betaalbare segment te stimuleren. Ook het middensegment maakt nu dus onderdeel uit van het Programma Vereveningsfondsen.
- Voor de locatie Vlietpark in Hoogmade (dierenweide) is een projectleider aangesteld en wordt een uitvraag aan de markt voorbereid. Voor Hoogmade Noordwest ('straatje erbij') zijn er gesprekken gevoerd met de grondeigenaar. Op het moment van schrijven zit een conceptverzoek voor deze locatie vanuit de initiatiefnemer in de pijplijn.
- Voor bijzondere doelgroepen is gewerkt aan passende huisvesting, waaronder statushouders en verschillende aandachtsgroepen. Daarbij is ingezet op tijdelijke en flexibele oplossingen in samenwerking met woningcorporaties en andere partners.
- Er is hard gewerkt aan het actualiseren van de regionale huisvestingsverordening om deze op 1 januari 2026 van kracht te laten zijn. Hierin wordt gestreefd naar een zo goed mogelijke verdeling van sociale huurwoningen en mogelijk ook middenhuurwoningen.
- In 2025 is de grondexploitatie Emmalaan geopend ten behoeve van de herontwikkeling van de voormalige scholenlocatie in Woubrugge en wordt de grondexploitatie Voormalig gemeentehuis Rijnsaterwoude afgesloten, omdat de woningen zijn opgeleverd en dit project in 2025 is afgerond.
- In de woningbouwprogrammering van de gemeente staan ruim 1.500 betaalbare woningen opgenomen, onderverdeeld in 934 sociale huurwoningen en 632 woningen in het middensegment. Van de totale programmering valt 37% in de categorie sociale huur en 25% in de categorie middensegment.

Thema: Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie is onder de Omgevingswet een verplicht instrument voor gemeenten en vormt een integrale langetermijnvisie voor de fysieke en sociale leefomgeving, opgesteld samen met inwoners en maatschappelijke partners. Tot nu toe werd de visie eens per twee jaar (tweemaal per raadsperiode) herzien en op onderdelen aangepast.

Koers

Een integrale benadering met de Omgevingsvisie als overkoepelend document.

Doelen

Een geactualiseerde omgevingsvisie in lijn met het raadsakkoord.

Uitvoering

In de derde herziening van de Omgevingsvisie is vooral ingezet op meer participatie, onder andere via de dorpen-toer en het online participatieplatform Denk Mee. Tijdens de dorpen-toer, verspreid over zeven avonden, zijn met in totaal 537 inwoners uit alle dorpen gesprekken gevoerd over ruimtelijke en sociale thema's. Het doel van deze toer was het ophalen van de trots, de zorgen en de maatschappelijke opgaven die in de dorpen leven. Ook is in Hoogmade een verdiepend traject doorlopen dat heeft geleid tot een afzonderlijke eindrapportage, en heeft Kaag een eigen proces gevolgd waarin inwoners zelf een dorpsvisie hebben opgesteld. Beide trajecten zijn vervolgens vertaald naar een dorpsperspectief. Via het online participatieplatform Denk Mee konden inwoners aanvullend hun ideeën en wensen delen. 101 inwoners hebben dit gedaan. Daarnaast zijn in een later stadium nog jongerensessies georganiseerd om beter in beeld te krijgen hoe zij over bepaalde beleidsthema's denken.

Op basis van de opgehaalde input van inwoners zijn de dorpsperspectieven uit de Omgevingsvisie aangevuld en aangescherpt. Tegelijkertijd zijn de thematische hoofdstukken van de Omgevingsvisie voorzien van een update en beter op elkaar afgestemd. Ook zijn de eerder gebruikte 'klokken' vervangen door een rad dat per thema laat zien waar we als gemeente staan. Verder is de bestaande plan-m.e.r.-beoordeling geactualiseerd via een oplegger. Hiermee beschikt de gemeente over een Omgevingsvisie die zowel beleidsmatig als juridisch zorgvuldig is onderbouwd. Op deze manier blijft de Omgevingsvisie actueel en herkenbaar voor inwoners en een heldere richtlijn om mee te werken voor raad, college en ambtelijke organisatie. De geactualiseerde Omgevingsvisie is in december 2025 vastgesteld door de gemeenteraad.

Thema: Verkeersveiligheid, openbare ruimte en IBOR

Onze kernen bereikbaar en verkeersveilig te krijgen en houden is een belangrijk aandachtspunt voor Kaag en Braassem. Door groot onderhoud van wegen te combineren met vervanging van riolering en vergroening van de openbare ruimte kan werk met werk gemaakt worden.

Koers

Al de kernen bereikbaar en verkeersveilig krijgen en houden. Een schone, hele, veilige en toegankelijke openbare ruimte is een belangrijke basis voor de leefbaarheid van de dorpen.

Doelen

- Een veilige gemeente.
- Overlast voor inwoner beperken bij onderhoud en verbeteren.
- Voldoen aan de door raad gestelde kwaliteitsnormen.
- Duurzaam en klimaat adaptief onderhoud van de openbare ruimte.

Uitvoering

- In 2025 zijn meerdere grote reconstructie projecten van start gegaan, waaronder de Vriezeloop – Noord in Leimuiden, de Watergang in Oude Wetering, de Oud Adeselaan in Rijkswetering en in de omgeving van de Bateweg in Woubrugge. De eerste twee zijn inmiddels ook afgerond.
- Met het afronden van weer twee grote civiele projecten en het van start gaan van twee nieuwe, is het een goed moment om de balans op te maken. Van de oorspronkelijke projectenlijst uit het CUP zijn inmiddels elf projecten gerealiseerd, zijn drie projecten in uitvoering en bevinden twee projecten zich in een vergevorderd stadium van voorbereiding. En er zijn drie projecten zijn nog in een vroegere voorbereidingsfase.
- In 2025 is er wederom verdere uitvoering gegeven aan het verkeersveiliger maken van het Noordeinde – Zuideinde in Roelofarendsveen. Het lang verwachte tijdelijke fietspad door fase 11 Braassemerland is gerealiseerd. En heeft een zichtbaar effect op de (fiets)drukke op het Noordeinde. Tegelijkertijd is er verder gewerkt aan een mogelijk nieuwe doorsteek die de problematiek verder zal moeten oplossen.
- Eind 2025 is het groenbeheerplan vastgesteld. Via dit nieuwe plan zijn de ambities en uitgangspunten voor het beheer en inrichting van het groen in de openbare ruimte vastgelegd.
- Er is, in samenwerking met de dorpsraad, een onderzoek uitgevoerd naar de bereikbaarheid van Kaag-eiland. Met name het functioneren van de veerpont is hierin een belangrijk facet. Er is een objectief beeld geschetst van de huidige (verkeers)situatie, wachtrijen, feitelijke bezetting op de pont door middel van het inzetten van camerabeelden. Daarnaast zijn ook alle bewoners geraadpleegd in de vorm van een enquête.
- Eind 2025 is Algemene Plaatselijke Verordening 2012 gewijzigd en is het kapbeleid herzien. Het doel is een eenduidige en efficiënte bescherming van het waardevolle bomenbestand binnen de gemeente te borgen.
- In 2025 is t het vervangen van overbodige verharding door groen in de openbare ruimte gecontinueerd. Hiermee wordt een fijnere leefomgeving voor inwoners gecreëerd en de openbare ruimte klimaat adaptiever. Inwoners werden gestimuleerd hieraan bij te dragen door deelname aan het NK Tegelwippen en aan een regentonnenactie.

Thema: Recreatie

In deze raadsperiode is een recreatievisie tot stand gekomen in samenwerking met ondernemers, inwoners, verenigingen en het recreatieveld. Om aantrekkelijk te zijn voor vrijetijdsbesteding voor onze eigen inwoners en de bezoekers is een recreatief netwerk nodig.

Koers

Kaag en Braassem wil zich profileren en manifesteren als recreatiegemeente voor zowel recreant, ondernemer en inwoner.

Doelen

- Kaag en Braassem profileren en manifesteren als recreatiegemeente.
- Kaag en Braassem recreatief aantrekkelijk houden voor inwoners en (regionale) bezoekers.

Uitvoering

- De (netwerk)positie van Stichting Kaag en Braassem Promotie is versterkt in 2025. De organisatie is heringericht en werkt nu met meer focus en expertise op subsidies en regiosamenwerking. Met een nieuw partnerplan en stevige basis kan beter gestuurd worden op doelstellingen. Dit leidde tot meer bekendheid, ondersteuning bieden aan bestaande en nieuwe projecten en initiatieven (zoals onder andere de Kunstroute, Smakelijk Varen, Historisch Actief, de SAIL aanbrengtocht en de Museumhaven), en tot het faciliteren van verblijfsrecreatiebijeenkomsten met ondernemers om de samenwerking verder te versterken.
- Logiesbelasting is ingevoerd per 1-1-2025, zoals bij het CUP 2.0 besloten door de gemeenteraad, zullen de verwachte opbrengsten worden geïnvesteerd aan recreatie.
- Er zijn nieuwe recreatieve voorzieningen gerealiseerd zoals een drinkwatertappunt, picknicksets, seniorenbankje en een recreatiebankje op het water. Ook is een bestaande kanosteiger opgeknapt.
- Via gesprekken met diverse stakeholders zijn plannen opgehaald om de recreatieve aantrekkelijkheid te behouden en verder te versterken. In dit proces vervult de recreatiefunctionaris van de gemeente een belangrijke rol als verbindende factor, door partijen samen te brengen en samenwerking binnen het recreatieve netwerk te stimuleren.
- De ontwikkelingen van de tweede sluis in Roelofarendsveen zijn gevolgd als onderdeel van het Project Braassemerland.
- De inwonerswerkgroep zwemstrand Roelofarendsveen is in 2025 iets meer op de achtergrond aangezien er een zwemstrand ingetekend is op de huidige locatie aan de Galgekade vanuit het Project Braassemerland. Deze ontwikkeling is op de voet gevolgd.
- Fietspont Kaag – Oud Ade heeft in 2025 voor het 2^e jaar op rij gevaren vanuit initiatief van Stichting Promotie Kaag. De gemeente heeft dit initiatief gesteund en had een faciliterende en ondersteunende rol binnen dit project. Ook werd nauw samengewerkt met gemeente Teylingen. Er is in 2025 bijvoorbeeld belijning aangebracht, een spiegel vervangen en er heeft een heggenschouw plaatsgevonden met de boa's op de Boekhorsterweg.

Thema: Duurzaamheid

De gemeente Kaag en Braassem heeft zich, via de Regionale Energie Strategie (RES) Holland-Rijnland, verbonden aan de doelstelling om in 2050 een energie neutrale regio te zijn. Het is ook de doelstelling in het Klimaatakkoord om in 2050 aardgasvrij te zijn. Dit betekent dat alle elektriciteit, warmte en brandstoffen die in de regio gebruikt wordt, lokaal en duurzaam wordt opgewekt. In 2024 heeft de gemeente de Lokale Energiestrategie vastgesteld en in 2025 is gewerkt aan de uitvoering daarvan.

Koers

Kaag en Braassem doet actief mee aan de energietransitie en de verduurzaming van Nederland.

Doelen

Een veilige groene en gezonde leefomgeving voor mens, plant en dier door:

- Het beperken van de CO2 uitstoot in de gebouwde omgeving.
- De uitstoot door verkeer en vervoer te verlagen.
- Meer aandacht te hebben voor de gevolgen van klimaatverandering.
- De biodiversiteit te verbeteren.
- De bodemdaling te beperken.
- Bewuster om te gaan met energie, water, grondstoffen en voedsel.

Uitvoering

In juni 2024 is na een uitvoerig participatietraject de Lokale EnergieStrategie (LES) vastgesteld (LES). In de lokale energiestrategie (LES) staan de doelen, taken en inspanningen van onze gemeente om bij te dragen aan de Regionale Energiestrategie Holland Rijnland (RES) en in het verlengde daarvan het Klimaatakkoord.

Energieopwekking

- In 2025 heeft de provincie Zuid-Holland in het kader van de herziening Omgevingsbeleid, een Omgevingseffectrapportage (OER) uitgevoerd om zoekgebieden voor windturbines te bepalen. Op basis hiervan heeft GS in de conceptherziening twee primaire zoekgebieden binnen de gemeente aangewezen, goed voor in totaal 21 windturbines.
- Dat aantal is voor de gemeente volstrekt onaanvaardbaar. Het staat haaks op de in de LES vastgestelde 1 tot 2 windturbines en heeft tot veel weerstand onder de inwoners geleid. Uiteindelijk heeft de gemeenteraad het College opdracht gegeven het RES-bod te herijken, de gevolgen voor de LES inzichtelijk te maken en de zoekgebieden voor grootschalige energie opwek uit de LES helemaal te verwijderen uit de Omgevingsvisie.
- Daarom is in 2025 stevig ingezet op ambtelijke en bestuurlijke lobby richting de provincie. Dat gebeurde via brieven, overleggen, het bestuurlijk inspreken bij de provincie en het indienen van een uitgebreide zienswijze op de provinciale herziening.
- Voor wat betreft zon heeft de gemeente onderzocht en is nog bezig te onderzoeken of het mogelijk is om gronden langs infrastructuur in te zetten voor energieopwekking via zon. Dat gebeurt in samenwerking met Rijkswaterstaat, de provincie Zuid-Holland en een aantal regiogemeenten.
- Er is bij de provincie Zuid-Holland een subsidie aangevraagd en gekregen om een haalbaarheidsstudie voor Energiehub Veenderveld uit te voeren. De volgende stap is een energiecoöperatie oprichten.

Energiebesparing en aardgasvrij

- De gemeente zet in op structurele middelen voor de energiecoaches en initiatieven vanuit de dorpen om bewuster om te gaan met water, energie, voedsel en grondstoffen.
- In 2025 ontvingen meer dan 100 huishoudens energieadvies van onze energiecoaches, dat is inclusief het werk van Leimuiden Duurzaam.
- In 2023/2025 zijn er 1.400 huishoudens bezocht door het fix team en het Regionaal Energieloket.
- Om lokaal zo veel mogelijk woningen te isoleren en inwoners daarbij te ondersteunen, is in 2025 gestart met het kijken naar relevante aanpassingen van de gemeentelijke subsidieregeling.
- In 2025 is gestart met het ontwikkelen van het Warmteprogramma, dat de aanpak beschrijft van het isoleren en aardgasvrij maken van de omgeving. Hierin staat welke wijken, buurten en dorpskernen in de komende 10 jaar van het aardgas af gaan.
- Sinds 2025 wordt er al aan drie Wijkuitvoeringsprogramma's gewerkt. In Roelofarendsveen-Noord met de gemeente als regisseur, top down. Op de Kaag, dit is een lokaal initiatief van inwoners, bottom-up, ondersteund door de gemeente. En in Leimuiden vindt een kleine pilot plaats, door de Energiecorporatie Leimuiden Duurzaam, dit wordt financieel ondersteund door de provincie Zuid-Holland.

Bodemdaling en biodiversiteit

- Het versterken van het groen (impuls openbaar groen en meer bomen) door middel van deelname aan het programma steenbreek, het aanpassen van de LIOR met meer aandacht voor klimaatadaptatie.
- Het biodiverser maken en beheren van het openbaar groen en de lijst met beschermenswaardige bomen actualiseren.
- Openbaar groen staat hoog op de agenda van de gemeente. Op veel plekken wordt gewerkt aan vergroening van onze openbare ruimte. Dit o.a. met het programma steenbreek.
- Met het vaststellen van de IBOR 2025-2029 zijn keuzes gemaakt voor het beheer van het openbaar groen. Biodiversiteit is een integraal onderdeel van ons onderhoud. In 2025 komt het college naar de raad met een nieuwe kapverordening, waarin de beschermenswaardige bomen worden meegenomen.
- De gemeente werkt samen met grondeigenaren, waterschap en provincie aan het tegengaan van de effecten van bodemdaling en ontwerpen scenario's voor een pilot vanuit de middelen van provincie en waterschap.
- De gemeente werkt toe naar een integrale aanpak van bodemdaling in samenwerking met grondeigenaren, het waterschap en de provincie. In de komende periode wordt in kaart gebracht waar de bodemdaling het grootst is. Op basis daarvan worden mogelijke maatregelen verkend en worden pilotlocaties, samenwerkingen en financieringsmogelijkheden verder onderzocht.

Thema: Land- en tuinbouw(gebieden)

De landelijke koers van het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) voor het landelijk gebied richt zich op meer ruimte voor boeren, innovatie, voedselzekerheid, en een integrale gebiedsaanpak waarin landbouw, natuur en economie samenkomen. Het Rijk speelt hierbij een richtinggevende rol door nationale doelen en kaders vast te stellen, toezicht te houden op de uitvoering en de samenhang met Europese verplichtingen te bewaken, terwijl de provincies zorgen voor de praktische invulling op maat.

Koers

Een belangrijk deel van het grondgebied van Kaag en Braassem is in gebruik bij agrariërs en ook in de toekomst zal de land- en tuinbouw een grote rol blijven spelen. Duidelijke kaders om verrommeling van het land- en tuinbouwgebied tegen te gaan en een vitale innovatieve land- en tuinbouwsector is hierbij van groot belang.

Doelen

- Bodemdaling tegengaan.
- Een vitale innovatieve land- en tuinbouwsector.
- Behoud open landschap.

Uitvoering

- In Q2 van 2025 is vastgesteld dat het glastuinbouwgebied De Baan en Sotaweg ook voor de komende twintig jaar wordt bestemd als duurzaam glastuinbouwgebied. Dit naar aanleiding van onder andere de gesprekken door de procesbegeleider uit Q4 2024. De uitkomsten van deze gesprekken zijn in 2025 verder uitgewerkt. Dit besluit biedt duidelijkheid aan zowel de ondernemers als de inwoners in het gebied. Om te komen tot een toekomstbestendige inrichting en de transformatie naar een duurzaam glastuinbouwgebied te ondersteunen, worden richtlijnen en spelregels opgesteld.
- In 2025 is het onderzoek naar de toekomstbestendigheid van het glastuinbouwgebied Geestweg–Floraweg voortgezet en afgerond. Uit dit onderzoek blijkt dat het gebied niet toekomstbestendig is en ook niet toekomstbestendig kan worden gemaakt. Om tot deze uitkomst te komen is er breed geparticipeerd met omwonenden en bewoners, ook via een aantal participatieavonden. In Q3 van 2025 is het rapport vastgesteld en is de opdracht gegeven om een gebiedsvisie voor dit gebied op te stellen, waarbij de reikwijdte wordt uitgebreid richting de rijksweg A4. In het Q4 van 2025 heeft een eerste inventarisatie plaatsgevonden; de verdere uitwerking volgt in 2026.
- Update ZH-PLG: Hoewel het NPLG van de baan is, zijn de doelen tot nu toe overeind gebleven. Met het ZH- PLG stuurt de provincie op het realiseren van de doelen. De provincie heeft de gebieden gevraagd om bottom-up aan te geven wat er vanuit hen mogelijk is in het realiseren van een toekomstbestendig landelijk gebied. In december 2025 is Gebiedsplan Groene Hart Noord aangeboden aan de Provincie Zuid Holland. Dit plan is een presentatie van goede ideeën en initiatieven aan de Provincie Zuid-Holland en daarachter aan het Rijk. Er kan pas besloten worden over daadwerkelijke uitvoering van het volledige plan als de reactie van de provincie ontvangen is en bekend is welke delen van het plan gehonoreerd zullen worden.
- In 2025 is samen met een aantal gemeenten in het Veenweidegebied bestuurlijk een gezamenlijke inspraakreactie ingediend op de Provinciale Samenhangende Aanpak Natuurherstel en Economie (SANE), het integrale provinciale plan dat beoogt stikstofreductie en economische ontwikkeling in balans te brengen. De gezamenlijke reactie is nadrukkelijk onder de aandacht gebracht tijdens de hoorzitting over SANE. Daarbij is, vanuit de overtuiging dat voortgang noodzakelijk is, een kritische bijdrage geleverd. De inbreng vanuit de regio is in de daaropvolgende Statenbehandeling zichtbaar meegenomen. Via diverse moties en amendementen is SANE aangepast en verder verrijkt, waarbij meerdere door ons aangedragen punten onderwerp van debat zijn geworden. Dit heeft geleid tot een voorstel van Provinciale

Staten dat in december 2025 door de Provincie Zuid-Holland is vastgesteld. Tijdens de Statenvergadering van 10 december 2025 is het plan met een coalitiemeerderheid aangenomen, waarmee de weg is vrijgemaakt voor de verdere uitwerking.

- De subsidieaanvraag is goedgekeurd voor het gebiedsproces Vliet-, Waterloo- en Blauwe polder. Hier wordt ingezet op het tegengaan van bodemdaling en CO₂-uitstoot met behoud van het perspectief voor de agrariër. In 2026 zal het aanbestedingstraject van start gaan.

Thema: Economie en bedrijventerreinen

In 2025 is een nieuwe economische visie tot stand gekomen, opgesteld dóór en vóór de ondernemers uit Kaag en Braassem. In samenspraak met de ondernemersvereniging is deze visie overgenomen in onze herziene omgevingsvisie. Werkgelegenheid blijft daarbij een van de belangrijkste randvoorwaarden voor de bestaanszekerheid van onze inwoners. De verantwoordelijkheid van de gemeente om voldoende ruimte en ontwikkelmogelijkheden voor bedrijven te creëren, blijft dan ook een van onze ambities.

Koers

Kaag en Braassem is een bedrijvige gemeente. Met bijvoorbeeld de ontwikkeling van bedrijventerreinen worden in de aankomende jaren kansen benut en de lokale economie gezond gehouden.

Doelen

- Een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven bieden en behouden.
- De economische sector de ruimte bieden om te ondernemen.
- Werkgelegenheid vergroten voor inwoners.

Uitvoering

- Het KVO-keurmerk op het bedrijventerrein Veenderveld is in mei 2025 met succes verlengd voor een periode van 3 jaar.
- De gemeente werkt intensief samen met het Economisch Overleg Platform (EOP). Vanuit deze samenwerking heeft de ondernemersvereniging een nieuwe economische visie opgesteld voor de komende 5 jaar. Deze economische visie is in 2025 aangeboden. De visie is vervolgens verwerkt in onze herziene omgevingsvisie.
- In Q3 van 2025 heeft het omgevingsplan voor Drechthoek II ter inzage gelegen (eind augustus tot begin oktober). Dit betekent dat de realisatie van Drechthoek II weer dichterbij is gekomen. In 2026 wordt hier een vervolg aangeven.
- In 2025 is de lobby voor Bedrijvenpark A4 voortgezet. In Q4 van dat jaar hebben meerdere statenleden een bezoek gebracht om de locatie zelf te beoordelen. Dit bezoek is als zeer positief ervaren. Er wordt ingezet op een constructief en positief vervolg in 2026.
- In Q4 van 2025 heeft de gemeente, in samenwerking met Rijnvicus, een succesvolle banenmarkt georganiseerd. In totaal namen 15 lokale bedrijven deel, bezochten 191 mensen het evenement, vonden 57 vervolggesprekken plaats en zijn er 7 definitieve banen gerealiseerd. Vanwege dit succes is het voornemen de banenmarkt in 2026 te herhalen.
- In 2025 is gestart met het opnieuw in de markt zetten van de buitenreclame, omdat de huidige contracten aflopen en een deel van de objecten verouderd is. Door digitalisering kunnen deze objecten straks beter worden ingezet, bijvoorbeeld bij calamiteiten, en kunnen nieuwe contracten mogelijk een hogere afdracht opleveren. In totaal vinden er drie aanbestedingen plaats.

Financiën programma

x€ 1.000

Programma 3 Ruimte en leefomgeving	Primaire begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Werkelijk 2025	Werkelijk versus begroting na wijziging	
Totale lasten	28.849	30.183	30.859	676	N
Totale baten	-15.794	-17.919	-20.571	-2.652	V
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	13.055	12.264	10.288	-1.976	V
Toevoeging aan reserves	0	667	1.787	1.120	N
Onttrekking aan reserves	-338	-955	-1.785	-831	V
Gerealiseerd resultaat	12.718	11.977	10.290	-1.687	V

*De analyses per programma staan vermeld in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten van de gemeente waarvoor geen bestedingsdoel is bepaald. Dat betekent dat de gemeente deze vrij kan besteden (in tegenstelling tot de specifieke dekkingsmiddelen). Hieronder vallen bijvoorbeeld lokale heffingen, waarvan de besteding van de opbrengst niet gebonden is (bijvoorbeeld OZB/RZB, forensenbelasting), de algemene uitkering uit het Gemeentefonds van het rijk, ontvangen dividend van een deelneming, saldo van de financieringsfunctie (ook wel renteresultaat genoemd) en overige inkomsten waar geen bestedingsdoel voor is bepaald.

Financiën algemene dekkingsmiddelen

x € 1.000

Algemene dekkingsmiddelen	Primaire begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Werkelijk 2025	Werkelijk versus begroting na wijziging
Totale lasten	5.669	6.280	2.516	-3.764 V
Totale baten	-61.479	-65.220	-65.426	-205 V
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	-55.811	-58.940	-62.909	-3.969 V
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	-595	-595	0
Gerealiseerd resultaat	-55.811	-59.535	-63.504	-3.969 V

*De analyses per programma staan vermeld in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien

Financiën overhead

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) schrijft voor dat gemeenten met ingang van de begroting 2017 de overhead niet langer meer mogen toerekenen aan de afzonderlijke programma's. Onder overhead wordt het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van het primaire proces verstaan. Het doel is om de overhead bij gemeenten beter inzichtelijk te maken.

x € 1.000

Overhead	Primaire begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Werkelijk 2025	Werkelijk versus begroting na wijziging
Totale lasten	12.063	12.890	12.888	-2 V
Totale baten	-71	-60	-57	4 N
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	11.992	12.830	12.832	2 N
Toevoeging aan reserves				
Onttrekking aan reserves				
Gerealiseerd resultaat	11.992	12.830	12.832	2 N

*De analyses per programma staan vermeld in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

Financiën vennootschapsbelasting

x € 1.000

Vennootschapsbelasting	Primaire begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Werkelijk 2025	Werkelijk versus begroting na wijziging
Totale lasten	1	17	-1	-18 V
Totale baten	0	0	0	0
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	1	17	-1	-18 V
Toevoeging aan reserves				
Onttrekking aan reserves				
Gerealiseerd resultaat	1	17	-1	-18 V

*De analyses per programma staan vermeld in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

Onvoorzien

Bij het vaststellen van de begroting is het bedrag voor onvoorzien bepaald op € 0. Dit is beleid is voortgezet bij de meerjarenbegroting.

Regeling beleidsindicatoren

Regeling van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 24 maart 2016, nr. 2016-0000177572

Taakveld	Naam Indicator	Eenheid	Bron	2024	2025
0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	6,10 fte	6,24 fte
0. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	5,77 fte	6,06 fte
0. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen gegevens	€ 731	€ 831
0. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen gegevens	14%	13%
0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	Eigen gegevens	12%	13%
1. Veiligheid	Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt	1,6	1,9
1. Veiligheid	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	0,2	0,3
1. Veiligheid	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,9	2,7
1. Veiligheid	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	0,5	0,7
1. Veiligheid	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	3,4	3,6
3. Economie	Functiemenging	%	LISA	47,7%	NNB
3. Economie	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	206	206
4. Onderwijs	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	5,8	NNB
4. Onderwijs	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	25	NNB
4. Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	Ingrado	1,6%	NNB
5. Sport, cultuur en recreatie	Niet-sporters	%	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)	40,3%	NNB
6. Sociaal domein	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	LISA	635,6	NNB
6. Sociaal domein	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	NNB	NNB
6. Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	3%	NNB
6. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	76,0%	76,4%
6. Sociaal domein	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	1%	NNB
6. Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	132,3	126,2
6. Sociaal domein	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	CBS	43,8	NNB
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	13,9%	14,2%
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	0,90%	1%
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	0%	0,30%
6. Sociaal domein	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD	NB	NB
7. Volksgezondheid en Milieu	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS	122 kg/inw	122 kg/inw
7. Volksgezondheid en Milieu	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	25,1% (2022)	29,6% (2023)
8. Vhrosv	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	€ 464.000	€ 487.000
8. Vhrosv	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	0,082	0,087
8. Vhrosv	Demografische druk	%	CBS	74,3%	75,2%
8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	638 geen koopwoning/ 1121 wel een koopwoning	662 geen koopwoning/ 1159 wel een koopwoning
8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	654 geen koopwoning/ 1137 wel koopwoning (deze bedragen gelden voor 2-ersoonshuishoudens)	679 geen koopwoning/ 1175 wel een koopwoning (bedragen gelden voor 2-persoonshuishoudens)

NB = niet bekend

NNB = nog niet bekend

Paragrafen

In dit onderdeel wordt op zeven belangrijke beleidsterreinen die niet programmagebonden zijn, inzicht gegeven in belangrijke ontwikkelingen van het jaar 2025.

Conform het bepaalde in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn de onderstaande paragrafen opgenomen in het jaarverslag:

- Paragraaf 1 - Lokale heffingen
- Paragraaf 2 - Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Paragraaf 3 - Onderhoud kapitaalgoederen
- Paragraaf 4 - Financiering
- Paragraaf 5 - Bedrijfsvoering
- Paragraaf 6 - Verbonden partijen
- Paragraaf 7 – Grondbeleid
- Paragraaf 8 – Wet Open Overheid

Paragraaf 1 – Lokale heffingen

De Gemeentewet geeft een limitatieve opsomming van de belastingen die een gemeente mag heffen. Lokale heffingen vormen voor de gemeente een belangrijke inkomstenbron. Kaag en Braassem kent de onroerendezaakbelastingen (OZB), roerende zaakbelasting (RZB), forensenbelasting, en sinds 2025 ook logiesbelasting. Ook wordt een aantal rechten geheven: de riool- en waterzorgheffing, de afvalstoffenheffing, leges, marktgelden en lijkbezorgingsrechten. In deze paragraaf wordt nader aandacht besteed aan de lokale heffingen, het kwijtscheldingsbeleid en er wordt een overzicht gegeven van de diverse heffingen met de daarbij geraamde inkomsten en de lokale lastendruk in Kaag en Braassem.

Beleid rondom belastingen

De gemeente Kaag en Braassem hanteert het uitgangspunt dat de lokale heffingen de gemeentelijke kostenontwikkeling volgen. Voor de belastinginkomsten werd een inflatiecorrectie toegepast van 4,4%. Deze is gebaseerd op de loonvoet sector overheid voor 2025 uit de kerngegevens van het CEP per februari 2024. De heffingen voor riool- en waterzorg en afval zijn maximaal 100% kostendekkend, waarbij rekening is gehouden met een eventuele btw-component in de kosten.

Onroerendezaakbelastingen 2025 (OZB)

De onroerendezaakbelastingen is na de uitkering uit het gemeentefonds de belangrijkste inkomstenbron. De grondslag voor deze belasting zijn de WOZ-waarden, die jaarlijks opnieuw worden bepaald. Voor de aanslagoplegging begin 2025 is gekeken naar de waarde van de woning (en gebouwen) op 1 januari 2024; de zogenaamde waardepeildatum. De gemiddelde WOZ-waarde voor woningen in Kaag en Braassem bedroeg in 2024 € 487.000 (waardepeildatum 1 jan 2024), terwijl dat een jaar eerder € 464.000 was. Dat is een stijging van 5%. Landelijk bedroeg deze stijging 9,5%. De totale WOZ-waarde van het areaal bedroeg in 2025 € 6,9 miljard en bestond voor 92% uit woningen en 8% uit niet-woningen. De Waarderingskamer controleert en beoordeelt of gemeenten de Wet waardering onroerende zaken goed uitvoeren. Voor Kaag en Braassem beoordeelt zij de uitvoering als 'goed met 5 sterren'. Zie ook <https://www.waarderingskamer.nl/gemeente/kaag-en-braassem>

Afvalstoffenheffing 2025

De afvalstoffenheffing wordt opgelegd aan gebruikers van woningen en recreatieverblijven en voor het inzamelen en verwerken van grof huishoudelijk afval. Er wordt sinds december 2021 gewerkt met een vast tarief, waarbij er geen onderscheid meer wordt gemaakt tussen één- en meerpersoons-huishoudens. Daarnaast zijn er drie variabele tarieven gebaseerd op het aantal keer dat een container (afhankelijk van de grootte, 140 of 240 liter) of een zak restafval wordt aangeboden. Een huishouden ontvangt één aanslag met het vaste deel voor het actuele kalenderjaar en het variabele deel (daadwerkelijke aantal ledigingen) van het jaar daarvoor. De opbrengsten van het variabele deel komen weliswaar een jaar later binnen bij de gemeente, maar worden als opbrengsten in de exploitatie van het lopende jaar worden verwerkt, omdat inwoners het variabele deel per einde belastingjaar verschuldigd zijn. Over 2025 was de heffing kostendekkend (103%).

Riool- en waterzorgheffing 2025

De kostendekkendheid van de riool- en waterzorgheffing 2025 bedroeg 99%. Dat is iets minder dan de beoogde 100%. De kostenstijging (door hogere rente en personele inzet) ging in 2025 wat harder dan geraamd. Als gevolg was een toename van 6,2% van de riool- en waterzorgheffing benodigd. Het college koos ervoor de inkomsten te handhaven conform het vastgestelde Watertakenplan 2024 - 2027 en ook het nadeel niet te onttrekken aan de voorziening riolering.

Bouwleges 2025

In 2024 ging de nieuwe Omgevingswet van kracht. De wet omvat een ingrijpende stelselherziening van het omgevingsrecht. Vrijwel alle bestaande wet- en regelgeving op het gebied van de fysieke leefomgeving zijn opgegaan in de Omgevingswet. Doordat deze wet ook andere eisen aan omgevingsaanvragen en beoordelingen stelde, moest de legesverordening volledig worden herzien. Financieel werd in 2024 al gemerkt dat de legesinkomsten met 40% terugliepen. Het jaar 2025 diende definitief uitsluitsel te geven of dit een eenmalig of structureel effect was. Nu bleek 2025 een kalenderjaar met twee gezichten. In de eerste helft zagen we de trend van 2024 doorzetten, wat ook een begrotingswijziging op het onderdeel bouwleges tot gevolg had. Echter bracht de tweede helft van 2025 dusdanige legesinkomsten dat de begroting van voor de begrotingswijziging ruim gehaald werd. De nieuwe realiteit en grilligheid die de inkomsten bouwleges binnen de omgevingswet met zich meebrengen, vragen de organisatie dus om een nadere analyse. Deze analyse zal in 2026 doen plaatsvinden.

Overzicht belastingdomein gemeente Kaag en Braassem

De hiernavolgende tabel geeft een overzicht van het lokale belastingdomein.

		<i>bedragen in €</i>
		Realisatie 2025
OZB eigenaren woningen		5.683.665
OZB eigenaren niet-woningen		997.950
OZB gebruikers niet-woningen		671.388
RZB eigenaren woningen		22.887
Inzameling grof huishoudelijk afval		171.775
Afvalstoffenheffing		4.582.999
Rioolheffing		4.678.886
Logiesbelasting		58.442
Forensenbelasting		440.452
Precariobelasting		15.473
Diverse rechten	grafrechten	130.235
	marktgeld	16.697
Diverse leges	omgevingsvergunningen	1.317.822
	snelle motorboten	57.189
	burgerzaken	723.781
Totaal		19.569.641

Kostendekkendheid

Bij de berekening van tarieven van heffingen mogen de baten de lasten niet overschrijden, deze baten mogen hoogstens kostendekkend zijn. Deze informatie wordt afzonderlijk in beeld gebracht voor de belangrijkste onderdelen binnen de gemeentelijke belastingen. De tarieven voor afvalinzameling, riolering, begraafplaatsen en omgevingsvergunningen worden ieder afzonderlijk berekend. De resterende opbrengsten betreffen de overige leges te weten het verstrekken van persoons- en reisdocumenten alsook de overige vergunningverlening op basis van de APV.

Kostendekkendheid

		<i>bedragen in €</i>
Nr	Afvalinzameling en -verwerking (taakveld 7.3)	Werkelijkheid 2025
1	Kosten op de taakvelden (netto)	3.259.802
2	BTW	652.468
3	Overhead	644.871
4	Toerekening rente	39.018
5	Totale kosten	4.596.159
6	Inkomsten	4.754.774
7	Netto-lasten	-158.616
8	Kostendekking	103%

- 1 *Betreft de kosten zoals die opgenomen zijn in het taakveld afval.*
- 2 *Extracomptabele toegerekende btw op kosten en investeringen op grond van de invoering van de btw-plicht gemeente.*
- 3 *Betreft de overhead op de taakgerichte uren. Dit wordt conform BBV-voorschriften extracomptabel toegerekend.*
- 4 *Toerekening van rente is gebaseerd op de omslagrente, met inachtneming van de BBV-voorschriften.*

Kostendekkendheid afval is 103%. Door een goed scheidingsgedrag en zo min mogelijk aanbieden van restafval kunnen inwoners hun werkelijke lasten lager houden.

Nr	Beheer rioleringsstelsel en waterzuivering (taakveld 7.2)	Werkelijkheid 2025
1	Kosten op de taakvelden	2.866.233
2	BTW	403.075
3	Overhead	708.204
4	Toerekening rente	701.373
5	Totaal kosten	4.678.885
6	Inkomsten	4.678.886
7	Netto-lasten	0
8	Kostendekking	100%

- 1 *Betreft kosten zoals opgenomen in het geactualiseerde GRP aangevuld met de taakgerichte uren.*
- 2 *Extracomptabel toegerekende btw op kosten en investeringen op grond van de invoering van de btw-plicht gemeente.*
- 3 *Betreft overhead op taakgerichte uren. Dit wordt extracomptabel toegerekend op grond van de BBV-voorschriften.*
- 4 *Toerekening van rente is gebaseerd op de omslagrente, met inachtneming van de BBV-voorschriften.*

De kostendekkendheid van de riool- en waterzorgheffing bedraagt 100%.

		<i>bedragen in €</i>
Nr	Begraafplaatsen (taakveld 7.5)	Realisatie 2025
1	Kosten taakveld begravingen	326.783
2	Overhead	43.189
3	Toerekening rente	20.061
4	Totaal kosten	390.033
5	Inkomsten	130.235
6	Netto-lasten	259.798
7	Kostendekking	33%

- 1 *Betreft kosten zoals geraamd op het taakveld begraafplaatsen*
- 2 *Betreft overhead op taakgerichte uren. Dit wordt extracomptabel toegerekend op grond van de BBV-voorschriften.*
- 3 *Toerekening van rente is gebaseerd op de omslagrente, met inachtneming van de BBV-voorschriften.*

		<i>bedragen in €</i>
Nr	Leges: fysieke leefomgeving en omgevingsvergunning (WABO) (taakveld 8.3)	Realisatie 2025
1	Kosten op de taakvelden	1.090.732
2	Overhead	261.197
3	Toerekening rente	0
4	Totaal kosten	1.351.929
5	Inkomsten	1.317.822
6	Netto-lasten	34.108
7	Kostendekking	97%

- 1 *Betreft kosten zoals geraamd op de taakvelden behorend tot de fysieke leefomgeving (m.n. WABO).*
- 2 *Betreft overhead op taakgerichte uren. Dit wordt extracomptabel toegerekend op grond de BBV-voorschriften.*
- 3 *Toerekening van rente is niet van toepassing.*

		<i>bedragen in €</i>
Nr	Leges: Overige leges (Burgerzaken) (taakveld 0.2)	Realisatie 2025
1	Kosten op de taakvelden	1.029.999
2	Overhead	178.276
3	Toerekening rente	0
4	Totaal kosten	1.208.275
5	Inkomsten	783.489
6	Netto-lasten	424.786
7	Kostendekking	65%

- 1 *Betreft kosten zoals geraamd op de taakvelden die behoren tot dienstverlening. De nadruk ligt hier persoons- en reisdocumenten, alsmede vergunningverlening op basis van de APV.*
- 2 *Betreft overhead op taakgerichte uren. Dit wordt extra comptabel toegerekend op grond van de BBV-voorschriften.*
- 3 *Toerekening van rente is niet van toepassing.*

Totale woonlasten meerpersoonshuishoudens

Onder de gemeentelijke woonlasten wordt het gemiddelde bedrag verstaan dat een huishouden in een bepaalde gemeente betaalt aan OZB, riool- en waterzorgheffing en afvalstoffenheffing. In onderstaande tabel worden de woonlasten van Kaag en Braassem weergegeven.

Gemiddelde woonlasten meerpersoonshuishoudens	2024	2025
Gemiddelde WOZ waarde Kaag en Braassem	€ 464.000	€ 487.000
Onroerendezaak belasting	€ 418	€ 434
Afvalstoffenheffing (vast tarief)*	€ 305	€ 310
Riool- en waterzorgheffing	€ 303	€ 322
Totale woonlasten per meerpersoonshuishouden	€ 1.025	€ 1.066

(*): De werkelijke last per huishouden afvalstoffenheffing is afhankelijk van het scheidingsgedrag. Boven op het vast tarief wordt nog een bedrag per aangeboden zak of container in rekening gebracht.

Kwijtscheldingsbeleid

Een belastingplichtige met een inkomen van 100% of minder van het minimuminkomen komt in aanmerking voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding. Er kan uitsluitend kwijtschelding worden verleend voor de afvalstoffenheffing en riool- en waterzorgheffing. Alle andere heffingen zijn van kwijtschelding uitgesloten. In 210 gevallen met een bedrag van € 140.157,30 is automatische kwijtschelding verleend. Om hiervoor in aanmerking te komen is eerder volledige kwijtschelding verkregen en worden de nieuwe gegevens bij diverse instanties opgevraagd en automatisch getoetst.

Daarnaast zijn er ook kwijtscheldingsverzoeken. Die zijn hierna inzichtelijk gemaakt. In 2025 zijn er 196 verzoeken ingediend waarvan 127 geheel of gedeeltelijk zijn toegewezen voor een bedrag van € 73.436,62. Het aantal afgewezen verzoeken is 66 voor een bedrag van € 43.170,00. Er zijn nog 3 verzoeken in behandeling met een bedrag van € 1.458,80. Ter vergelijking staan ook de aantallen voor de drie eerdere jaren.

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	Bedrag
Toegewezen (geheel of gedeeltelijk)	128	171	165	127	73.437
Afgewezen	61	100	174	66	43.170
In behandeling	1	4	1	3	1.459
Totaal ingediende kwijtscheldingsverzoeken	190	275	340	196	118.065

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	Bedrag
Toegewezen (geheel of gedeeltelijk)	128	171	165	127	€ 73.436,62
Afgewezen	61	100	174	66	€ 43.170,00
In behandeling	1	4	1	3	€ 1.458,80
Totale ingediende kwijtscheldingsverzoeken	190	334	280	196	€ 118.065,42

Paragraaf 2 – Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Voor een gezonde financiële positie moet de gemeente Kaag en Braassem beschikken over voldoende weerstandsvermogen. Dit betekent dat er genoeg middelen beschikbaar zijn om niet-afgedekte financiële risico's op te vangen. Zo wordt voorkomen dat elke onverwachte tegenvaller direct leidt tot bezuinigingen of dat er juist een onnodig grote financiële buffer wordt aangehouden.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de verhouding tussen de benodigde en de beschikbare weerstandscapaciteit. Het beleid is erop gericht dat deze verhouding minimaal 1,0 bedraagt. Dit houdt in dat de beschikbare weerstandscapaciteit ten minste gelijk moet zijn aan de benodigde weerstandscapaciteit, zodat de gemeente haar risico's adequaat kan opvangen.

Definitie

In de beleidsnota "Integraal Risicomanagement & Weerstandsvermogen 2024-2027" is beschreven welke risico's moeten worden meegenomen in de benodigde weerstandscapaciteit. Het gaat om risico's die niet volledig zijn afgedekt door interne maatregelen, binnen één jaar kunnen optreden en een financiële impact hebben van meer dan 50.000 euro. Met andere woorden: de gemeente reserveert niet voor risico's die zich pas op de middellange of lange termijn kunnen voordoen. De financiële gevolgen daarvan kunnen namelijk worden verwerkt in de toekomstige (meerjaren)begroting.

Het systeem van risicomanagement

Deze paragraaf gaat alleen over financiële risico's op korte termijn (< 1 jaar) met een grote financiële impact (meer dan 50.000 euro). Het beschrijven en kwantificeren van deze risico's is echter maar één onderdeel van risicomanagement. Integraal risicomanagement is breder en omvat ook niet-financiële risico's en frauderisico's. In paragraaf 5 (Bedrijfsvoering) is daarom kort toegelicht welke stappen in 2025 hierin zijn gezet.

Risico-inventarisatie

In 2025 heeft Concerncontrol een risico-inventarisatie uitgevoerd en de belangrijkste financiële risico's in kaart gebracht. Deze risico's zijn vervolgens besproken met de directie en het college.

#	Risicogebeurtenis	Toelichting	Kans	Financieel Maximum
1	Open einde regeling Participatiewet	De Participatiewet is een open einde regeling, waardoor het aantal uitkeringen per jaar kan fluctueren. In de begroting worden de kosten budgettair neutraal opgenomen: de geraamde uitgaven zijn gelijk aan de verwachte BUIG-uitkering. Als de werkelijke kosten hoger uitvallen, moet de gemeente de eerste 7,5% van de overschrijding zelf betalen. Het deel daarboven kan – als aan alle voorwaarden wordt voldaan – worden gecompenseerd via de vangnetuitkering Participatiewet.	75%	€ 500.000
2	Open einde regeling WMO ondersteuning	De Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) kent een open einde regeling. Ondanks de opgebouwde ervaring en kwaliteit van de prognoses kan het voorkomen dat grote en/of complexe woningaanpassingen noodzakelijk zijn.	50%	€ 200.000
3	Geschil zettingsproblematiek Grietpolderweg	Het geschil over de verantwoordelijkheid van de extra kosten voor de Grietpolderweg m.b.t. de zettingsproblematiek is nog niet beslecht. De gevolgen worden geraamd tussen de € 0 en 2,5 miljoen. Ondanks de in de ogen van de gemeente sterke positie, wordt in het kader van risicobeheersing rekening gehouden met een negatieve uitspraak.	25%	€ 2.500.000

4	Het niet (tijdig) kunnen invullen van kritische functies	Wanneer een medewerker in een kritische functie vertrekt of tijdelijk uitvalt, is het vaak noodzakelijk om tijdelijk iemand extern in te huren. Ook bij minder kritische functies kan tijdelijke inhuur nodig zijn om extra werkdruk en verdere uitval binnen het team te voorkomen. Externe medewerkers zijn gemiddeld 30% tot 40% duurder dan interne medewerkers. In de risicoreservering wordt daarom rekening gehouden met deze extra kosten ten opzichte van het reguliere salarisbudget.	75%	€ 200.000
5	Bovenmatige stijging bouwkosten, schaarse bouwproducten en brandstof/energieprijzen	Door de snel stijgende bouwrijzen is in de begroting rekening gehouden met indexaties voor investeringsprojecten, beheerprojecten en regulier onderhoud. Omdat de markt momenteel onvoorspelbaar is, bestaat de kans dat deze indexaties toch niet voldoende blijken. Hoewel de kans daarop laag wordt ingeschat (25%), wordt dit risico wel meegenomen in het kader van risicobeheersing.	25%	€ 2.900.000
6	Jeugdzorg: Ombuiging jeugdzorg rendeert onvoldoende en vervallen regionale solidariteitsprincipe	<p><i>Ombuiging rendeert onvoldoende:</i> De afgelopen jaren blijft het beroep op regionaal gecontracteerde jeugdzorg toenemen. De gemeente heeft in 2025, regionaal, een pakket aan bezuinigingsmaatregelen afgesproken. Het is mogelijk dat deze bezuinigingsmaatregelen niet snel genoeg en/of onvoldoende effect sorteren. Ook landelijk zijn, in de Hervormingsagenda jeugd, maatregelen afgesproken om de kosten van jeugdzorg terug te dringen. Als deze maatregelen niet of later worden doorgevoerd, kan dit ook effect hebben op het jeugdzorggebruik.</p> <p><i>Vervallen regionale solidariteitsprincipe</i> Binnen de regio werkten we met een solidariteitsprincipe: elke gemeente betaalde een deel van de regionale jeugdzorgbegroting op basis van haar aandeel in de jeugdzorgkosten t-2. Vanaf 2025 is dit principe met terugwerkende kracht komen te vervallen. De begroting wordt dan nog steeds opgesteld op basis van t-2, maar de uiteindelijke afrekening gebeurt op basis van de werkelijke kosten. Dit kan gunstig uitpakken, maar brengt ook risico's met zich mee. Bij onverwachte en ingrijpende situaties in individuele casuïstiek – bijvoorbeeld wanneer meerdere kinderen uit één gezin moeten worden uithuisgeplaatst – kunnen de kosten voor de gemeente hoger uitvallen dan vooraf begroot.</p>	75%	€ 750.000
7	Discontinuïteit als gevolg van informatiebeveiligingsproblemen	Uit recent onderzoek van het Ministerie van Economische Zaken blijkt dat het risico op cyberschade sterk toeneemt. Ter vergelijking: de kans op brand is 1 op 8.000, op inbraak 1 op 250, terwijl de kans op een cyberaanval voor bedrijven inmiddels 1 op 5 is. De gemiddelde schade per incident ligt rond de € 300.000. De maximale financiële impact van een hack is lastig te voorspellen, maar kan zeer hoog oplopen. Dit komt niet alleen door directe herstelkosten, zoals de inzet van technische en forensische experts, maar ook door indirecte kosten zoals extra investeringen in cybersecurity, training van medewerkers en imagoschade. Op basis van een inventarisatie bij vergelijkbare gemeenten wordt een maximale impact van € 1 miljoen als realistisch beschouwd.	20%	€ 1.000.000
8	Het risico op een naheffing vanuit de belastingdienst	Vanaf 1 januari 2025 gaat de Belastingdienst de Wet DBA handhaven. Dit betekent dat de gemeente, wanneer sprake is van schijnzelfstandigheid, alsnog de sociale lasten moet afdragen en mogelijk ook boetes kan krijgen. In 2025 is een risicoanalyse uitgevoerd voor alle zzp'ers binnen de gemeente. Zij zijn ingedeeld in drie risicocategorieën: laag, midden en hoog. Voor iedere zzp'er is berekend wat de maximale financiële impact zou zijn als de Belastingdienst oordeelt dat sprake is van schijnzelfstandigheid. In totaal komt dit neer op € 555.000. Daarnaast is per categorie een kans toegekend (laag: 20%, midden: 50%, hoog: 75%). Op basis hiervan is voor de totale groep een gemiddelde kans van 35% bepaald. Samen met de maximale impact vormt dit de risicoreservering.	35%	€ 554.876
9	Het risico op boetes vanuit de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)	Er bestaat een risico dat de gemeente niet volledig voldoet aan de verplichtingen uit de AVG, zoals het tijdig afhandelen van verzoeken van betrokkenen, het melden van datalekken, het naleven van	20%	€ 300.000

		bewaartermijnen, het uitvoeren van DPIA's en het op orde hebben van verwerkerscontracten en het verwerkingsregister. Hoewel het aantal privacy-incidenten historisch laag is en de processen goed zijn ingericht, blijft er een restrisico bestaan. Zelfs bij een beperkte feitelijke impact kan de Autoriteit Persoonsgegevens handhavend optreden, met een mogelijke financiële boete als gevolg.		
10	Het risico dat de grondexploitatie negatiever uitvallen dan voorzien	Er bestaat een risico dat grondexploitatie financieel gezien negatiever uitvallen dan verwacht, bijvoorbeeld door hogere plankosten, hogere uitvoeringskosten of andere onvoorziene omstandigheden. Hierdoor moet de gemeente mogelijk een extra verliesvoorziening treffen. Dit risico speelt vooral bij de grondexploitatie Braassemerland vanwege de omvang en complexiteit van het project. Hoewel de kans laag wordt ingeschat (20%) en er al risicovoorzieningen bestaan binnen de grondexploitatie, blijft de mogelijkheid dat het resultaat negatiever uitvalt dan voorzien. De maximale financiële impact wordt geschat op € 1 miljoen.	20%	€ 1.000.000
				€ 9.904.876

Risicosimulatie

Op basis van de hierboven beschreven risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. Hiervoor is gebruikgemaakt van Naris, een binnen gemeenten veelgebruikte applicatie voor risicosimulaties. Deze methode staat bekend als een Monte-Carlosimulatie. Deze simulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale risico-bedrag (€ 9,9 miljoen) statistisch niet nodig is: de kans dat alle risico's tegelijk én in hun maximale omvang optreden, is zeer klein.

Naris berekent op basis van 100.000 verschillende scenario's de benodigde weerstandscapaciteit. De berekening is gebaseerd op een zekerheidspercentage van 90%. Dit betekent dat met 90% zekerheid gesteld kan worden dat het berekende benodigde weerstandsvermogen voldoende is om alle risico's af te dekken. Deze 90%-norm wordt landelijk toegepast door gemeenten. Een hoger zekerheidsniveau zou onevenredig veel beslag leggen op de beschikbare weerstandscapaciteit.

Onderstaande tabel toont de resultaten van de risicosimulatie. Uit de simulatie blijkt dat het voor 90% zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 3.227.25.

Zekerheidspercentage	Benodigd weerstandsvermogen
25%	€ 763.142
50%	€ 1.264.865
75%	€ 2.242.487
80%	€ 2.538.298
85%	€ 2.860.477
90%	€ 3.227.026
95%	€ 3.742.702
99%	€ 4.921.018

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van gemeente Kaag en Braassem bestaat uit de algemene reserve en bedraagt momenteel € 33,4 miljoen. (jaarrekening 2025). Dit bestaat in het geheel uit middelen die de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, wordt gekeken naar de verhouding tussen de financieel gekwantificeerde risico's, de benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De benodigde capaciteit die uit de risicosimulatie volgt, wordt vergeleken met de beschikbare capaciteit. De uitkomst van deze vergelijking vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€ 33.377.451}}{\text{€ 3.227.026}} = 10,3$$

De onderstaande normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van de berekende ratio.

Weerstandsnorm		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	Uitstekend
B	1.4-2.0	Ruim voldoende
C	1.0-1.4	Voldoende
D	0.8-1.0	Matig
E	0.6-0.8	Onvoldoende
F	<0.6	Ruim onvoldoende

Met een ratio van 10,3 valt de ratio van gemeente Kaag en Braassem in klasse A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen.

Structurele risico's en nieuwe ontwikkelingen

Zoals hierboven beschreven reserveert de gemeente niet voor risico's waarvan de effecten zich pas op de (middel)lange termijn kunnen voordoen. Tegelijkertijd komen er ontwikkelingen op de gemeente af, met mogelijk financiële gevolgen, die voorsnog geen plek hebben in de (meerjaren)begroting. Sommige ontwikkelingen vormen risico's die lastig te beheersen zijn, terwijl andere ontwikkelingen beleidskeuzes zijn. Voor al deze ontwikkelingen moeten nog besluiten worden genomen over de wijze van beheersing, inclusief een doorrekening van de mogelijke (financiële) gevolgen voor de meerjarenbegroting.

De meest prominente ontwikkelingen die op dit moment bekend zijn, worden hieronder weergegeven.

Ontwikkeling	Toelichting
Sportpad	De ontwikkeling van het Sportpad is in uitvoering. Momenteel is er sprake van voortschrijdend inzicht vanwege (onvoorziene) nieuwe ontwikkelingen en prijsstijgingen, welke niet binnen de huidige risicoreservering opgevangen kunnen worden. De financiële gevolgen hiervan worden momenteel inzichtelijk gemaakt en dienen nog een plek te krijgen binnen de (meerjaren)begroting.
Kostenontwikkelingen in het sociaal domein	Landelijk en regionaal wordt er gewerkt aan de Hervormingsagenda. Er is met name onzekerheid over de kostenontwikkeling in de jeugdzorg in relatie tot de beschikbaar gestelde middelen van het Rijk vanaf 2028. Daarnaast is er de herijking van het contract met Dichtbij in de Rijnstreek. Als gevolg van hogere zorgvraag komen de kosten vanaf 2027 t/m 2029 hoger uit dan is begroot. Deze kosten zijn nog niet meegenomen in de (meerjaren)begroting.

Ontwikkelingen in onderwijshuisvesting	In het najaar van 2025 is het Integraal Huisvestingsplan vastgesteld. Hierin is ook een financiële doorkijk gemaakt. Kineo en kindcentrum (KC) Woubrugge zijn de eerste KC's uit dit plan en de bouw is in de begroting gedekt. Voor de komende jaren ligt er nog de uitdaging om financiële dekking te vinden voor bouwen/uitbreiding van meerdere KC's: de Lei, de Kinderbrug, Kaskade. De financiële gevolgen hiervan zijn nog niet opgenomen in de (meerjaren)begroting.
(Verduurzaming) gemeentelijke huisvesting	Het huidige gemeentehuis is verouderd. Het sluit niet goed meer aan bij de ambities op het gebied van duurzaamheid, dienstverlening en manier van werken, en vraagt daarnaast ook grote investeringen ten aanzien van onderhoud. Na grondig onderzoek is in 2025 gekozen voor renovatie van de oudbouw op locatie Westeinde, met het Programma van Uitgangspunten als basis. In 2026 volgt de verdere uitwerking hiervan, zowel in het kader van ontwerp, als ook van de financiële consequenties.
Ontwikkeling bouwleges	Met de invoering van de Omgevingswet is de systematiek rond de verlening van omgevingsvergunningen veranderd. Dit heeft geresulteerd in een terugval in de inkomsten bouwleges. Naar aanleiding van deze terugval is er een onderzoek gestart om te bepalen of hier sprake is van een structureel effect. Voor de Programmabegroting 2026 zijn de inkomsten bouwleges incidenteel (eenmalig) met een bedrag van € 471.000 naar beneden bijgesteld. Aan de hand van de data over 2024 en 2025, als ook het onderzoeken van onze tariefstructuur, zal worden bepaald of er sprake is van een structureel effect voor de (meerjaren)begroting.
Centrumregeling	De samenwerking op IT-gebied is per 1 januari 2026 aangepast naar een centrumregeling met gemeente Alphen aan den Rijn. De huidige kostenverdeling (80% Alphen, 20% Kaag en Braassem) lijkt op de lange termijn niet houdbaar. Hoewel er nog onduidelijkheid is over welke verdeling dan wel reëel is, zullen de kosten voor Kaag en Braassem naar alle waarschijnlijkheid gaan stijgen. Met deze mogelijke kostenstijging is in de (meerjaren)begroting nog geen rekening gehouden.
IT-ontwikkelingen	De ontwikkelingen op IT-gebied gaan hard en daarmee ook het gat tussen waar de gemeente nu staat en waar het wil staan. Onderwerpen als data gedreven werken, AI, digitalisering van dienstverlening, het voldoen aan de NIS2, investeren in SaaS-oplossingen, etc. vragen om investeringen in middelen en tijd. Soms gedwongen omdat voldaan moet worden aan wet- en regelgeving. In de (meerjaren)begroting wordt beperkt rekening gehouden met deze ontwikkelingen, waardoor noodzakelijke investeringen al gauw een "onvoorziene" claim leggen op de begroting.

Conclusie

De gemeente heeft ruim voldoende "vet op het bot" om de korte termijn risico's op te kunnenvangen. Om ook op de (midden)lange termijn financieel gezond te blijven, is het belangrijk om regelmatig het gesprek te voeren over de ontwikkelingen die op de gemeente afkomen inclusief het inzichtelijk maken van de financiële gevolgen voor de meerjarenbegroting.

Financiële kengetallen

Al een aantal jaren maken de financiële kengetallen vast onderdeel uit van de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van gemeentelijke jaarrekeningen. Er is vanuit het BBV geen normering aangegeven waaraan deze kengetallen kunnen worden getoetst. De provincies hebben in 2016 gezamenlijk met het ministerie van Binnenlandse Zaken signaleringswaarden benoemd. Deze signaleringswaarden worden hieronder toegepast bij de beoordeling van de kengetallen op zich en geven een indicatie over de financiële situatie van de gemeente.

Algemeen beeld

Op basis van onderstaande beoordelingen kan worden geconcludeerd dat de gemeente in het verslagjaar 2025 een redelijke tot goede financiële positie heeft. De meeste kengetallen vallen in de categorie minst risicovol of neutraal. Pas als er meerdere kengetallen in de meest risicovolle categorie vallen, kan dit wijzen op een zwakke financiële positie. Onderstaande kengetallen geven alleen een beeld over het verslagjaar (begroot en werkelijk) en het voorgaande verslagjaar. In de begroting wordt het meerjarig toekomstbeeld geschetst.

Het totaaloverzicht aan financiële kengetallen geeft het volgende meerjarenbeeld:

Jaarverslag jaar 2025	Verloop van de kengetallen		
	Verslag 2024	Begroting 2025	Verslag 2025
Kengetallen:			
netto schuldquote	41%	126%	58%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	31%	117%	49%
solvabiliteitsratio	44%	25%	38%
structurele exploitatieruimte	8%	1%	4%
grondexploitatie	-1%	3%	0%
belastingcapaciteit	122%	113%	113%

1. Netto Schuldquote			
In dit kengetal wordt het bedrag van de financieringsmiddelen (schulden) minus de financiële activa (vorderingen) uitgedrukt in % van de totale baten in het jaar.			
Kengetal:	Verslag 2024	Begroting 2025	Verslag 2025
netto schuldquote	41%	126%	58%

Inzicht

Dit kengetal geeft inzicht in het niveau van de netto schuldenlast uitgedrukt in een percentage van de totale baten exclusief reservemutaties.

Signaalwaarde

Waarde	oordeel
< 90%	minst risicovol
90% > 130%	neutraal
> 130%	meest risicovol

Oordeel: minst risicovol

In 2025 is de netto schuldquote ruim onder de 90% en is daarmee een stuk gunstiger dan begroot. Het grote verschil wordt primair veroorzaakt door het planningsoptimisme van uitgaven op kredieten, kapitaalstortingen voor de VOF ten tijde van de begrotingsopstelling, en de meevallers in de reguliere exploitatie. We leenden uiteindelijk veel minder dan was begroot.

2. Netto Schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

In dit kengetal wordt het vorige kengetal gecorrigeerd met de aan derden doorgeleende gelden.

Kengetal:	Verslag 2024	Begroting 2025	Verslag 2025
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	31%	117%	49%

Inzicht

De gecorrigeerde netto schuldquote is in feite een nadere analyse van de netto schuldquote waarbij de invloed van afgesloten leningen die zijn doorbetaald aan derden is geëlimineerd. De gecorrigeerde netto schuldquote geeft hierdoor een gunstiger beeld.

Signaalwaarde

De netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen; draagt dezelfde signaalwaarden als de netto schuldquote.

Oordeel: minst risicovol

De netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen; geeft hetzelfde beeld als de netto schuldquote.

3. Solvabiliteitsratio

In dit kengetal wordt het eigen vermogen uitgedrukt in een percentage van het balanstotaal. Hoe hoger het percentage hoe beter de gemeente in staat is om aan haar financiële verplichtingen te kunnen voldoen.

Kengetal:	Verslag 2024	Begroting 2025	Verslag 2025
solvabiliteitsratio	44%	25%	38%

Inzicht

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Signaalwaarde

Waarde	oordeel
> 50%	minst risicovol
20% > 50%	neutraal
< 20%	meest risicovol

Oordeel: neutraal

De solvabiliteitsratio is ten op zichte van de begroting verbeterd. Dat hangt samen met het feit dat er minder is geleend (zie schuldquote), dit leidt tot een lager balanstotaal, terwijl anderzijds ook het eigen vermogen is toegenomen door onderbesteding bij de exploitatie (=positief jaarresultaat).

4. Structurele exploitatieruimte

In dit kengetal worden de structurele baten verminderd met de structurele lasten en dit saldo wordt weergegeven in een percentage van de totale baten.

Kengetal:	Verslag 2024	Begroting 2025	Verslag 2025
structurele exploitatieruimte	8%	1%	4%

Inzicht

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de begroting is. Een positief percentage geeft aan dat de structurele baten van de gemeente toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Hiermee kan worden beoordeeld of de gemeente in staat is structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.

Signaalwaarde

Waarde	oordeel
Begrotingsruimte > € 0	minst risicovol
Begrotingsruimte = € 0	neutraal
Begrotingsruimte < € 0	meest risicovol

Oordeel: minst risicovol

Het jaarrekeningresultaat geeft een exploitatieoverschot en daarmee kwalificeert dit kengetal als minst risicovol. Maar bij de jaarrekening wordt slechts over een momentopname gerapporteerd. Er wordt niet meerjarig voorruit gekeken. Daarmee is het kengetal nu van beperkte betekenis.

5. Kengetal grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de boekwaarde van de grondposities) is ten opzichte van de jaarlijkse baten.

Kengetal:	Verslag 2024	Begroting 2025	Verslag 2025
grondexploitatie	-1%	3%	0%

Inzicht

Dit kengetal geeft aan of een gemeente verhoudingsgewijze veel middelen heeft geïnvesteerd in haar grondexploitatie. Dit is geld dat nog terugverdiend moet worden uit de grondverkoop. Het risico of dit wel of niet lukt is afhankelijk van de vraag en het aanbod.

Signaalwaarde

Waarde	Oordeel
< 20%	minst risicovol
20% > 35%	Neutraal
> 35%	meest risicovol

Oordeel: minst risicovol

Uit de berekende kengetallen kan worden geconcludeerd dat de gemeente eind 2025 een gezonde grondpositie heeft. Het percentage ligt lager dan begroot en is in de afgelopen jaren steeds iets gunstiger geworden. Paragraaf 7 geeft meer inzicht in de grondexploitaties.

6. Kengetal belastingcapaciteit

Het kengetal belastingcapaciteit drukt de gemiddelde belastingdruk uit in een percentage ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

Kengetal:	Verslag 2024	Begroting 2025	Verslag 2025
belastingcapaciteit	122%	113%	113%

Inzicht

Dit kengetal is voorgeschreven om inzicht te krijgen in de belastingcapaciteit. Hierbij wordt gekeken hoe de lokale belastingdruk zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde.

Signaalwaarde

Waarde	oordeel
< 95%	minst risicovol
95% > 105%	neutraal
> 105%	meest risicovol

Oordeel: meest risicovol

Bij deze indicator worden de woonlasten voor een huiseigenaar (OZB, riool- en afvalheffing) vergeleken met het landelijk gemiddelde. Een laag percentage suggereert weinig risico omdat er nog ruimte is om de belastingen te verhogen. De gemeente Kaag en Braassem zit met 113% boven gemiddeld. Daar hoort wel een nuancering bij. Het landelijk gemiddelde waarmee wordt vergeleken, is dat van het laatst bekende gemiddelde 2025 opgenomen in de meicirculaire 2025.

Paragraaf 3 – Onderhoud kapitaalgoederen

De gemeente beheert de openbare ruimte en gebouwen waarin wordt gewerkt en gerecreëerd. In beleidsvisies en beheerplannen geven we richting aan het meerjarig beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Voor een effectieve en efficiënte uitvoering pakken we het beheer en onderhoud zoveel mogelijk integraal op.

Onderstaande tabel geeft inzicht in het te onderhouden areaal van de gemeente.

Het beheerareaal

Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR:*)		Riolering:	
Groen		Kolken	9346 stuks
- Hagen (omtrek in m1)	20.956		
- Gras/Gazon (in m2)	229.379		
- Gras/Berm (in m2)	341.304		
- Gras/Bloemrijk (in m2)	197.437		
- Cultuur beplanting (in m2)	135.932		
- Natuurlijke beplanting (in m2)	148.828		
Bomen (aantal)	10.225	Vrij verval riool	184 km
Water (m2)	174.184	Drukriool (incl. persleiding)	140 km
		Gemalen	106 stuks
Beschoeiing of natuurvriendelijke oever		Pompputten (in beheer)	805 stuks
- Beschoeiing (in m1) (beschoeid, palenrij en damwand.	44.363		
- Natuurvriendelijke oever (in m1) (NVO, onderwaterbeschoeiing)	4.558		
Straatmeubilair (aantal)	2.628 (totaal)	Verharding:	
- Prullenbakken (Afvalbakken, containers, blikvanger en hondenpoepbak)	663	Elementen (m2)	758.622
- Banken	412	Asfalt (m2)	672.785
- Overig	1.553	Beton (m2)	9.422
		Halfverharding (m2)	16.778
Speeltoestellen (aantal)	501	Verkeersborden (aantal)	5.769
Lichtmasten (aantal)	5.500		
Kunstwerken (aantal):	7		
Aanleginrichting (remmingswerk)			
Aanleginrichting (pont)	4		
Steiger	22		
Bruggen (beweegbaar)	11		
Bruggen (vast)	156		
Dammen	7		
Damconstructies	1		
Grondkeringen	26		
Keermuur	4		
Schutsluis	1		

Trappen	4		
Voetgangerstunnel RV	1		
Viaduct RV	1		
Waterreguleringswerken	4		
Duikers	399		

* Eenheden zijn afgeleid van het IBOR en geactualiseerd op basis van de areaalvlakken in het beheerprogramma Geovisia.

Gebouwen:	Stuks
Gebouwen waarvan:	34
- Groep 1 (vaste voorraad)	15
- Groep 2 (beheer door sportbedrijf)	3
- Groep 3 (losse voorraad)	7
- Groep 4 (reeds uitgefaseerde voorraad)	8

Eind 2024 is het IBOR (Integraal Beheerplan Openbare Ruimte) door de gemeenteraad vastgesteld voor de periode 2025-2029. Doel van het IBOR is om de openbare ruimte schoon, heel en veilig te beheren, afgestemd op de behoefte van de (deelgebieden binnen de) gemeente binnen daarbij passend budget. Beheeronderdelen die niet in het IBOR zijn meegenomen, zoals civiele kunstwerken, riolering en gebouwen, zijn vastgelegd in aparte beheerplannen. Onderstaande tabel geeft de actuele stand van zaken van de diverse beheerplannen weer.

Beheerplan	Datum raadsbesluit	Looptijd t/m	Financiële vertaling in begroting	Achterstallig onderhoud
IBOR	Q4 2024	2029	Ja	Nee
Watertakenplan	Q4 2023	2027	Ja	Nee
Gebouwen	Q4 2025	2030	Ja	Nee
Civiele kunstwerken	2025	2029	Ja	nbn

Kwaliteit

Beheercategorie - Beheergroep	Centra	Woongebieden	Fietspaden	Doorgaande wegen	Bedrijventerrein	Buitengebied
▷ GROEN	< B >	< B >	< B >	< C >	< B >	< C >
▷ VERHARDING	< B >	< B >	< B >	< B >	< B >	< C >
▷ WATER	< C >	< C >	< C >	< C >	< B >	< C >
▷ MEUBILAIR	< A >	< A >	< B >	< C >	< B >	< B >
▷ OPENBARE VERLICHTING	< B >	< B >	< B >	< B >	< B >	< B >
▷ RECREATIE	< B >	< B >	< B >	< B >	< B >	< B >
▷ REINIGING	< B >	< B >	< B >	< B >	< B >	< B >

In bovenstaande figuur zijn de door de gemeenteraad vastgestelde beeld kwaliteitsniveaus weergegeven waarmee de openbare ruimte in de verschillende deelgebieden wordt onderhouden. Aan de kwaliteitsniveaus zijn normbedragen en te onderhouden arealen gekoppeld, op basis

waarvan het totaal benodigde beheerbudget is vastgesteld en toegekend. Hierbij is A een hoge beeldkwaliteit aflopend naar D met een lage of onvoldoende beeldkwaliteit.

Het is belangrijk om op te merken dat beeldkwaliteit en technische kwaliteit twee verschillende dingen zijn. Beeldkwaliteit C houdt bijvoorbeeld in dat de technische kwaliteit van de weg al fors verminderd is.

Riolering

De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de riolering en voor het invullen van de zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater. Dit gebeurt binnen de kaders van het Watertakenplan 2024–2027. Daarbij gaat het om zowel het dagelijks beheer als om keuzes voor de langere termijn.

In 2025 is, naast het reguliere beheer en onderhoud van het rioolstelsel, ingezet op het actualiseren en verbeteren van de informatie over het rioolstelsel. Dit is noodzakelijk om te beschikken over een betrouwbaar beeld van het stedelijk watersysteem en vormt de basis voor weloverwogen keuzes over beheer, vervanging en investeringen.

Deze informatie vormt de basis voor het verder verdiepen van het inzicht in het stedelijk watersysteem. Voor een beter samenhangend beeld wordt gewerkt met het Systeemoverzicht Stedelijk Water (SSW). In het SSW worden de verschillende onderdelen van het stedelijk watersysteem beschreven, inclusief hun functioneren en eventuele aandachtspunten. Vanaf 2026 wordt gestart met de uitwerking voor de eerste dorpskern, waarna het overzicht gefaseerd wordt uitgebreid.

Civiele kunstwerken

De civiele kunstwerken binnen de gemeente Kaag en Braassem, waaronder bruggen, viaducten, duikers, kademuuren, sluizen en veerstoepen vormen een essentieel onderdeel van de openbare infrastructuur. Gezien de waterrijke omgeving beschikt de gemeente over een aanzienlijk aantal van deze objecten, die bijdragen aan bereikbaarheid, veiligheid en waterbeheer.

In 2025 is het nieuwe beheerplan voor de periode 2025-2029 voorgelegd aan het college en de gemeenteraad, en officieel vastgesteld. Dit plan bouwt voort op de bestaande strategieën en richt zich op verdere optimalisatie van het onderhoudsproces. Met de nadruk op kostenefficiëntie, duurzaamheid en toekomstbestendigheid.

Openbaar groen en water

Binnen Kaag en Braassem bestaat het groenareaal uit elementen zoals bomen, hagen, grasrijke, natuurlijke en culturele beplanting (bepaling die onderhoud nodig heeft). Daarnaast onderhoudt de gemeente ook oevers, beschoeiingen en sloten.

Er is veel werk uitgevoerd aan het in kaart brengen van al deze structuren. Dankzij deze inspanningen is er nu een helder en completer beeld van de omvang en de staat van het groen- en waterbeheer. Ook zijn kansen in kaart gebracht voor het bevorderen van de biodiversiteit en het nemen van klimaatadaptieve maatregelen. De uitgangspunten en ambities voor het beheer en inrichting van het groen in de openbare ruimte zijn vastgelegd in het groenbeheerplan, dat eind 2025 is vastgesteld. Met behulp van dit plan en de groenstructuur- en kansenkaarten kan de gemeente beter plannen en prioriteiten stellen voor inrichtings- en onderhoudswerkzaamheden. Dit draag bij aan de realisatie van een fijne, groene en biodiverse leefomgeving voor inwoners.

Wegen (asfalt, elementen, beton en half verharding)

In 2025 is er weer een wegininspectie uitgevoerd welke als basis heeft gediend voor het uit te voeren onderhoud. Ook zijn de onderhoudscontracten opnieuw aanbesteed en ingegaan. Samen met een nieuwe contractant voor het elementen onderhoud en een bekende voor het asfalt onderhoud is er weer veel onderhoud uitgevoerd. Zo is er ook onverminderd aandacht voor het transformeren van verharding naar groen.

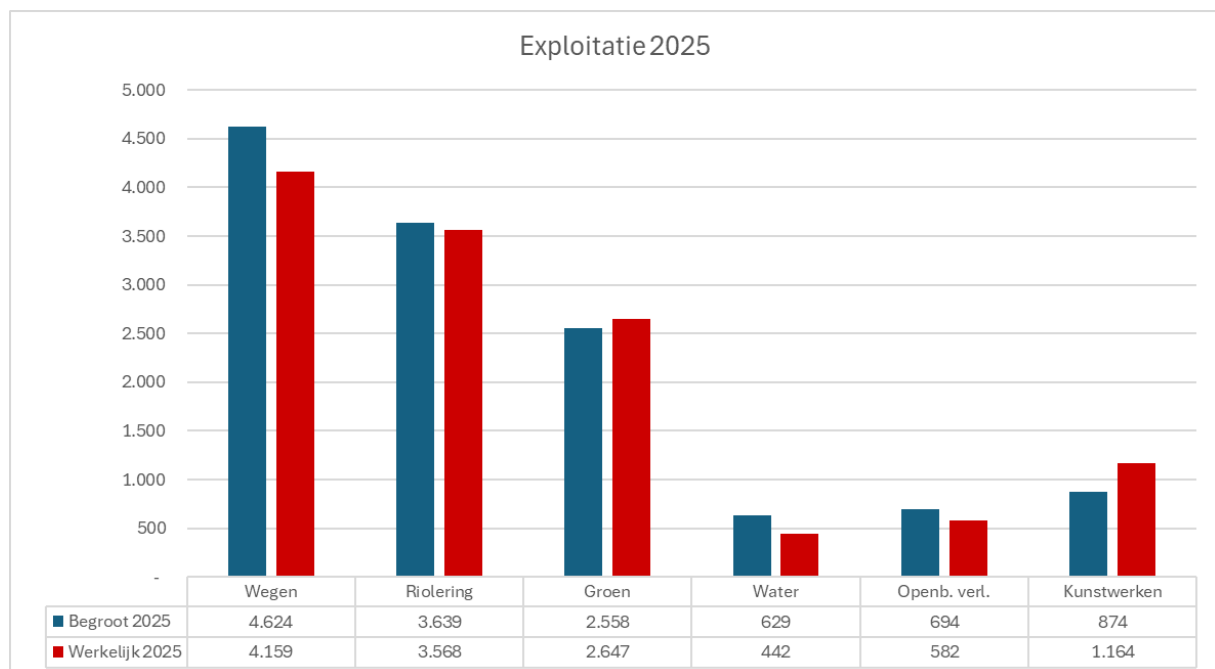
Punt van aandacht voor het onderhoud van de wegen is (en blijft) de inflatie. Door hoge brandstof prijzen stijgen de prijzen voor bestrating en asfalt onverminderd door. Op de lange termijn heeft dit effect op de begroting. Vooral nog is dit risico beheersbaar, maar in de toekomst zal dit aandacht vereisen.

Gebouwen

De gemeente bezit diverse gebouwen en bouwwerken. Deze zijn opgenomen in een meerjarenonderhoudsplan (MJOP). Per gebouw wordt maatwerk toegepast bij het bepalen van het onderhoud, afhankelijk van de specifieke situatie en de ontwikkelingen rondom het gebouw. Bij het ene gebouw streven we ernaar het onderhoud zo goed en duurzaam mogelijk uit te voeren, terwijl we bij een ander gebouw kiezen voor sober en doelmatig onderhoud vanwege lopende ontwikkelingen of toekomstige plannen. Dat is een bewuste keuze, die ook bepaalde risico's met zich mee kan brengen. We gaan er daarbij vanuit dat deze risico's tot een minimum kunnen worden beperkt.

Financieel

In onderstaande figuur zijn de geraamde en de werkelijke kosten/opbrengsten voor 2025 van de exploitatie weergegeven:

*) Bedragen x € 1.000. Dit betreft de lasten en baten per taakveld, inclusief salarislasten en kapitaalslasten.

Paragraaf 4 – Financiering

In de Financiële verordening van de gemeente Kaag en Braassem is in artikel 20 opgenomen dat de gemeente jaarlijks bij de begroting en de jaarstukken in de paragraaf financiering verslag doet van de wijze waarop de gemeente de treasuryactiviteiten uitvoert.

Hierbij komen in ieder geval de volgende punten aan de orde:

- de kasgeldlimiet;
- de renterisiconorm;
- de rentevisie;
- het kredietrisicobeheer;
- de liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte voor de komende vier jaar;
- de schulden met een looptijd korter dan een jaar en het gemiddelde verschuldigde rentepercentage;
- de schulden met een looptijd langer dan een jaar en het gemiddelde verschuldigde rentepercentage;
- de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente aan grondexploitaties, investeringen en taakvelden wordt toegerekend.

Hiermee is deze paragraaf het instrument voor het transparant maken van de treasuryfunctie. De uitgangspunten en richtlijnen voor het treasurybeleid zijn vastgelegd in de financiële verordening (artikel 16). De regels voor de uitvoering van de treasuryfunctie zijn opgenomen in het treasurystatuut.

Renterisicobeheer

Wet Fido en financiering

De wet Fido beoogt decentrale overheden een kader te geven om renterisico's op leningen zo beperkt mogelijk te houden. Renterisico ontstaat door wijzigingen in rentepercentages van opgenomen langlopende leningen en kasgeldleningen. Er zijn twee verplichte richtlijnen in de wet Fido om de renterisico's te bewaken en te beheersen; de kasgeldlimiet voor korte financiering en de renterisiconorm voor lange financiering.

Kasgeldlimiet

De door het rijk opgelegde kasgeldlimiet beperkt het risico van stijgende rentelasten voor de kortlopende financiering. De limiet beperkt de maximale omvang van de korte schuld (looptijd < 1 jaar) tot 8,5% van de totale lasten van de primaire programmabegroting. Voor 2025 bedraagt de limiet voor de gemeente Kaag en Braassem € 7,7 miljoen. Bij het aantrekken van kortlopende financiering wordt bewaakt dat de gemiddelde netto-vlottende schuld van drie achtereenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet niet overschrijdt. In het onderstaande overzicht is zichtbaar dat de kasgeldlimiet in 2025 niet is overschreden, aangezien de gemeente gedurende het grootste deel van het afgelopen jaar een overschot aan middelen heeft gehad.

Kasgeldlimiet 2025	bedrag x € 1.000												
	1 jan 2025	1 feb 2025	1 mrt 2025	1 apr 2025	1 mei 2025	1 jun 2025	1 jul 2025	1 aug 2025	1 sep 2025	1 okt 2025	1 nov 2025	1 dec 2025	1 jan 2026
Vlottende schuld:													
Kasgeldlening					5.000	5.000							5.000
Liquide middelen		1.371	2.446	3.288									
(1) Vlottende schuld:	0	1.371	2.446	3.288	5.000	5.000	0	0	0	0	0	0	5.000
Vlottende middelen:													
Deposito													
Liquide middelen	784				11.525	8.957	18.345	13.359	19.886	18.200	12.835	9.334	421
(2) Vlottende middelen:	784	0	0	0	11.525	8.957	18.345	13.359	19.886	18.200	12.835	9.334	421
(3) netto vlottend (+) of overschot middelen (-)	-784	1.371	2.446	3.288	-6.525	-3.957	-18.345	-13.359	-19.886	-18.200	-12.835	-9.334	4.579
(4) gemiddelde van (3)			1.011			-2.398			-17.197			-13.456	
kasgeldlimiet													
(7) begrotingsomvang			90.234			90.234			90.234			90.234	
(8) het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage			8,5%			8,5%			8,5%			8,5%	
(5) kasgeldlimiet (7x8)			7.670			7.670			7.670			7.670	
(6a) ruimte onder de kasgeldlimiet (5>4)			-6.659			-10.068			-24.867			-21.126	
(6b) overschrijding van de kasgeldlimiet (4>5)													

Renterisiconorm

De renterisiconorm beperkt het renterisico op de langlopende financiering. De norm bevordert de spreiding van de looptijden van de kapitaalmarktleningen (looptijd > 1 jaar) door de omvang te beperken van de leningen waarvoor de rente in een bepaald jaar moet worden aangepast. Het rijk heeft de maximale omvang van leningen met een renteaanpassing vastgesteld op 20% van de totale lasten van de primaire programmabegroting. Het maximale bedrag aan aflossingen en renteherziening op de vaste schuld bedraagt daardoor in 2025 € 18,1 miljoen. In 2025 is voor € 10,9 miljoen afgelost; waardoor de renterisiconorm niet is overschreden. Op basis van de meerjarenbegroting is de verwachting dat de gemeente de renterisiconorm de komende jaren niet gaat overschrijden.

Renterisico(norm) op vaste schuld	bedrag x € 1.000				
	2025	2026	2027	2028	2029
renterisico op vaste schuld					
(1a) renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0	0
(1b) renteherziening op vaste schuld u/g	0	0	0	0	0
(1) netto renteherziening op vaste schuld (1a-1b)	0	0	0	0	0
(2) betaalde aflossingen	10.894	13.438	12.127	8.883	6.804
(3) renterisico op vaste schuld (1+2)	10.894	13.438	12.127	8.883	6.804
renterisiconorm					
(4a) begrotingsomvang	90.234	99.526	91.420	90.954	92.029
(4b) het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%	20%	20%	20%	20%
(4) renterisiconorm (4ax4b)	18.047	19.905	18.284	18.191	18.406
(5a) ruimte onder renterisiconorm (4>3)	7.153	6.467	6.157	9.308	11.602
(5b) overschrijding renterisiconorm (3>4)					

Rentevisie

De rente voor langlopende leningen is afgelopen jaar weer iets gestegen en bedraagt ultimo 2025 3,58%. Voor de begroting werd altijd de rentevisie van de BNG (Bank Nederlandse gemeenten) gevolgd. De BNG deed een voorspelling van de rente over 1 jaar. Echter, de BNG publiceert sinds 2024 geen rentevisie meer. Daarom is gekozen om voor de begroting de actuele rente van de BNG als uitgangspunt te nemen. Voor de nieuwe leningen en herfinancieringen in de meerjarenraming hanteren we: 3,4%, op basis van een 10-jaars fixed lening, peildatum 1 augustus 2025.

Kredietrisicobeheer

Regeling Schatkistbankieren voor decentrale overheden en uitgezette gelden

De regeling Schatkistbankieren heeft tot gevolg dat de decentrale overheden verplicht zijn om financiële overschotten, als ze die hebben, bij het rijk onder te brengen. De maatregel is bedoeld om de EMU-positie van Nederland te verbeteren. Overtollige middelen mogen alleen in rekening-courant en via deposito's bij de schatkist worden aangehouden of onderling worden uitgeleend aan andere decentrale overheden (niet zijnde verticaal toezicht). Wel is er sprake van een bepaald drempelbedrag dat de gemeente maximaal buiten de schatkist van het rijk mag houden. De ondergrens van het drempelbedrag is verhoogd van 0,75% naar 2% van het begrotingstotaal; wat

voor de gemeente Kaag en Braassem neerkomt op € 1,8 miljoen in 2025. Over de middelen die een decentrale overheid in de schatkist aanhoudt, vergoedt de schatkist rente (ESTER / daggeldrente (r/c) of inleenrente (deposito)). De stand in de schatkist per 31 december 2025 is voor de gemeente € 93k (r/c saldo) en € 0 (depositosaldo). In onderstaande tabel is zichtbaar dat gerekend over een heel kwartaal het op dagbasis buiten de schatkist aangehouden bedrag gemiddeld niet hoger is dan het drempelbedrag ad € 1,8 miljoen.

Gemiddeld buiten de schatkist aangehouden bedrag 2025	bedrag x €1.000
1e kwartaal	110
2e kwartaal	202
3e kwartaal	358
4e kwartaal	335

Verstrekte leningen en uitgezette leningen

De gemeente Kaag en Braassem heeft uit hoofde van haar publieke taak leningen (door)verstrekkt aan woningcorporaties, verenigingen/stichtingen, SVn (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting) en personeel (hypothecaire leningen; er worden geen nieuwe hypothecaire leningen verstrekt). Eind 2025 is er aan (door)verstrekte leningen een boekwaarde van € 4,8 miljoen. Daarnaast is een converteerbare obligatielening aan Alliander beschikbaar gesteld van € 2,7 miljoen.

Verstrekte gemeentegaranties

De gemeente Kaag en Braassem staat eind 2025 voor een aantal geldgevers ten bedrage van € 0,2 miljoen borg voor de betaling van rente en aflossing op langlopende geldleningen die zijn aangetrokken door verenigingen of stichtingen die activiteiten verzorgen die in het verlengde liggen van de gemeentelijke publieke taak. Tevens staat de gemeente garant voor hypotheekleningen op woningen van inwoners ad € 0,1 miljoen. Dit betreft de afloop van in het verleden verstrekte garantstellingen, waarvoor de gemeente nog steeds garant staat. Al geruime tijd valt dit onder de Nationale Hypotheekgarantie (NHG) en de gemeente gaat sindsdien geen nieuwe garanties meer aan (voor hypotheekleningen op woningen voor andere garantiestellingen stelt de gemeente zich terughoudend op). Daarnaast staat het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) borg voor leningen aan woningbouwcorporaties ten bedrage van € 53,2 miljoen, waarbij de gemeente samen met het rijk in de achtervang staat. Het verlies dat achtervangers kunnen lijden, is beperkt tot de rentederving over leningen die ze bij een calamiteit aan het WSW moeten verstrekken.

In het treasurystatuut is vastgelegd dat voor het verstrekken van leningen aan derden en het garanderen van middelen uit hoofde van de publieke taak goedkeuring nodig is van het college (tot € 50.000) dan wel de gemeenteraad (hoger dan € 50.000). De treasurycommissie is bevoegd tot het aantrekken en uitzetten van gelden.

Tot en met juli 2021 had het WSW met de gemeente een ongelimiteerde achtervangovereenkomst voor de twee in de gemeente werkzame corporaties 'Stichting Woondiensten Aarwoude' en 'Stichting WYwonen' (voorheen Meerwonen), tot een maximum van het door het WSW bepaald borgingsplafond (= wat een corporatie maximaal kan lenen gelet op de prognosegegevens van de corporatie (dPi)). WSW staat borg voor deze leningen, waarbij de gemeente samen met het rijk in de achtervang staat. Het verlies dat achtervangers kunnen lijden, is beperkt tot de rentederving over leningen die ze bij een calamiteit aan het WSW moeten verstrekken. In verband met de veranderde werkwijze van de achtervang heeft de WSW vanaf 1 augustus 2021 een nieuwe achtervangovereenkomst gesloten met alle gemeenten; waarbij alle contracten per die datum gelijk zijn getrokken. Hierbij worden de nieuwe leningen via een verdeelsleutel toegewezen aan de gemeenten waar de corporatie werkzaam is. Voorheen werd een lening één op één gekoppeld aan een gemeente.

Gemeentefinanciering

Wet Hof en EMU-saldo

De wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet Hof) zorgt ervoor dat de schulden van de totale Nederlandse overheid niet te hoog worden. Het EMU-saldo van de decentrale overheden telt mee voor het EMU-saldo van de totale Nederlandse overheid. Om het EMU-saldo van de decentrale overheden gezamenlijk te bepalen, moeten de decentrale overheden gegevens aanleveren zoals het opnemen van de meerjarige EMU-begrotingsgegevens in de begroting. Daarnaast wordt de ontwikkeling van het EMU-saldo gevolgd door middel van verplichte rapportages (lv3) aan het Centraal Bureau van de Statistiek. Voor decentrale overheden is een gezamenlijk plafond voor de tekortnorm vastgesteld (macronorm). Bij een (dreigende) structurele overschrijding van de vastgestelde tekortnorm voor de decentrale overheden samen, kunnen maatregelen volgen via een correctiemechanisme (bestuurlijke afspraken over verbeterplannen EMU-saldo) en in uiterste geval kan het sanctiemechanisme in werking treden (zoals het faseren van investeringen of in uiterste instantie het opleggen van kortingen). Voor de gemeente Kaag en Braassem is het gerealiseerde EMU-saldo over boekjaar 2025 € 21,6 miljoen (negatief). Het EMU-saldo is gebaseerd op het kasstelsel en doordat in 2025 grote investeringen zijn gedaan (met name op het gebied van nieuwbouw KINEO /infra Sportpad, IBOR, reconstructie wegen Vriezeweg/Vriezekoop Leimuiden, Watertakenplan, bouwgrondexploitatie Braassemerland GEM gebied), heeft de gemeente een tekort (meer uitgegeven dan ontvangen). Op dit moment zijn er geen consequenties.

Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte

Voor het uitoefenen van de treasuryfunctie is inzicht nodig in de huidige en toekomstige kasstromen. Deze kasstromen bestaan uit:

1. de kasstroom uit operationele activiteiten (de exploitatie);
2. de kasstroom uit investeringen;
3. de kasstroom uit financieringsactiviteiten (aflossingen en stortingen van aangetrokken en uitgezette geldleningen).

Het inzicht hierin wordt verkregen door het permanent actualiseren van onze liquiditeitsplanning. Uit de jaarcijfers 2025 is een financieringsoverschot van € 0,5 miljoen zichtbaar (excl. jaarrekeningresultaat). Dit zal voornamelijk ingezet worden voor de financiering van de bouwgrondcomplexen.

In 2025 hebben we geldleningen afgelost en aangetrokken/geherfinancierd, samen € 30 miljoen (€ 25 miljoen voor project Kineo /Sportpad en € 5 miljoen herfinanciering). Daarnaast zijn er twee kasgeldleningen aangetrokken ad € 5 miljoen per lening; om tijdelijk het operationele exploitatietekort te overbruggen.

Het onderstaande overzicht geeft de mutaties weer in de leningenportefeuille 2025 ev:

Mutaties in de leningenportefeuille	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	45.502	64.609	120.370	133.244	138.111
(her)financiering	30.000	69.200	25.000	13.750	10.000
Reguliere aflossingen	10.894	13.438	12.127	8.883	6.804
Vervroegde aflossingen	-	-	-	-	-
Stand per 31 december	64.609	120.370	133.244	138.111	141.307
Gemiddeld rentepercentage	2,86%	3,21%	3,29%	3,30%	3,36%

In tegenstelling tot de groei van de schuld (die aan een maximum gebonden is door de Wet Hof) is de hoogte van de schuld een politieke keuze zolang de schuld beheersbaar blijft. Dat wil zeggen dat de gemeente bij een scenario met economisch slecht weer genoeg geld moet overhouden om aan de schuldverplichtingen (aflossingen en interest) te kunnen blijven voldoen zonder dat de noodzakelijke publieke voorzieningen in de knel komen. Daarnaast is het de samenhang tussen meerdere factoren – in dit geval de schuldpositie, de structurele weerstandscapaciteit en de rek in de belastingopbrengsten – die bepaalt of de gemeente financieel gezond is (zie voor nadere toelichting paragraaf weerstandsvermogen).

Financieringswijze

Zolang de kortlopende rente lager is dan de rente op de kapitaalmarkt, wordt de ruimte die de kasgeldlimiet biedt zoveel mogelijk benut. Indien nodig worden langlopende leningen aangetrokken om een overschrijding van de limiet tegen te gaan. Bij de keuze van de looptijden van financieringsmiddelen is het uitgangspunt dat deze zoveel mogelijk aansluiten bij de financieringsbehoefte uit de liquiditeitsplanning.

Rentetoerekening en renteresultaat

Het saldo van de externe rentelasten en -baten moet in eerste aanleg worden toegerekend aan de grondexploitatie en taakvelden die op projectbasis zijn gefinancierd. Het resterende saldo wordt samen met de rente die wordt berekend over voorzieningen die tegen contante waarde zijn gewaardeerd, omgeslagen naar de taakvelden die integraal zijn gefinancierd.

Het renteomslagpercentage wordt vervolgens berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd (= 1,64%); waarbij het renteomslagpercentage binnen een marge van 0,5% mag worden afgerond (= 2,00%). Het financieringsresultaat voor 2025 komt dan uit op € 335.410 voordelig.

Door de aantrekkende rente op de kapitaalmarkt en nieuwe investeringen; is de verwachting dat de rekenrente zal gaan stijgen door het aflopen en herfinancieren van langlopende leningen en het aantrekken van nieuwe langlopende leningen.

Renteschema 2025			
De externe rentelasten over de korte en lange financiering			€ 1.495.430
De externe rentebaten (idem)	-/-		€ 390.632
Saldo rentelasten en rentebaten			€ 1.104.797
De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend		€ 66.683	
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	-€ 217.142	
			-/- -€ 150.459
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente			€ 1.255.257
Rente over eigen vermogen			€ 0
Rente over voorzieningen			€ 247.807
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente			€ 1.503.064
			1,64%
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	€ 1.838.474	2,00%
Gerealiseerde renteresultaat op het taakveld treasury		-€ 335.410	-0,36%

Paragraaf 5 – Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering van de gemeente heeft een belangrijke rol in de realisatie van de doelen van de gemeente. Bedrijfsvoering is een onderdeel van zowel de primaire processen, dienstverlening aan inwoners en van beleids- en bestuurlijke processen, als ook de ondersteunende processen, het geheel van functies gericht op sturing en ondersteuning. Hieronder lichten we de belangrijkste bedrijfsvoeringsonderdelen toe die in 2025, naast de reguliere werkzaamheden, extra inspanningen leveren om de doelstellingen van de bedrijfsvoering te realiseren.

Organisatie en overhead

Ultimo 2025 was de bezetting van de gemeentelijke organisatie van Kaag en Braassem 178,69 fte incl. 3 fte griffie. De vastgestelde formatie begroting 2025 was 183,98 fte. Ten opzichte van ultimo 2024 is de bezetting gestegen met 9,4 fte. Omgerekend naar fte per 1000 inwoners is de bezetting van de gemeentelijke organisatie ultimo 2025 6,06 fte per 1000 inwoners (benchmark 2024 gemeentegrootteklasse 20.000-50.000 inwoners 7,6 fte per 1000 inwoners (bron A&O)).

Er wordt extern ingehuurd om de vacatures (deels) in te vullen. In een enkel geval wordt een (parttime) functie bewust extern ingevuld, zoals de functie van planeconoom. Voor een aantal vacatures blijkt het echter moeilijk om goed gekwalificeerde medewerkers te vinden. Als een vacature te lang open blijft staan, is externe inhuur nodig. Ook wordt er extern ingehuurd als gevolg van (tijdelijke) projecten of ontwikkelingen die niet binnen de bestaande formatie kunnen worden opgevangen. Indien vacatures niet kunnen worden ingevuld, worden die vacaturebudgetten ingezet voor externe inhuur.

In de afdeling Dienstverlening zijn alle taken met betrekking tot de bedrijfsvoering ondergebracht. Het merendeel wordt tot de overhead gerekend. Overhead is het geheel van functies gericht op sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Hierbij zijn BBV-regels en de uitgangspunten van de Notitie Overhead van de BBV toegepast. Onze overhead bedraagt in 2025 € 12,8 miljoen. Uitgedrukt in een percentage van de totale lasten, zijnde € 101,0 miljoen bedraagt dit percentage 12,8%. Zie verder ook de Regeling beleidsindicatoren op pagina 36.

Rechtmatigheidsverantwoording

Sinds 2023 is het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording een expliciete verantwoordelijkheid van het college. Bij beoordeling van rechtmatigheid wordt aandacht besteed aan drie criteria: het begrotingscriterium, het M&O criterium (Misbruik en Oneigenlijk gebruik) en het voorwaarden criterium. De commissie BBV heeft in de kadernota Rechtmatigheid 2025 beschreven wanneer er in de paragraaf Bedrijfsvoering een extra toelichting nodig is. Dit is het geval indien:

- Het totaal aan onrechtmatigheden (fouten en onduidelijkheden) boven de door de raad vastgestelde verantwoordingsgrens komen (2% van de lasten exclusief dotaties aan de reserves);
- Er fouten en onzekerheden geconstateerd zijn die individueel boven de door de raad vastgestelde rapporteringsgrens (€150.000) komen;
- Er niet-financiële onrechtmatigheden worden geconstateerd in verband met het niet naleven van bepalingen in de wet Fido en bijbehorende regelingen.

Voor elke onrechtmatigheid boven de rapportagegrens van 150.000 euro moet worden uitgelegd welke maatregelen zijn genomen, of nog worden genomen, om herhaling in de toekomst te voorkomen.

Toelichting onrechtmatigheden boven de verantwoordingsgrens

Er zijn geen rechtmatigheidsfouten en onzekerheden constateert die gezamenlijk boven de door de raad vastgestelde grens komen van 2% van baten, exclusief dotaties aan reserves.

Rechtmatigheidsfouten en onzekerheden groter dan €150.000

De realisatie van de lasten Programma 3 (Ruimte en Leefomgeving) zijn ten opzichte van de bijgestelde begroting overschreden met 654k. Deze overschrijding bestaat uit diverse positieve en negatieve mutaties, waarvan op individueel niveau één mutatie een negatief effect heeft op de lasten groter dan 150k. En daarmee in deze paragraaf toegelicht dient te worden. Dit betreft de actualisatie van de grondexploitatie. Deze valt 1.952k negatiever uit dan begroot. Actualisatie grondexploitaties vindt éénmaal per jaar plaats bij de jaarrekening. De begroting 2025 was gebaseerd op de voorlaatste actualisatie (jaarrekening 2024). De overschrijding wordt grotendeels verklaart vanwege een verhoging van de verliesvoorziening (1.191k negatief). Voor een nadere toelichting op de actualisatie van de grondexploitaties wordt verwezen naar paragraaf 7 (Grondbeleid) van deze jaarrekening.

Genomen maatregelen om deze rechtmatigheidsafwijkingen in de toekomst te voorkomen:

De actualisatie van de grondexploitaties vindt éénmaal per jaar plaats bij vaststelling van de jaarrekening. Daarmee zijn overschrijdingen per definitie onrechtmatig, omdat deze niet voor 31-12 verantwoord zijn aan de raad. Desondanks kan de raad deze overschrijdingen bestempelen als acceptabele onrechtmatigheden indien het past binnen het beleid van de raad. Met de raad zal besproken worden of dat wenselijk is en of de financiële verordening hierop aangepast dient te worden. Tevens zal onderzocht worden of het gedurende het jaar mogelijk is om de grondexploitaties tussentijds te actualiseren zodat eventuele afwijkingen eerder aan het licht komen.

Niet-financiële onrechtmatigheden i.v.m. niet naleven bepalingen wet Fido

Er zijn op dit gebied geen onrechtmatigheden geconstateerd.

Het systeem van risicomanagement

In paragraaf 2 zijn alleen risico's weergegeven die een financieel materiele impact op het weerstandsvermogen kunnen hebben. Tegelijkertijd is dat maar een deel van het systeem van risicomanagement en kent de gemeente ook andere soorten risico's, zoals op het gebied van fraude, rechtmatigheid, politiek, juridische zaken. In 2025 is het risicomanagement binnen de gemeente Kaag en Braassem verder doorontwikkeld en versterkt. De nadruk lag op het vergroten van bewustwording en het voeren van het goede gesprek over risico's. Dit is op verschillende manieren gerealiseerd:

Procesinterviews:

Concerncontrol heeft in 2025 alle financieel kritische processen beschreven op basis van input van de procesexperts. Tijdens deze trajecten zijn direct risicogesprekken gevoerd:

- Welke risico's ziet Concerncontrol vanuit hun auditblik?
- Welke risico's zien de procesexperts zelf?

Naast reguliere risico's is tijdens deze gesprekken expliciet aandacht besteed aan mogelijke frauderisico's. Deze risico's zijn geïnventariseerd en vastgelegd.

Frauderisicoanalyse:

In het verlengde van bovenstaande heeft Concerncontrol in 2025 gemeente breed een frauderisicoanalyse opgesteld voor directie en college. Deze analyse beschrijft onder andere:

- Wat onder fraude wordt verstaan?;
- Hoe hard en soft controls kunnen bijdragen aan het verkleinen van frauderisico's;
- Wie welke verantwoordelijkheid heeft in het beperken van frauderisico's.

Een belangrijk onderdeel vormt de lijst van potentiële frauderisico's (circa 40 stuks). Deze lijst is gebaseerd op input uit de procesinterviews en aangevuld met input vanuit directie en management. Op deze manier is niet alleen gekeken naar frauderisico's binnen financieel kritische processen (processen die binnen de scope van de accountant vallen), maar ook alle andere "niet financieel kritische processen" waarin wel dergelijk frauderisico's kunnen voorkomen met een grote impact. Elk risico is gescoord (van zeer hoog tot klein risico). De "high risk"-risico's zijn door Concerncontrol voorzien van aanbevelingen om deze te mitigeren. De resultaten zijn gedeeld met management, directie en college.

Risicomanagement sessie met directie en management

Tot slot heeft concerncontrol in 2025 een sessie met directie en management georganiseerd om de financieel grootste risico's te identificeren en te kwantificeren. Het resultaat hiervan is terug te lezen in paragraaf 2.

Fraude

In 2025 zijn geen gevallen van fraude geconstateerd of gemeld.

ICT en informatiebeheer

In de afgelopen decennia heeft de snelle ontwikkeling van informatie- en communicatietechnologie (ICT) een diepgaande invloed gehad op onze samenleving. Deze technologische vooruitgang biedt zowel kansen als uitdagingen voor onze gemeente. De digitalisering van diensten, de opkomst van AI en de groeiende afhankelijkheid van data en connectiviteit vereisen een proactieve en strategische benadering van ICT-beleid.

De gemeente staat voor de taak om deze technologische veranderingen te omarmen en te integreren in onze dagelijkse werking en dienstverlening. Dit vraagt om investeringen in infrastructuur, opleiding van personeel en het waarborgen van digitale inclusie voor al onze inwoners. Daarnaast moeten we aandacht besteden aan cybersecurity en de bescherming van persoonsgegevens om het vertrouwen van onze burgers te behouden.

De gemeente streeft ernaar om een slimme, veilige en inclusieve digitale omgeving te creëren die bijdraagt aan de levenskwaliteit van inwoners en de efficiëntie van de gemeentelijke diensten. Door middel van gerichte investeringen en samenwerkingen wil de gemeente de digitale transformatie vormgeven en ervoor zorgen dat niemand achterblijft in deze snel veranderende wereld. Dit is een doorlopend proces. Extra inspanningen heeft o.a. het volgende opgeleverd in 2025 door:

- een nieuw HRM systeem;
- 10 digitale E-diensten voor Burgerzaken;
- transitie van Windows 10 naar Windows 11;
- nieuwe mobiele toestellen voor alle medewerkers (keuze tussen Samsung of Iphone);
- VerSaaSing van Centric Key2Begraven;
- Travel Control van Fleet - kilometerregistratie voor het wagenpark;
- digitaliseren 55 meter bouwvergunningenarchief.

Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv)

De wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) regelt dat inwoners en bedrijven hun zaken die ze met de overheid doen, digitaal kunnen afhandelen. De wet is op 1 januari 2026 ingegaan. We hebben het kanaalaanwijzingsbesluit geactualiseerd. Zo is duidelijk voor onze inwoners, bedrijven en instellingen welke kanalen beschikbaar zijn voor welke producten en diensten. Er wordt alleen om noodzakelijke gegevens gevraagd voor het aangevraagde product of dienst, we verstrekken een ontvangstbevestiging en sturen een afschrift van de aanvraag zelf toe. De klanten worden eventueel doorgeleid naar het juiste kanaal als zij het verkeerde kanaal gebruiken. Daarmee is de wet succesvol geïmplementeerd in 2025.

Een digitaal toegankelijke overheid

Ieder mens heeft het recht om te leven als ieder ander. En om mee te doen in de samenleving. Meedoen in de digitale wereld hoort daar natuurlijk bij. Daarom is het belangrijk dat websites en apps digitaal toegankelijk zijn. Want als dat zo is, kan écht iedereen ze gebruiken. Eén van de doelen van de Wet digitale overheid is om websites en mobiele applicaties van (semi-) overheidsinstanties beter toegankelijk te maken voor iedereen, inclusief mensen met een beperking. Denk aan mensen met een visuele beperking, auditieve beperking, motorische beperking, cognitieve of neurologische beperking en ouderen. De gemeente Kaag en Braassem staat niet stil op dit punt. De volgende websites en apps waar inwoners veelal in contact staan met ons als gemeente zijn getoetst op digitale toegankelijkheid. Vijf websites en apps voldoen aan de wet en scoren een A of B status. Een A-status voldoet volledig en een B-status voldoet grotendeels met een aantal verbeterpunten. Hieronder het overzicht:

Website gemeente Kaag en Braassem	B-Status
Klantenportaal website Kaag en Braassem	B-status
Meldingen openbare ruimte (Fixi website)	B-status
Meldingen openbare ruimte (Fixi app)	A-status
Klantportaal belastingen	B-status

Privacy

In het verslagjaar zijn geen substantiële uitgaven gedaan op het gebied van privacybescherming. Dit laat onverlet dat binnen de organisatie blijvende aandacht bestaat voor de verdere professionalisering van privacy en gegevensbescherming.

Uit het jaarverslag van de Functionaris Gegevensbescherming (FG) blijkt dat het ontbreken van een integraal Privacy Management Systeem (PMS) een terugkerend aandachtspunt is. Een dergelijk systeem faciliteert het gestructureerd en aantoonbaar uitvoeren van privacybeheer, waaronder het bijhouden van het register van verwerkingsactiviteiten, het uitvoeren van Data Protection Impact Assessments (DPIA's), het registreren en afhandelen van datalekken en het ondersteunen van de uitoefening van rechten van betrokkenen.

Op dit moment zijn deze processen nog niet geïntegreerd en systematisch ondersteund binnen één applicatie, hetgeen de mate van aantoonbare beheersing beperkt. De implementatie van een PMS wordt daarom beschouwd als een noodzakelijke randvoorwaarde voor het verhogen van het volwassenheidsniveau van de organisatie op het gebied van privacy en voor het duurzaam borgen van compliance met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Voor het komende boekjaar dient rekening te worden gehouden met een investering in de aanschaf en implementatie van een PMS.

NIS2 (informatiebeveiliging)

De Network and Information Security Directive 2 (NIS2) is een Europese wet die aangescherpte eisen stelt aan de beveiliging van netwerk- en informatiesystemen en legt expliciet verantwoordelijkheden bij het bestuur van organisaties. Hoewel de ICT-diensten en informatiebeveiliging zijn uitbesteed aan gemeente Alphen aan den Rijn in de vorm van de Centrumregeling, blijft de verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid in het kader van de NIS2 onverminderd bij het bestuur van de gemeente Kaag en Braassem liggen,

In 2025 is de gemeenteraad middels een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de implicaties van de NIS2-richtlijn en de reeds getroffen en voorgenomen maatregelen. Daarnaast is een externe quickscan uitgevoerd om de mate van NIS2-gereedheid te beoordelen. Op basis hiervan zijn enkele

verbeterpunten geïdentificeerd. De opvolging en implementatie van deze verbeterpunten zijn belegd bij het team informatiebeveiliging van de samenwerkende gemeente en zijn momenteel in uitvoering.

De organisatie monitort de voortgang van deze maatregelen en blijft in overleg met de uitvoerende partij om te waarborgen dat tijdig wordt voldaan aan de vereisten die voortvloeien uit de NIS2-richtlijn, met inachtneming van de eigen bestuurlijke verantwoordelijkheid.

Digitalisering van archieven

De Gemeente Kaag en Braassem werkt steeds meer digitaal. De beschikbare informatie wordt ook steeds meer digitaal ontsloten en openbaar gemaakt volgens de archiefwet. Echter zijn er nog steeds fysieke archieven aanwezig die wel fysiek opvraagbaar en openbaar zijn, maar nog niet digitaal beschikbaar zijn. Deze informatie wil de gemeente ook digitaal beschikbaar stellen. In 2024 is 55 meter fysiek archief gedigitaliseerd. Het gaat om bouw- en sloopvergunningen. Om dit digitaal beschikbaar te maken is een e-depot (digitaal archief) nodig. In 2025 is geregeld dat dit per 2026 beschikbaar is.

Er is een businesscase gemaakt om alle archieven van de gemeente te digitaliseren. Hiervoor zijn middelen beschikbaar gesteld voor 2026, 2027 en 2028 om alle archieven bestaande uit 632 meter te digitaliseren in 2026, 2027 en 2028. De migratie van de digitale bestanden inclusief de 55 meter bouwvergunningen wordt in 2026, 2027 en 2028 uitgevoerd. Dit project is inmiddels gestart.

Van BVO naar centrumregeling

Sinds begin 2018 is de gemeenschappelijke regeling “Bedrijfsvoering organisatie (BVO) Rijn en Braassem” opgericht. Dit is het samenwerkingsverband tussen de gemeente Kaag en Braassem en de gemeente Alphen aan den Rijn dat zorg draagt voor de ICT-dienstverlening. Op 25 november 2024 heeft uw raad ingestemd met het opheffen van de gemeenschappelijke regeling per 31 december 2025. De BVO is overgegaan per 1 januari 2026 in een centrumregeling Alphen aan den Rijn. Dit vanwege de behoefte om de bestuurlijke last te verminderen en meer te gaan samenwerken op gebied van informatisering, automatisering en innovaties. Het grootste voordeel van een centrumregeling ten opzichte van een BVO is dat beslissingen sneller kunnen worden genomen, omdat het niet meer langs het BVO-bestuur hoeft. De gemeente Alphen aan den Rijn is de centrumgemeente en de gemeente Kaag en Braassem is regiogemeente. De regiogemeente neemt de diensten af van de centrumgemeente Alphen. In de eerste helft van 2026 werken de centrumgemeente en de regiogemeente de onderliggende stukken onder de centrumregeling verder uit. Hiervan wordt u op de hoogte gehouden zoals in de afgelopen periode ook is gebeurd.

Klachten 2025

Conform de Algemene wet bestuursrecht heeft een ieder het recht om over de wijze waarop een bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid tegenover hem of een ander heeft gedragen een klacht in te dienen bij dat bestuursorgaan. Een gedraging van een persoon werkzaam onder de verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan wordt aangemerkt als een gedraging van dat bestuursorgaan.

Onder een gedraging valt elk handelen of nalaten, dit kan een feitelijke handeling betreffen of een rechtshandeling. Klachten kunnen zowel formeel als informeel afgehandeld worden. Waarbij een formele afhandeling bestaat uit het proces hoor- en wederhoor van de klager en de beklagde en een grond dan wel ongegrondverklaring van de klacht. Een besluit op een klacht heeft geen rechtsgevolg.

In elk stadium van de klachtenprocedure kan de klachtenprocedure worden stopgezet als een oplossing kan worden gevonden waarmee de klager genoegen neemt. Het oordeel van de klager is derhalve doorslaggevend, het initiatief kan bij het bestuursorgaan liggen. Dit resulteert in een snelle informele afhandeling van klachten. Als direct na ontvangst van een klaagschrift telefonische

opheldering of genoegdoening wordt geschapt en de klager daarmee tevreden is, is de klacht daarmee (informeel) afgedaan.

In het jaar 2025 zijn er 16 klachten bij JZ ingediend. Drie van deze klachten zijn formeel afgedaan, de overige klachten zijn informeel afgedaan.

	Zaaknummer	Onderwerp
1	793518	Klacht over werkwijze ambtenaren afhandeling vergunningsaanvraag
2	776848	Klacht over behandeling verzoek tot verplaatsing lantaarnpaal
3	781509	Klacht over opleggen boete voor parkeren op invalideparkeerplaats
4	807286	Klacht over niet inschakelen bezwaarcommissie
5	818778	Klacht niet reageren terugbelverzoek
6	826004	Klacht stemmingmakerij media, niet serieus nemen verzoek
7	832151	Klacht vertraging doorgeven PGB-beschikking
8	844432	Klacht afwijzen sollicitant
9	850635	Klacht uitblijven/beperkte reactie Fixi-melding
10	856040	Klacht werkwijze PGB-begeleider
11	855827	Klacht niet reageren op terugbelverzoek
12	905365	Klacht over doornstruiken
13	909751	Klacht over plaatsing versperringsblok
14	910019	Klacht uitblijven reactie informatieverzoek
15	930736	Klacht uitblijven reactie handhavingsverzoeken
16	937961	Klacht werkwijze gemeente

Paragraaf 6 – Verbonden partijen

Als zelfstandige gemeente zoekt Kaag en Braassem naar samenwerking als dit voordeel oplevert bij vraagstukken die erg complex of kostbaar zijn. In deze paragraaf worden de rechtspersonen beschreven waar de gemeente een bestuurlijk en financieel belang in heeft. Onder een bestuurlijk belang wordt verstaan zeggenschap, via vertegenwoordiging in het bestuur of via stemrecht. Dit houdt concreet in dat er sprake is van een bestuurlijk belang als een collegelid, een raadslid of een ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de verbonden partij plaatsneemt of namens de gemeente stemt. Van een financieel belang is sprake als aan een verbonden partij een bedrag ter beschikking wordt gesteld dat niet verhaalbaar is wanneer de verbonden partij in financiële problemen raakt of failliet gaat.

Verbonden partijen voeren beleid uit van de gemeente. Als een taak uitgevoerd wordt door een verbonden partij, dan blijft de gemeente verantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen. Kaag en Braassem rapporteert over de verbonden partijen in de begroting en in de jaarrekening. Beleidsvoornemen is dat Kaag en Braassem vooral een regiegemeente is. Om regie te voeren is het van belang de grip op verbonden partijen te hebben en is een scherpe inhoudelijke focus binnen prioritaire thema's nodig, deze focus is opgenomen in onze Regionale agenda Kaag en Braassem. Hierin staat ook opgenomen hoe we de diverse regionale samenwerkingsverbanden aanwenden bij het behalen van onze doelstellingen. De regionale agenda Kaag en Braassem is samen met een analyse van onze verbonden partijen in 2023 geactualiseerd en vastgesteld.

Verbonden partijen Kaag en Braassem

<i>Gemeenschappelijke regelingen</i>	<i>Overig</i>
Holland Rijnland	BNG NV
Omgevingsdienst West-Holland	Oasen NV
Veiligheidsregio Hollands Midden	Cyclus NV
Hecht Hollands Midden	Alliander NV
BVO Rijn en Braassem	Sportbedrijf Kaag en Braassem BV
Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland	GEM Braassemerland VOF
	Stichting Greenport Aalsmeer

Inzicht in de financiën van de verbonden partijen

De raad beoordeelt alle begrotingen, tussentijdse rapportages en jaarrekeningen van de verbonden partijen. De raad stemt in met deze producten van de verbonden partijen of doet voorstellen voor aanpassingen hierin. Er zijn ook risico's. Hierbij wordt gedacht aan consequenties van nieuw overheidsbeleid, wijzigingen in wet- en regelgeving en ontbreken van commitment. Risico's kunnen beperkt worden door het functioneren van de verbonden partij goed te volgen qua budget en beleid. De risico's zijn opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risico's.

De (advies)processen binnen de gemeentelijke organisatie zijn gestroomlijnd door het aanwijzen van een driehoek van accounthouder, financieel adviseur en manager waarbij de accounthouder primair verantwoordelijk is voor alle zaken die met de verbonden partij samenhangen.

Ontwikkelingen verbonden partijen 2025

Regio Holland Rijnland

Binnen Regio Holland Rijnland werkt de gemeente samen om de kwaliteit van wonen, werken, leren en leven van inwoners, ondernemers en instellingen te verbeteren. Regio Holland Rijnland profileert zich vooral als netwerkpartij van de 13 aangesloten gemeenten die zich sterk maakt voor beleidsmatige- en lobbywerkzaamheden. Daarnaast vervult Holland Rijnland ook diverse uitvoerende (soms wettelijke) taken. Denk aan de Regiotaxi, het Regionaal Bureau Leerrecht en op het gebied van wonen worden een aantal diensten in Holland Rijnland verband ingevuld, zoals de contingenten- en urgentieregelingen. Hierdoor kunnen woningzoekenden met een urgentie of spoedzoekers voorrang krijgen op het woningaanbod, deze situaties worden door commissies (van Holland Rijnland) beoordeeld.

Daarnaast werkt de gemeente in Regio Holland Rijnland sinds 2024 aan een Regionale Investeringsagenda (RIA). De basis voor de RIA is in de vorige bestuursperiode gelegd waarin diverse strategische documenten (Regionale Energie Strategie, Regionale Omgevingsagenda en de Regionale Strategie Mobiliteit) zijn vastgesteld. Met de RIA worden middelen, kennis en capaciteit samengebracht om te werken aan projecten die onze regio versterken. Zo slaat de gemeente de brug van ambitie naar uitvoering. Denk hierbij aan grote opgaven zoals: grote tekorten op de woningmarkt, de ontwikkelingen rondom het stikstofdossier, de steeds grotere impact van klimaatverandering en de noodzaak tot economische vernieuwing in een veranderende wereld. Een van de veertien prioritaire projecten in de projectenportefeuille van de RIA is de noordelijke ontsluiting Rijn- en Veenstreek met de Leimuiderbrug als verkeersknelpunt. Daarnaast wordt in de RIA ook gewerkt met een regionaal fonds waarmee kleinschalige concrete projecten worden gestimuleerd.

Omgevingsdienst West-Holland

De Omgevingsdienst West-Holland is de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie van en voor de deelnemende gemeenten en de provincie Zuid-Holland. De dienst staat voor het verbeteren en bewaken van de kwaliteit en veiligheid van de leefomgeving binnen het werkgebied in de regio Holland Rijnland. Om dit te bereiken voert de dienst in mandaat alle wettelijke milieutaken uit voor de gemeente. Daarnaast adviseert de dienst over milieuaspecten bij ruimtelijke planvorming en is ze actief op het brede terrein van veiligheid, gezondheid en duurzaamheid. Hierbij gaat het om onderwerpen zoals gevaarlijke stoffen, bodem- en luchtverontreiniging, geluidhinder, natuur, omgevingsveiligheid en energie- en waterbesparing.

In 2025 is de Nota Advies, Uitvoering & Handhaving (AUH) vastgesteld. Deze nota beschrijft het uitvoeringsbeleid en was voorheen vastgelegd in de Gemeentelijke Uitvoeringsnota VTH. Deze naamswijziging benadrukt het belang van advisering als vast onderdeel van de taken van de ODWH. De nota erkent dat deskundig advies een waardevolle aanvulling is op vergunningverlening, toezicht en handhaving. Door advisering een centrale rol te geven, kan de dienst niet alleen handhaven bij overtredingen, maar ook bedrijven, gemeenten en de provincie proactief ondersteunen. De omgevingsdienst stelt ook zelf jaarlijks een jaarverslag vast en een eindrapportage per deelnemer, waarin uitgebreid de werkzaamheden worden beschreven.

VRHM

Veiligheidsregio Hollands Midden is (mede) verantwoordelijk voor de (fysieke) veiligheid van burgers, bedrijven en instellingen. Binnen de regio werken brandweer, politie, GHOR en de gemeenten gezamenlijk aan rampenbestrijding en crisisbeheersing. De Veiligheidsregio onderhoudt daarnaast nauwe samenwerking met diverse partners, waaronder waterschappen, milieudiensten en defensie.

In reactie op maatschappelijke ontwikkelingen en de veranderende risico's in de samenleving, heeft de Veiligheidsregio het Regionaal Risicoprofiel 2023-2026 opgesteld. In dit profiel worden belangrijke thema's zoals klimaatverandering, de energietransitie en bevolkingsdichtheid nader onderzocht en

toegelicht. Het Regionaal Risicoprofiel vormt een essentiële basis voor het Regionaal Beleidsplan, waarin deze inzichten verder worden verwerkt.

In de afgelopen jaren heeft de Rijksoverheid regelmatig een beroep gedaan op de Veiligheidsregio's, bijvoorbeeld voor de coördinatie van langdurige opvang voor vluchtelingen, crisishulpverlening voor asielzoekers, het versneld huisvesten van statushouders, het beheer van de coronamaatregelen én de coördinatie van het vraagstuk rondom de weerbare samenleving. Deze taken worden in samenwerking met de gemeenten uitgevoerd. De hiervoor genoemde taken leggen een aanzienlijke druk op het personeel, waardoor regulier werk vaak blijft liggen. Tegelijkertijd hebben zich in het afgelopen jaar bezuinigingen voorgedaan en zal de Veiligheidsregio ook komende jaren scherp moeten blijven op de financiën. Dit vraagt om zorgvuldige afwegingen en beleidsmatige aandacht. Dit onderwerp wordt herhaaldelijk op landelijk niveau aangekaart.

Hecht Hollands Midden (voormalig RDOG)

De Regionale Dienst Openbare Gezondheid (Hecht) Hollands Midden beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid van alle inwoners in Hollands Midden, in het bijzonder die van de meest kwetsbaren. Hierbij wordt actief samengewerkt met 18 gemeenten en andere partijen in het sociaal domein, veiligheidsdomein, gezondheidszorg en openbaar bestuur. Het takenpakket van Hecht is divers en bestaat uit wettelijke GGD-taken en andere wettelijke en niet-wettelijke taken. Alle taken die gemeenten aan Hecht HM hebben opgedragen, zijn taken waarvoor de colleges van B&W in hun gemeente verantwoordelijk zijn, bijvoorbeeld op het gebied van de jeugdgezondheidszorg, de ambulancezorg, de reizigersadviesing, het Meldpunt Zorg en Overlast, het team Milieuhygiëne en Gezondheid en de spreekuren voor seksuele gezondheid. In 2024 is het programma Hecht2024 afgesloten. Dit programma had ten doel Hecht wendbaarder en efficiënter te maken. Inmiddels nadert het ravijnjaar en zal de rijks korting op het gemeentefonds ook worden gevraagd aan verbonden partijen. Vooruitlopend daarop is Hecht met de 18 gemeenten een bezuinigingsdiscussie gestart met de vraag of sommige producten kunnen worden geschrapt. In 2025 is besloten om een aantal bezuinigingen direct in te voeren en in 2026 een tweede bezuinigingsronde door te voeren.

BVO Rijn en Braassem

In paragraaf bedrijfsvoering zijn de ontwikkelingen ten aanzien van de BVO Rijn en Braassem beschreven. Ook voor de ontwikkelingen met betrekking tot ICT verwijzen wij u naar de paragraaf bedrijfsvoering.

Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland

In 2022 hebben de gemeenten in Holland Rijnland de Gemeenschappelijke Regeling Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland ingericht ten behoeve van het uitvoeren van inkoop van en contractmanagement op jeugdzorg. De taken van deze serviceorganisatie zijn met name contracteren en contractmanagement, verwerking berichtenverkeer, betalingen, data-analyse en monitoring. In 2025 hebbende gemeenten in Holland Rijnland meerdere maatregelen vastgesteld om de kosten van regionaal gecontracteerde jeugdzorg terug te brengen en meer voorspelbaar te maken. De SOZ is één van de partijen die betrokken is bij de implementatie van de maatregelen. Eén van de maatregelen is het afschaffen van de verrekening van de jeugdhulpkosten op basis van de t-2 systematiek. Dit betekent dat vanaf 2025 de werkelijke kosten voor jeugdzorg per gemeente in rekening worden gebracht.

In 2025 is ook het besluit genomen door Alphen aan den Rijn, de samenwerkende gemeenten en de SOZ dat Alphen met ingang van 1 januari 2027 volledig toetreedt tot de SOZ, en daarmee afnemer wordt van de volledige dienstverlening van de SOZ. Dit heeft grote consequenties voor de SOZ qua omvang van taken en daarvoor benodigde personele capaciteit. In 2026 zal dit veel aandacht vragen van de SOZ.

Tenslotte is in 2025 een nieuwe dienstverleningsovereenkomst (dvo) afgesloten met de SOZ voor de duur van één jaar. Dit is omdat de huidige dvo een looptijd had tot en met 2025. Regionaal gaat de

gemeente in 2026 de governance van de regionale samenwerking op jeugdzorg herijken. Dit zal leiden tot een nieuwe dvo met ingang van 2027.

Cyclus

Cyclus is een overheids-NV en verzorgt in opdracht van de gemeente de inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval. Hiervoor is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten. Cyclus werkt voor elf gemeenten en in de Cyclus-regio vindt afstemming plaats, niet alleen voor de inzameling en verwerking van het afval, maar ook voor beleidsmatige aspecten, zoals het bereiken van de landelijke afvalscheidingsdoelstellingen. Cyclus is een belangrijke partner van de gemeente voor het uitvoeren van het project Afval Anders, waarbij de afvalstoffenheffing variabel wordt opgelegd. In 2025 is een regionaal demontagebedrijf voor grof huishoudelijk afval opgericht. Hier wordt een deel van het grof huishoudelijk restafval, afkomstig van milieustraten, gesorteerd en gedemonteerd tot herbruikbare grondstoffen. In 2026 zal de vestiging in Alphen van start gaan en ook hier zal ook een deel van het grof afval van Kaag en Braassem gedemonteerd gaan worden.

Verschillende gemeenten hebben in 2025 aangegeven zich te willen aansluiten bij Cyclus. De aanleiding hiervoor is het terugtreden van commerciële partijen uit de markt voor huishoudelijke afvalinzameling. De gemeenteraden van vijf gemeenten hebben hiertoe besloten: Uithoorn, Ouder-Amstel, De Ronde Venen, Stichtse Vecht en Montfoort. De toetreding als aandeelhouder is per 1 januari 2026.

Braassemerland VOF

De gemeente Kaag en Braassem participeert in de vennootschap Braassemerland VOF. De gemeentelijke gronden worden fasegewijs aan de vennootschap overgedragen. Deelplannen 1 en 2 “De Akkers”, en Deelplan 3 “De Poelen” zijn volledig bewoond en overgedragen naar de gemeente. In deelplan 3 zijn in 2025 herstelwerkzaamheden uitgevoerd aan het riool en afgerond. In deelplan 1 en 2 zullen in 2026 herstelwerkzaamheden plaatsvinden. De verwachting is dat in 2026 alle restpunten worden afgewikkeld.

In 2025 is gestart met het voorbelasten van fase 4. In 2026 zal deze fase bouwrijp worden gemaakt en als alles conform planning verloopt ook de eerste kavels worden uitgegeven. Fase 5 zal hierop volgen. Op basis van het raadsbesluit d.d. 29 september 2025 zal fase 7 tot en met 11 nader worden uitgewerkt met als uitgangspunt de realisatie van een plan met 1.550 woningen.

Sportbedrijf Kaag en Braassem

Het jaar 2025 stond in het teken van bouwwerkzaamheden. In 2025 is hard gewerkt aan het wedstrijdbad wat samen met het recreatiebad in 2026 wordt geopend. Ook zijn de sporthal en het oude binnenbad gesloopt. Daarnaast is gewerkt aan de uitwerking van het buitenterrein en vele andere zaken rondom Kineo. Meer over de Sportpad ontwikkelingen is te lezen onder het thema: Sportpad in programma 2.

Het Sportbedrijf heeft in 2025 een bijdrage ontvangen voor sportstimulering om onder andere zwemmen met dementie, fietslessen voor volwassenen en beweegmix lessen voor de gecombineerde leefstijl interventie uit te voeren. Deze invulling draagt bij aan de maatschappelijke opdracht die het Sportbedrijf uitvoert. Een goede samenwerking met De Driemaster speelt hier een belangrijke rol. Ook zijn de huurcontracten en de contracten rondom groot onderhoud verlengd. Daarnaast is in 2025 gestart met de werving van een nieuwe vaste directeur voor het Sportbedrijf. Dit heeft in 2025 nog niet tot resultaat geleid. De huidige interim-directeur-bestuurder blijft daarom aangesteld om de bedrijfsvoering op zich te pakken en om te sturen op de werkzaamheden bij het Sportpad. Zo is het Sportbedrijf klaar voor de start van het integraal Beweeg- en kindcentrum Kineo.

Greenport Aalsmeer

Stichting Greenport Aalsmeer is een samenwerkingsverband tussen het bedrijfsleven, het onderwijs en overheden (gemeenten, provincies en het Rijk) binnen de (sierteelt)tuinbouwsector. Deze partijen werken op een efficiënte manier samen aan belangrijke thema's zoals duurzame

gebiedsontwikkeling, circulariteit, onderwijs en arbeid. Samen met de gemeenten Nieuwkoop, Uithoorn, Haarlemmermeer, Amstelveen en Aalsmeer wordt gewerkt aan het versterken van de concurrentiepositie binnen deze sector.

In Q2 van 2025 heeft de Raad zich uitgesproken over het glastuinbouwgebied De Baan en Sotaweg. Uit het raadsbesluit is het duidelijk geworden dat het gebied voor de komende twintig jaar is aangewezen als duurzaam glastuinbouwgebied. Daarnaast is de opdracht gegeven om richtlijnen en spelregels voor dit gebied te ontwikkelen. In 2026 wordt hier vervolg aan gegeven.

Ook voor het glastuinbouwgebied Geestweg–Floraweg is vooruitgang geboekt. Het rapport ‘Onderzoek naar de toekomstbestendigheid van het glastuinbouwgebied’ is opgeleverd en door de Raad vastgesteld. Uit dit onderzoek blijkt dat het gebied niet toekomstbestendig is voor duurzame glastuinbouw. De Raad heeft budget vrijgemaakt om een gebiedsvisie op te stellen voor de Geestweg–Floraweg, waarbij de visie wordt uitgebreid richting de rijksweg A4. In 2026 wordt dit proces verder opgepakt.

De applicatie voor internationale medewerkers, die in Q3 van 2024 is gelanceerd, functioneert stabiel en is nog steeds actueel in 2025 en 2026. Tot slot is de Regio Deal Sierteeltregio toegekend door het Rijk. Deze deal is aangevraagd door de gehele sierteeltregio, die bestaat uit de Greenport Duin- en Bollenstreek, Greenport Boskoop en Greenport Aalsmeer. Het doel van de Regio Deal is om gezamenlijk te investeren in de brede welvaart van de regio door concrete projecten en initiatieven te realiseren die bijdragen aan onder meer een gezonde leefomgeving, een sterke arbeidsmarkt en het versterken van sociale samenhang. Het Rijk heeft hiervoor in totaal 10 miljoen euro beschikbaar gesteld. Vanaf Q1 2026 kan worden gestart met de eerste projecten.

Doelstelling, taken, bestuurlijk belang per verbonden partij

 Regio Holland Rijnland	
Doel/algemeen belang/activiteiten	Holland Rijnland is het samenwerkingsverband van en voor dertien gemeenten in het hart van de Randstad met gezamenlijk een uitstekende woonregio en een aantal sterke topsectoren (Greenports, Biobased, Space en Life Science & Health). Binnen Holland Rijnland wordt samengewerkt om de kwaliteit van wonen, werken, leren en leven van burgers, bedrijven en instellingen te verbeteren. Samen optrekken geeft meerwaarde voor de uitdagingen die te complex zijn voor de individuele gemeente, die gemeentegrensoverschrijdend zijn of waarbij samenwerking tot meer efficiëntie leidt. In de domeinen maatschappij, economie en leefomgeving faciliteert Holland Rijnland regionale samenwerking zoals omschreven in het werkprogramma ‘Holland Rijnland 2022-2026’ en in de Regionale Investeringsagenda Holland Rijnland. Hierin bepalen we welke activiteiten we de komende vier jaar samen als Holland Rijnland oppakken waarmee de regio wordt geconfronteerd. Verder voert Holland Rijnland enkele taken uit die aan het samenwerkingsorgaan zijn overgedragen: de Regiotaxi, de Urgentiecommissie Woonruimte en het Regionaal Bureau Leerrecht. Kaag en Braassem profiteert van het schaalvoordeel en slagkracht van deze strategische samenwerking.
Belangen	Bijdrage regulier Holland Rijnland 2025 € 245.344 Bijdrage Regionaal Bureau Leerplicht 2025 € 169.894
	Bestuurlijk: Het Algemeen Bestuur bestaat uit drie leden per deelnemende gemeente, 32 in totaal, met gezamenlijk 186 stemmen (waarvan Kaag en Braassem er 9 heeft). In het Algemeen Bestuur hebben vanaf juni 2022 zitting: burgemeester

	Astrid Heijstee-Bolt en wethouder Nick van Egmond en vanaf oktober 2025 is ook raadslid Carsten Zwaaneveld AB-lid van Kaag en Braassem.		
Financiële gegevens		01-01-2025	31-12-2025
	Omvang eigen vermogen	€ 1.031.785	€ 1.749.793
	Omvang vreemd vermogen	€ 33.409.196	€ 32.502.647
	Financieel resultaat 2025: € 867.256 positief.		

		Veiligheidsregio Hollands Midden	
Doel/algemeen belang/activiteit	<p>Veiligheidsregio Hollands Midden staat voor de (fysieke) veiligheid van burgers, bedrijven en instellingen. In de Veiligheidsregio Hollands Midden werken brandweer, politie, GHOR en de gemeenten samen aan de rampenbestrijding en crisisbeheersing. De veiligheidsregio werkt daarnaast nauw samen met diverse partners, zoals waterschappen, milieudiensten en defensie. Iedere organisatie is hierin verantwoordelijk voor zijn eigen taken. Samenwerking vindt plaats op basis van de Wet veiligheidsregio's. In deze wet zijn de taken en verantwoordelijkheden van de veiligheidsregio omschreven. Kaag en Braassem maakt, samen met 17 andere gemeenten, deel uit van de Veiligheidsregio Hollands-Midden.</p>		
Belangen	<p>De gemeentelijke bijdrage in 2025 is € 2.233.633 (Brandweer en crisisbeheersing)</p> <p>Bestuurlijk: De 18 burgemeesters uit de regio Hollands Midden vormen samen het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Hollands Midden. Daarnaast is er een Dagelijks Bestuur. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit een vertegenwoordiging van het Algemeen Bestuur, aangevuld met de voorzitter van de veiligheidsregio. Burgemeester Astrid Heijstee-Bolt neemt sinds september 2022 zitting in het Dagelijks Bestuur van de VRHM en heeft als portefeuille multidisciplinaire crisisbeheersing. Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor de uitvoering en verdere uitwerking van strategische beslissingen die worden genomen door het Algemeen Bestuur.</p>		
Financiële gegevens		01-01-2025	31-12-2025
	Omvang eigen vermogen	€ 9.349.000	€ 9.926.000
	Omvang vreemd vermogen	€ 76.628.000	€ 79.141.000
	Financieel resultaat 2025: € 2.019.00		

		Hecht Hollands Midden (voormalig RDOG)	
Doel/algemeen belang/activiteit	<p>Hecht Hollands Midden bestaat uit de vier sectoren: openbare gezondheidszorg (GGD), geneeskundige hulpverlening (GHOR) en ambulancezorg (RAV) en het Zorg- en Veiligheidshuis (ZVH). Hecht bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de inwoners in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisissomstandigheden. Daarnaast probeert de Hecht de effecten van gezondheidsbedreigingen te beperken. De GGD voert voor onze gemeente taken uit op het gebied van o.a. de Wet publieke gezondheid,</p>		

	de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Jeugdwet. Het gaat hierbij om wettelijk verplichte taken die door de gemeente belegd zijn bij de GGD (zoals infectieziektebestrijding), wettelijke taken waarbij gemeenten gezamenlijk kiezen om deze onder te brengen bij de GGD (zoals, jeugdgezondheidszorg, Veilig Thuis en Toezicht WMO) en vrijwillige taken die één of meer gemeenten laten uitvoeren door de GGD (zoals: logopedie en voorlichting).	
Belangen	De gemeentelijke bijdrage in 2025 is € 2.147.796	
	Bestuurlijk: Het Algemeen Bestuur van Hecht bestaat uit de portefeuillehouders Volksgezondheid van de 19 gemeenten in de regio Hollands Midden. Voor onze gemeente is dat wethouder Gerben van Duin. Daarnaast neemt Gerben van Duin zitting in BAC PG (bestuursadviescommissie publieke gezondheid) bij Hecht. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit zeven leden. Kaag en Braassem heeft 2 van 50 stemmen.	
Financiële gegevens		
		01-01-2025 31-12-2025
	Omvang eigen vermogen	€. 258.000 € 3.733.000
	Omvang vreemd vermogen	€ 52.822.000 € 53.858.000
	Financieel resultaat 2025: € 3.489.000	

		Omgevingsdienst West-Holland
Doel/algemeen belang/activiteit	De Omgevingsdienst staat voor duurzaamheid, veiligheid en een verbetering van de leefomgeving. Ze stelt milieubeschikkingen (vergunningen) op voor de gemeente en ziet toe op naleving van milieuwetgeving (toezicht en handhaving). Ook geeft de ODWH milieuvadvises aan de deelnemende gemeenten in de regio Holland Rijnland en zorgt ervoor dat in ruimtelijke plannen van gemeenten aandacht wordt besteed aan milieuaspecten, zoals bodem, lucht, geluid, energie, natuur (stikstof) en veiligheid. Tenslotte behandelt de dienst klachten over bedrijven van overlast als gevolg van geluid en geur. Om een goede en efficiënte uitvoering te geven aan de milieutaken heeft Kaag en Braassem deze taken bij de Omgevingsdienst ondergebracht.	
Belangen	De gemeentelijke bijdrage in 2025 is € 1.547.000	
	Bestuurlijk: Het Algemeen Bestuur bestaat uit 13 leden (inclusief de voorzitter). Wethouder Dolf Kistemaker heeft zitting in het Algemeen Bestuur. Kaag en Braassem heeft 22 van 312 stemmen.	
Financiële gegevens	Financiële gegevens:	
		31-12-2024 31-12-2025
	Omvang eigen vermogen	€ 1.702.000 € 3.691.000
	Omvang vreemd vermogen	€ 13.536.000 € 13.059.000
	Financieel resultaat 2025: € 838.000	

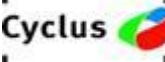
Bedrijfsvoeringsorganisatie Rijn en Braassem	
Doel/algemeen belang/	Het doel van Bedrijfsvoeringsorganisatie Rijn en Braassem is het bewerkstelligen van een kwalitatief hoogwaardige en doelmatige uitvoering

activiteit	van de taken van de gemeenten op het gebied van informatievoorziening en automatisering. Uitgangspunt voor de samenwerking is standaardisatie van de I&A-dienstverlening, inclusief de bijbehorende standaardinrichting van de gemeentelijke werkprocessen en het daarbij passende applicatielandschap. De bedrijfsvoeringsorganisatie kan worden ingezet voor bedrijfsvoering en uitvoerende taken en bestaat uit gemeente Alphen aan den Rijn en Kaag en Braassem. Een logische samenwerking omdat beide gemeenten ook al intensief samenwerken in het Sociale Domein en op het gebied van Belastingen en de daaraan gerelateerde ICT-onderwerpen.		
Belangen	Financieel: Bijdrage 2025 aan Rijn en Braassem: € 3.185.412		
	Bestuurlijk: De gemeenten Alphen aan den Rijn en Kaag en Braassem dragen geen bevoegdheden over aan de bedrijfsvoeringsorganisatie, maar kunnen ter verwezenlijking van informatisering, automatisering en andere taken bevoegdheden mandateren en machtigingen verlenen aan de bedrijfsvoeringsorganisatie. Het bestuur bestaat uit vier leden. De bestuursleden namens de gemeente Kaag en Braassem zijn wethouder Nick van Egmond en burgemeester Astrid Heijstee-Bolt. De directie van de bedrijfsvoeringsorganisatie bestaat uit een Algemeen Directeur en een Operationeel Directeur.		
Financiële gegevens	Financiële gegevens:		
		01-01-2025	31-12-2025
	Omvang eigen vermogen	€ 47.881	€ 0
	Omvang vreemd vermogen	€ 6.831.842	€ 1.905.106
	Financieel resultaat 2025 na verrekening: € 0.		

			
Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland			
Doel/algemeen belang/activiteit	Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland is ingericht ten behoeve van het uitvoeren van inkoop van en contractmanagement op jeugdzorg. De taken van deze serviceorganisatie zijn met name contracteren en contractmanagement, verwerking berichtenverkeer, betalingen, data-analyse en monitoring. Kaag en Braassem neemt vanaf 1 januari 2024 een breder takenpakket af van de SOZ omdat we vanaf dat moment aansluiten bij de regionale contracten.		
Belangen	Financieel: Gemeentelijke bijdrage 2025 Kaag en Braassem € 171.317,- Bestuurlijk: Het bestuur van de Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland bestaat uit de portefeuillehouders Jeugd in de regio Holland Rijnland. Voor onze gemeente is dat wethouder Gerben van Duin.		
Financiële gegevens	Financiële gegevens:		
		01-01-2025	31-12-2025
	Omvang eigen vermogen	€ 423.292	€ 717.492
	Omvang vreemd vermogen	€ 13.833.515	€ 15.916.083
	Financieel resultaat 2025: € 294.200		

		BNG	
Doel/algemeen belang/activiteit	De Bank Nederlandse Gemeenten is de bank van en voor overheden en instellingen ten behoeve van het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.		
Belangen	Financieel: Het maatschappelijk aandelenkapitaal bestaat uit 121.719 aandelen (€ 2,50 nominaal). De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. Dividend 2024, uitgekeerd in 2025: € 305.515 Dividend 2025, uit te keren in 2026: € 171.624 Bestuurlijk: De burgemeester is vertegenwoordiger van gemeente Kaag en Braassem in de aandeelhoudersvergaderingen.		
Financiële gegevens		01-01-2025	31-12-2025
	Omvang eigen vermogen	€ 4.777 mln	€ 4.863 mln
	Omvang vreemd vermogen	€ 123.164 mln	€ 110.701 mln
	Financieel resultaat 2025: € 172 miljoen.		

		Oasen	
Doel/algemeen belang/Activiteit	Oasen is als maatschappelijk bedrijf in publieke handen. De aandeelhouders van Oasen zijn 21 gemeenten in het oosten van Zuid-Holland waar drinkwater aan de inwoners geleverd wordt. Oasen levert jaarlijks 46 miljard liter drinkwater aan ruim 800.000 inwoners. Hiervoor worden zeven zuiveringsstations, acht pompstations en een watertoren gebruikt. Het hoofdkantoor staat in Gouda. De zuiveringsstations, pompstations en winvelden liggen verspreid door het voorzieningsgebied. Het voorzieningsgebied heeft een oppervlakte van 1.115 km ² .		
Belangen	Financieel: Er zijn 748 aandelen geplaatst (gemeente Kaag en Braassem is houder van 26 aandelen). Oasen keert geen dividend uit		
Financiële gegevens	Bestuurlijk: De burgemeester is vertegenwoordiger van gemeente Kaag en Braassem in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Cijfers zijn gebaseerd op jaarverslag 2024		
		01-01-2024	31-12-2024
	Omvang eigen vermogen	€ 128,149 mln.	€ 136,041 mln.
	Omvang vreemd vermogen	€ 244,640 mln.	€ 263,335 mln.
	Financieel resultaat 2024: € 7,892 mln. positief		

		Cyclus	
Doel/algemeen belang/activiteit	Cyclus stelt zich als doel het doelmatig inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval voor elf deelnemende gemeenten, waarvan negen aandeelhouders. Kaag en Braassem heeft een wettelijke taak om zorg te dragen voor de (gescheiden) inzameling van huishoudelijke afvalstoffen binnen het grondgebied van de gemeente.		
Belangen	Financieel: Kaag en Braassem is houder van 10.651 aandelen Het dividend over 2024 van € 21.913 wordt verrekend met de bijdrage.		

Financiële gegevens	Bestuurlijk: De burgemeester Astrid Heijstee-Bolt is vertegenwoordiger van gemeente Kaag en Braassem in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Lid van het Grondstoffenplatform is wethouder Dolf Kistemaker.	
	Cijfers zijn gebaseerd op het jaarverslag 2024:	
		01-01-2024 31-12-2024
	Omvang eigen vermogen	€ 11.263.000 € 14.156.000
Omvang vreemd vermogen	€ 23.873.000 € 24.695.000	
Financieel resultaat 2024: € 2.893.000 positief		

 Alliander													
Doel/algemeen belang/ activiteit	Alliander N.V. is een nutsbedrijf dat voortgekomen is uit Nuon. Alliander is een netwerkbedrijf dat bestaat uit Liander, Kenter en Qirion. Het bedrijf verzorgt de distributie van energie in een derde deel van Nederland. Alliander had in 2022 zo'n 6.200 werknemers (in FTE) en 5,9 miljoen klantenaansluitingen. Het beheert ongeveer 95.000 kilometer elektriciteitskabel en 42.000 km gasleiding.												
Belangen	Financieel: Alle aandelen van Alliander zijn direct of indirect in handen van Nederlandse provincies en gemeenten. De grootste aandeelhouders van Alliander zijn de provincies Gelderland (45%), Friesland (13%), Noord-Holland (9%) en de gemeente Amsterdam (9%). Verder zijn er bijna 50 gemeenten (minder dan 3%) aandeelhouder, waaronder gemeente Kaag en Braassem. In totaal zijn er 56 publieke aandeelhouders. Het dividendbeleid van Alliander voorziet in een uitkering van maximaal 45% van de winst na belastingen, gecorrigeerd voor bijzondere posten. De gemeente Kaag en Braassem ontving in de jaarrekening 2025 dividend van 2024, totaal € 435.420. In 2021 is er door meerdere aandeelhouders een reverse converteerbare hybride obligatielening verstrekt aan Alliander. De gemeente Kaag en Braassem heeft naar haar aandeel een lening ter grootte van € 2.744.921 verstrekt.												
Financiële gegevens	Bestuurlijk: De burgemeester is vertegenwoordiger van gemeente Kaag en Braassem in de jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders. <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th></th> <th style="text-align: center;">01-01-2025</th> <th style="text-align: center;">31-12-2025</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Omvang eigen vermogen</td> <td style="text-align: right;">€ 6.038 miljoen</td> <td style="text-align: right;">€ 6.203 miljoen</td> </tr> <tr> <td>Omvang vreemd vermogen</td> <td style="text-align: right;">€ 6.918 miljoen</td> <td style="text-align: right;">€ 7.960 miljoen</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Financieel resultaat 2025: € 289 miljoen</td> </tr> </tbody> </table>		01-01-2025	31-12-2025	Omvang eigen vermogen	€ 6.038 miljoen	€ 6.203 miljoen	Omvang vreemd vermogen	€ 6.918 miljoen	€ 7.960 miljoen	Financieel resultaat 2025: € 289 miljoen		
	01-01-2025	31-12-2025											
Omvang eigen vermogen	€ 6.038 miljoen	€ 6.203 miljoen											
Omvang vreemd vermogen	€ 6.918 miljoen	€ 7.960 miljoen											
Financieel resultaat 2025: € 289 miljoen													

 Sportbedrijf Kaag en Braassem	
Doel/algemeen belang/ Activiteit	Sportbedrijf Kaag en Braassem draagt duurzaam bij aan een gezonde en actieve levensstijl voor de inwoners van de gemeente Kaag en Braassem, door zo veel mogelijk mensen in de gemeente te laten sporten en bewegen. Om zijn missie te bereiken biedt het Sportbedrijf goed toegankelijke, uitnodigende sportaccommodaties (Sport en recreatiecentrum De Tweesprong, Sportzaal Kaskade, en Gemeenschapscentrum Het Spant) en activiteiten aan. Verder werkt het Sportbedrijf samen met andere (verbonden partijen) die aan diezelfde doelen werken, zoals De Driemaster.

Belangen	<p>Naast het faciliteren van sport en bewegen verzorgt sportbedrijf Kaag en Braassem ook sport- en bewegingsstimulering en welzijnsactiviteiten zoals zwemmen voor mensen met dementie. Hiermee levert het Sportbedrijf Kaag en Braassem een bijdrage aan de doelstellingen uit de Omgevingsvisie.</p> <p>Financieel: 40 aandelen die zijn geplaatst en volgestort ad € 18.152</p>		
	<p>De gemeente is 100% aandeelhouder van De Tweesprong B.V. (hoe het Sportbedrijf staat geregistreerd bij de KVK) en eigenaar van alle panden, op Kaskade na (eigendom woningbouwvereniging)-. Binnen de gemeente is de verantwoording met betrekking tot het bestuur van De Tweesprong B.V. verdeeld in opdrachtgeverschap en aandeelhouderschap. Deze twee taken zijn verdeeld over verschillende bestuursleden. Het aandeelhouderschap ligt bij burgemeester Astrid Heijstee-Bolt en het opdrachtgeverschap bij wethouder Gerben van Duin.</p>		
Financiële gegevens		01-01-2024	31-12-2024
	Omvang eigen vermogen	€ 18.152	€ 18.152
	Omvang vreemd vermogen	€ 1.654.015	€ 802.615
	Financieel resultaat 2024: € 0		

	
<p>GEM Braassemerland VOF</p>	
Doel/algemeen belang/ activiteit	<p>Braassemerland VOF heeft ten doel het voor haar rekening en risico (doen) uitvoeren van de grondexploitatie met betrekking tot het exploitatiegebied zoals aangeduid in de Samenwerkingsovereenkomst (inclusief bijlagen), gelegen binnen het Plangebied Braassemerland en overigens al wat daarmee verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin.</p>
Belangen	<p>Financieel:</p> <p>De gemeente heeft in het verleden verschillende stortingen gedaan in de VOF als inbreng van eigen vermogen. Per ultimo 2025 bedroeg onze deelneming in het eigen vermogen € 5,5 miljoen. In 2026 zal deze deelneming toenemen tot circa € 11 miljoen. Echter gedurende 2026 worden naar verwachting ook gronduitgiften gerealiseerd waardoor het eigen vermogen ultimo 2026 weer met naar verwachting € 5,0 miljoen terug worden gebracht.</p> <p>VOF gaat daarnaast ook in gesprek met de BNG om de kredietfaciliteit te verhogen, zodat het eigen vermogen van de vennoten terug kan worden gebracht.</p> <p>De grondexploitatie van de VOF heeft een positief resultaat. Dat betekent dat de inzet van eigen vermogen volledig wordt terugverdiend door de verwachte opbrengsten in periode 2026 tot en met 2033 (einde looptijd van het project). De VOF betaald rente voor het ingebrachte eigen vermogen gebaseerd op de BNG fixed 10-jaars geldleningen aan gemeenten +0,5%. Voor komend jaar (2026) staat de rente op 3,83%.</p>
	<p>Risico:</p> <p>Vennoten van een VOF zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de schulden van de vennootschap.</p> <p>Directie VOF: In 2025 is een nieuwe Projectdirecteur voor de VOF aangesteld, de heer Wiljan Uilen.</p> <p>Bestuurlijk: de vennoten van de VOF zijn de gemeente Kaag en Braassem en</p>

Financiële gegevens	Aan de Braassem BV (project BV van de ontwikkelaars). Wethouder Yvonne Peters en de heer Erik Faber, partner bij Fakton B.V. te Rotterdam, hebben mandaat van het college om rechtshandelingen namens de gemeente te verrichten. Zij vormen samen met de afvaardiging van de ontwikkelaar het bestuur van de VOF Braassemerland.		
		1-1-2025	1-1-2026
	Omvang Eigen vermogen	€ 10.728.280	€ 10.687.384
	Omvang Vreemd vermogen	€ 25.046.342	€ 28.317.490
	Totaal vermogen	€ 35.774.622	€ 39.004.874
	Financieel resultaat 2025	€ 25.000	€ 40.896

	Stichting Greenport Aalsmeer		
Doel/algemeen belang/activiteit	Stichting Greenport Aalsmeer is een community waarin ondernemers, overheden, onderzoek- en onderwijsinstellingen vertegenwoordigd zijn. Samen werken ze aan sierteeltvraagstukken die niemand van ons alleen kan oplossen, zoals schaarste op de arbeidsmarkt, het gebrek aan ruimte en de noodzakelijke versnelling van de circulaire economie.		
Belangen	Stichting Greenport Aalsmeer bestaat uit een samenwerkingsverband tussen zes gemeenten. Dit zijn, naast Kaag en Braassem, de gemeenten Nieuwkoop, Uithoorn, Haarlemmermeer, Amstelveen en Aalsmeer. Door samen te werken wordt zo gewerkt aan de versterking van de concurrentiepositie binnen deze sector.		
	Financieel: bijdragen 2025, totaal € 61.377		
Financiële gegevens	Bestuurlijk: Het bestuur van Stichting Greenport Aalsmeer bestaat uit 3 leden: de Burgemeester van Aalsmeer, hoofd Public Affairs namens Royal FloraHolland en wethouder Yvonne Peters namens de gemeente Kaag en Braassem. Tevens maakt wethouder Yvonne Peters deel uit van de stuurgroep.		
	Financiële gegevens zijn gebaseerd op het jaarverslag 2024		
		<u>1-1-2024</u>	<u>31-12-2024</u>
	Omvang eigen vermogen	€ 22.418	€ 87.242
	Omvang vreemd vermogen	€ 460.892	€ 729.066
	Financieel resultaat 2024: € 64.824 voordelig		

Paragraaf 7 – Grondbeleid

Het gemeentelijk grondbeleid is een beleidsinstrument waarin de beleidsafspraken staan. Hierin staat hoe de gemeente met nieuwe (gebieds)ontwikkelingen omgaat. Hierbij wordt ingegaan op zaken als actief en faciliterende grondbeleid, grondverwerving, -productie, -uitgifte en tijdelijk beheer. Dit zijn de ingrediënten van elke gebiedsontwikkeling. Of het nu gaat om het bouwen van woningen, aanleggen van infrastructuur, het aanbieden van maatschappelijke voorzieningen. Of dat het gaat om het bevorderen van de economische ontwikkeling.

Onderdeel van de gemeentelijke jaarstukken is een paragraaf grondbeleid. Hierin wordt de raad jaarlijks inzicht geboden in de vorderingen van alle in ontwikkeling genomen en nog te ontwikkelen grondcomplexen.

In deze paragraaf grondbeleid komen aan de orde:

- het actueel grondbeleid;
- ontwikkelingen grondexploitatieprojecten in 2025;
- ontwikkeling grondposities in 2025;
- af te sluiten grondcomplexen per 31-12-2025.

De richtlijnen voor de te hanteren parameters in de grondexploitaties per 01-01-2026, zijn:

Parameters grondexploitatie	
Prijspeil	1-1-2026
Kostenindex	2,00%
Opbrengstenindex	Contract / 0,00%
Rente/disconteringsvoet	2,5% / 2,0%

In 2025 is de inflatie van de bouwkosten gestabiliseerd. De indexering van de bouwkosten is verwerkt in de actuele prognoses van nog uit te voeren projecten. Marktprognoses laten zien dat de inflatie weer richting het oude niveau gaat en ook voor de daaropvolgende jaren wordt weer een meer reguliere inflatie verwacht. Veel projecten binnen de gemeente Kaag en Braassem hebben nog een korte doorlooptijd met relatief weinig omvangrijke uitvoeringsprojecten (en daarmee uitvoeringskosten). Om die reden wordt voor de actualisatie van de grondexploitaties het langjarig gemiddelde inflatiepercentage aangehouden van 2%.

De opbrengsten zijn indien hier sprake van is o.b.v. het contractueel overeengekomen indexpercentage geïndexeerd. Dan wel op basis van de Grondprijzenbrief 2026 geactualiseerd. Indien er geen contracten aanwezig zijn, wordt een opbrengstenindex voorzichtigheidshalve van 0% gehanteerd.

De rentevoet is gebaseerd op de rekenrente van de gemeente. De rentevoet is voor 2026 is 2,5% en daarmee hoger ten opzichte van 2025 (2,0%). Als disconteringsvoet wordt aangesloten bij de stellige uitspraak van de Commissie BBV en wordt een percentage van 2,0% gehanteerd.

Actueel grondbeleid

Het actueel grondbeleid is vastgelegd in de nota Grondbeleid 2020-2025. De gemeente Kaag en Braassem heeft ervoor gekozen de regie te voeren in het ruimtelijk domein. En zo een actieve rol zoveel mogelijk te beperken. Daarnaast is actief ingezet op het realiseren van extra sociale woningbouw. Dit heeft geleid tot een aantal concrete projecten die sinds vorig jaar in uitvoering zijn. Jaarlijks worden in de grondprijzenbrief de grondprijzen en de wijze van vaststellen van deze grondprijzen voor de diverse functies en bestemmingen geactualiseerd. Aanvullend grondprijnsbeleid is vastgelegd in het Programma Vereveningsfondsen 2025 en in het snippergroenbeleid.

In Programma 3 Ruimte en leefomgeving van de programmarekening is verantwoording afgelegd over de realisatie van de doelstellingen specifiek voor 2025.

Ontwikkeling grondcomplexen in 2025

Actualisatie grondcomplexen

De grondexploitaties (grex'en) worden elk jaar geactualiseerd bij het opstellen van de jaarrekening. Dit is onder andere noodzakelijk voor inzicht in de verliesvoorzieningen en de stand van de reserve bouwgrondexploitatie per balansdatum. In 2025 waren er 4 actieve grondexploitaties. In 2025 is de grondexploitatie Emmalaan Woubrugge geopend en eind 2025 kan de grondexploitatie voormalig gemeentehuis Rijnsaterswoude worden afgesloten.

Hieronder volgt achtereenvolgens een opsomming van het saldo van uitgaven en inkomsten per grondexploitatie in 2025 (mutaties boekwaarden), een actualisatie van het resultaat op netto contante waarde per grondexploitatie op basis van het voortschrijdend inzicht (mutaties resultaten). Deze actualisatie geeft inzicht in de herijking van de grondexploitatieresultaten, zoals deze per peildatum 01-01-2026 zijn voorzien. Dit geeft, naast de verantwoording over het afgelopen jaar, een vooruitblik op de verwachte resultaten van de grondexploitatieprojecten, de te verwachten verliesvoorzieningen en de effecten daarvan op de reservepositie. Aanvullend is in beeld gebracht wat per complex aangegeven wanneer het project naar verwachting is afgerond. Daarnaast wordt aangegeven wat op dat moment het geprognosticeerde resultaat is, het zogenaamde resultaat op eindwaarde.

Ruimtelijk project	Boekwaarde 1-1-2025	Mutatie 2025	Boekwaarde 31-12-2025	Belangrijkste verklaringen van de mutaties (boekwaarde)
Verliesgevende grondexploitaties				
Braassemerland (GEM-gebied)	€ 3.913.659-	€ 2.336.324	€ 6.249.982-	Plankosten, rente- en reserveringsvergoeding
Regenboogweg Nieuwe Wetering Noord	€ 223.036	€ 114.360	€ 108.676	Woonrijp maken DG2
subtotaal	€ 3.690.622-	€ 2.450.684	€ 6.141.306-	
Winstgevende grondexploitaties				
Grietpolder Leimuiden	€ 107.798-	€ 151.587	€ 259.385-	Plankosten en rente
Emmalaan Woubrugge	€ -	€ -	€ -	Eind 2025 geopend
subtotaal	€ 107.798-	€ 151.587	€ 259.385-	
Afgesloten grondexploitaties				
Voormalig gemeentehuis	€ 464.279	€ 169.305	€ 294.974	
subtotaal	€ 464.279	€ 169.305	€ 294.974	
TOTAAL	€ 3.334.141-	€ 2.771.576	€ 6.105.717-	

(Alle vermelde bedragen zijn, voor zover niet aangeduid, prijspeil 01-01-2026 en exclusief btw.)

Mutaties boekwaarden

Na actualisatie bedraagt de boekwaarde per 31-12-2025 afgerond -/- € 6,1 miljoen. Ten opzichte van eind 2024 is de boekwaarde met circa € 2,3 miljoen toegenomen. In alle projecten hebben mutaties plaatsgevonden. Gerealiseerde kosten bestaan in alle projecten uit rentekosten en plankosten. De belangrijkste mutaties hebben betrekking op:

- Braassemerland – Belangrijkste mutatie heeft betrekking op strategische verwerving in 2025 (Noorderhemweg 31). Deze woning en grond wordt gesplitst en in 2026 verkocht. Hierdoor is de boekwaarde toegenomen. Daarnaast zijn er kosten gerealiseerd met woonrijp maken en plankosten.
- Nieuwe Wetering Noord – In dit project is deelgebied 2 bouw- en woonrijp gemaakt wat met name heeft geleid tot een toename van de boekwaarde.
- Grietpolder Leimuiden – Binnen het project Grietpolder zijn met name plankosten gerealiseerd.

Mutaties resultaten grondexploitaties

In 2025 hebben enkele mutaties plaatsgevonden binnen de diverse plangebieden en zijn de kapitaallasten verwerkt. De verschillende mutaties leiden tot een geprognosticeerd negatief resultaat (Netto contante waarde) van circa -/- € 1,6 miljoen. Voor de actieve grondexploitaties zijn de

geactualiseerde saldi op netto contante waarde van prijspeil 01-01-2025 naar prijspeil 01-01-2026 hieronder weergegeven.

Ruimtelijk project	Resultaat (NCW) 1-1-2025	Mutatie 2025	Resultaat (NCW) 31-12-2025	Belangrijkste verklaringen van de mutaties (resultaat)
Verliesgevende grondexploitaties				
Braassemerland (GEM-gebied)	€ 5.498.696-	€ 1.252.573-	€ 6.751.269-	Plankosten, budget VRI
Regenboogweg Nieuwe Wetering Noord	€ 102.801-	€ 78.984-	€ 181.785-	Woonrijp maken DG 2
subtotaal	€ 5.601.497-	€ 1.331.557-	€ 6.933.054-	
Winstgevende grondexploitaties				
Grietpolder Leimuiden	€ 1.726	€ 4.285.029	€ 4.286.755	Voorzieningen uit GREX gehaald (zie toelichting)
Emmalaan Woubrugge		€ 794.588	€ 794.588	Nieuwe grondexploitatie, gestart in 2025 (zie toelichting)
subtotaal	€ 1.726	€ 5.079.617	€ 5.081.343	
Totaal actieve grondexploitaties	€ 5.599.771-	€ 3.748.060	€ 1.851.711-	
Afgesloten grondexploitaties				
Voormalig gemeentehuis	€ 132.951	€ 163.469	€ 296.420	Vrijvallende posten afsluiten GREX
subtotaal	€ 132.951	€ 163.469	€ 296.420	
TOTAAL	€ 5.466.819-	€ 3.911.529	€ 1.555.291-	

Het totaal saldo van de verliesgevende grondexploitaties (exclusief de af te sluiten grondexploitaties) bedraagt circa +/- € 6,9 miljoen. Het negatieve resultaat neemt met name toe doordat de geprognosticeerde plankosten voor het project Braassemerland zijn verhoogd omdat er structureel meer inzet wordt gerealiseerd door de eigen organisatie.

Het saldo van de grondexploitaties met een positief resultaat bedraagt circa € 5 miljoen ten opzichte van een nihil resultaat vorig jaar. De toename van het resultaat wordt in grote mate veroorzaakt doordat bij de grondexploitatie Grietpolder de investeringskosten voor het verenigen deel uit de grondexploitatie gehaald.

Resultaten grondexploitaties op eindwaarde

In de volgende tabel is per project de verwachte einddatum en het geprognosticeerde resultaat op eindwaarde weergegeven. Dit is het resultaat dat daadwerkelijk op dat moment is gerealiseerd op basis van de huidige inzichten.

Ruimtelijk project	Datum eindwaarde	Resultaat Eindwaarde
Verliesgevende grondexploitaties		
Braassemerland (GEM-gebied)	31-12-2034	€ 8.068.391-
Regenboogweg Nieuwe Wetering Noord	31-12-2028	€ 192.911-
Winstgevende grondexploitaties		
Grietpolder Leimuiden	31-12-2030	€ 4.732.924
Emmalaan Woubrugge	31-12-2029	€ 877.076

Hieronder volgt per grondcomplex een nadere toelichting op de werkzaamheden die in 2025 zijn verricht en de belangrijkste mutaties die hebben geleid tot een gewijzigd resultaat.

Braassemerland - Deelgebied GEM

De gronden binnen de grondexploitatie GEM Braassemerland worden fasegewijs in de GEM ingebracht. De ontwikkeling van Braassemerland omvat de realisatie van 1.550 woningen, waarvan 452 woningen zijn gerealiseerd. In 2026 zal fase 4 bouwrijp worden gemaakt en worden daar kavels uitgeven.

In 2026 zal het plan Braassemerland verder worden uitgewerkt tot een Masterplan en zal de wijziging van het Omgevingsplan worden ingediend.

Belangrijke doorgevoerde mutaties hebben betrekking op de verhoging van het budget voor plankosten en strategische verwerving Noorderhemweg 31 (gerealiseerd in 2025) en Galgekade 3 (gerealiseerd in 2026).

Nieuwe Wetering Noord

In 2025 is deelgebied 2 (een CPO-ontwikkeling) afgerond. De woningen zijn in gebruik genomen en het gebied is woonrijp gemaakt.

Met deelgebied 5 moet nog worden gestart. Deellocatie 5 omvat de realisatie van 12 sociale huurwoningen. Voor de ontwikkeling van deel-locatie 5 wordt een koop- en realisatieovereenkomst gesloten met woningcorporatie WyWonen (voorheen Meerwonen).

Door een bezwaarprocedure tegen het vastgestelde bestemmingsplan is deze ontwikkeling vertraagd. De verwachting is dat voor de zomer Raad van State met een uitspraak komt, zodat nog in 2026 gestart kan worden met de realisatie.

Grietpolder Leimuiden

In 2023 is de grondexploitatie met stedenbouwkundig plan Grietpolder Leimuiden vastgesteld. Deze grondexploitatie omvat de herontwikkeling van drie deelgebieden. Uit deelgebied 1 (locatie Kerklaan) en deelgebied 3 (locatie Polderlaan) worden de bestaande volkstuinen, schaats-vereniging, scoutingclub verplaatst naar deelgebied 2 (locatie Verenigingen). Vervolgens worden op deelgebied 1 en 3 in totaal 220 woningen gerealiseerd, waarvan 30% in sociale huur en 30% in de categorie betaalbare koop.

In 2025 is de Kooprealisatie overeenkomst met Grietpolder B.V. gesloten. Aansluitend is gestart met de TAM- imro procedure. Een TAM Imro-procedure (Toetsingskader AmvB Milieu en Imro) is een juridische procedure die in Nederland wordt gebruikt om bestemmingsplannen en andere ruimtelijke plannen (zoals omgevingsplannen) te toetsen aan landelijke regels voor milieu, veiligheid en gezondheid. Deze procedure is vastgelegd in de Imro (Instrumenten Milieu en Ruimtelijke Ordening) en zorgt ervoor dat ruimtelijke plannen voldoen aan wettelijke normen, zoals die uit de Wet milieubeheer en het Besluit kwaliteit leefomgeving. Het streven is dat het Omgevingsplan in maart 2026 door de gemeenteraad wordt vastgesteld en dat afhankelijk van eventuele bezwaren het gewijzigde Omgevingsplan rond de zomer onherroepelijk wordt.

Op basis van deze uitgangspunten kan eind 2026 worden gestart met de realisatie (voorbelasting gronden). Het uitgangspunt is dat de ontwikkeling een doorlooptijd heeft van circa 4 jaar en eind 2029 kan worden afgerond.

Uitgangspunt van de ontwikkeling is dat de gemeente de gronden (in eigendom) verkoopt en dat de ontwikkelende partij het perceel bouw- en woonrijp maakt. De belangrijkste kosten voor de gemeente van deze ontwikkeling hebben betrekking op de inbreng van bestaande opstallen, sloopkosten (voor het fiscaal bouwrijp leveren van gronden) en plankosten. Daarnaast is de gemeente verantwoordelijk voor de realisatie van de verbreding van een deel van de Kerklaan.

Vervolgens heeft de gemeente met name kosten aan de realisatie van het nieuwe onderkomen van de verenigingen. Deze kosten waren in 2025 opgenomen in de grondexploitatie Grietpolder, maar worden met de actualisatie 2026 uit de grondexploitatie gehaald. Dat heeft tot gevolg dat de

grondexploitatie een aanzienlijk hoger resultaat heeft. Dit resultaat zal via een investeringsbesluit van de raad moeten worden toegewezen aan de realisatie van de verenigingen.

Emmalaan Woubrugge

Het project betreft de realisatie van woningbouw op de voormalige scholenlocatie aan de Emmalaan. Dit betreft het verplaatsen van het schoolgebouw aan de Emmalaan in Woubrugge naar de Cornelis Kempenaarlaan maakt ruimte vrij voor woningbouw op deze locatie.

Het voorstel is om op de locatie 31 appartementen te realiseren in de categorieën sociaal (minimaal 30%), middenhuur (minimaal 40%) en vrije sector (maximaal 30%).

Voor het gebied is een Stedenbouwkundig en Beeldkwaliteitsplan Emmalaan (SPvE) d.d. 14 oktober 2025. Hierin staan de ruimtelijke uitgangspunten voor deze gebiedsontwikkeling. En deze uitgangspunten dienen ook als basis van de voorliggende grondexploitatie.

De grondexploitatie is eind 2025 vastgesteld door de raad en wordt nu voor het eerst opgenomen in de paragraaf 7.

Resultaten af te sluiten grondexploitaties

Ultimo 2025 kan de grondexploitatie voormalig gemeentehuis Rijnsaterwoude worden afgesloten.

Voormalig gemeentehuis Rijnsaterwoude

In 2025 is het project voormalig gemeentehuis Rijnsaterwoude afgerond. Het plan omvatte de herontwikkeling van het voormalige gemeentehuis naar een school, 8 vrije sector appartementen en 7 sociale sector huurappartementen. Daarnaast wordt op het terrein achter het voormalige gemeentehuis 8 2¹ kap woningen gerealiseerd. Alle ontwikkelingen zijn afgerond en in gebruik genomen, dan wel verkocht. In 2025 zijn afrondende werkzaamheden (woonrijp maken) uitgevoerd. Het project is met een financieel positief resultaat afgesloten.

Risicoanalyse grondexploitaties

De financiële effecten van ontwikkelingen in de gemeentelijke ruimtelijke projecten worden mede in beeld gebracht door een inventarisatie van risico's en kansen. Een risicoanalyse per project is de basis voor het bepalen van het totale risicoprofiel voor het meerjarenperspectief. Een risicoprofiel van een grondexploitatie houdt in, dat ten opzichte van het geraamde resultaat, een bandbreedte wordt bepaald. Deze bandbreedte volgt uit de geïnventariseerde kansen en risico's. Dit resultaat wordt in het geval van een verliesgevend project gereserveerd in de reserve bouwgrondexploitatie. Indien een project een positief financieel resultaat heeft, maar door het bijbehorende risicoprofiel negatief dreigt te worden, dan wordt ook dat deel in de reserve bouwgrondexploitatie gereserveerd.

Van de uitkomsten wordt het berekende grondexploitatie resultaat genomen voor het bepalen van de minimaal benodigde stand voor de reserve bouwgrondexploitatie. Het geactualiseerde resultaat is een momentopname per 01-01-2026.

Overzicht projecten	Resultaat (NCW) per 31-12-2025	Risicoanalyse bouwgrondexploitatie
Braassemerland (GEM-gebied)	€ 6.751.269-	€ 887.500
Regenboogweg Nieuwe Wetering Noord	€ 181.785-	€ 25.000
Verliesgevende grondexploitaties	€ 6.933.054-	€ 912.500
Grietpolder Leimuiden	€ 4.286.755	€ 200.000
Emmalaan Woubrugge	€ 794.588	€ 200.000
Winstgevende grondexploitaties	€ 5.081.343	€ 400.000
Totaalresultaat (verlies + winst)	€ 1.851.711-	€ 1.312.500

Voor de verliesgevende grondexploitaties moet rekening worden gehouden met in totaal circa € 0,9 miljoen aan risico's. Voor de winstgevende projecten moet rekening worden gehouden met in totaal

circa € 0,4 miljoen aan risico's. Echter deze risico's kunnen worden opgevangen door het positieve resultaat van de grondexploitatie.

In 2025 werd een reserve aangehouden van circa € 4,4 miljoen. De benodigde reserve voor 2026 is bepaald op circa € 3,9 miljoen. De reserve grondexploitatie is afgenomen door verschillende mutaties. Enerzijds neemt het risicoprofiel en daarmee benodigde reserve af omdat de grondexploitatie Grietpolder Leimuider voldoende positief resultaat heeft om de eigen risico's op te vangen. Daarbij zijn risico's voor de grondexploitatie GEM Braassemerland lager ingeschat, omdat de scope van de gebiedsontwikkeling gebied duidelijker is geworden. Anderzijds neemt de reserve toe door toevoegingen aan het Vereveningsfonds in 2025. De weerstandscapaciteit is hierdoor per saldo iets afgenomen.

Reserve bouwgrondexploitatie	1-1-2025	Mutatie	1-1-2026
Ten behoeve van risico's			
Braassemerland	€ 1.820.000	€ -932.500	€ 887.500
Regenboogweg Nieuwe Wetering Noord	€ 25.000	€ -	€ 25.000
Grietpolder Leimuider	€ 198.274	€ -198.274	€ -
Emmalaan Woubrugge	€ -	€ -	€ -
Benodigde reserve voor risico's	€ 2.043.274	€ -1.130.774	€ 912.500
Specifieke reserveringen			
Vereveningsfonds	€ 2.081.318	€ 570.664	€ 2.651.982
Reservering bijdrage passage N207	€ 300.000	€ -	€ 300.000
Benodigde reserve specifiek	€ 2.381.318	€ 570.664	€ 2.951.982
Benodigde weerstandscapaciteit totaal	€ 4.424.592	€ -560.110	€ 3.864.482

De toename van het Vereveningsfonds ontstaat doordat er nieuwe bijdragen (€ 570.664,-) zijn ontvangen. De reservering voor de passage N207 betreft een gemeentelijke bijdrage aan het provinciaal project voor de realisatie van de passage ter plaatse van Leimuider. Lange tijd is er onduidelijkheid of het project nog door gaat, maar recent is hier door gedeputeerde staten een besluit over genomen, waardoor deze reservering nog benodigd blijft.

Verliesvoorziening en reserve bouwgrondexploitatie

Mutaties verliesvoorziening

Voor negatieve grondexploitatie moet ter hoogte van het voorziene negatieve contante waarde resultaat op balansdatum 31-12-2025 een verliesvoorziening worden getroffen. Bij de actualisatie van de grondexploitatie zijn de negatieve grondexploitatie resultaten bijgesteld. Ten gevolge daarvan is de verliesvoorziening bijgesteld.

In onderstaande tabel zijn de mutaties weergegeven.

Verliesgevende grondexploitatie	Verliesvoorziening 1-1-2025	Verwacht	Benodigde verliesvoorziening 1-1-2026	Verschil
Braassemerland (GEM gebied)	€ 5.498.696-	€ 5.636.163-	€ 6.751.269-	€ 1.115.106-
Regenboogweg Nieuwe Wetering Noord	€ 102.801-	€ 105.371-	€ 181.785-	€ 76.414-
Totaal verliesgevende grondexploitatie	€ 5.601.497-	€ 5.741.534-	€ 6.933.054-	€ 1.191.520-
Totaal excl. af te sluiten grondexploitatie	€ 5.601.497-	€ 5.741.534-	€ 6.933.054-	€ 1.191.520-

De totale verliesvoorziening voor de negatieve grondexploitatie bedraagt op basis van de actualisatie van de grondexploitatie circa € 6,9 miljoen. Dat is een verslechtering van circa € 1,2 miljoen ten opzichte van het verwachte resultaat per 31-12-2025. Dit verwachte resultaat betreft de verliesvoorziening per 01-01-2025 verhoogd met de disconteringsvoet op basis van de rekenrente van voorgaand jaar, te weten 2,5%.

Deze verslechtering ontstaat met name in de gemeentelijke grondexploitatie Braassemerland. Dit leidt tot onderstaande samenvatting voor wat betreft de verliesvoorziening en reserve.

Grondcomplexen	Verliesvoorziening 1-1-2025	Verwacht	Benodigd 1-1-2026	Verschil
Totaal verliesgevende grondexploitatie	€ 5.601.497-	€ 5.741.534-	€ 6.933.054-	€ 1.191.520-
Reserve bouwgrondexploitatie	€ 4.424.592		€ 3.864.482	€ 560.110-

Tussentijdse winstneming

Conform de spelregels van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dient indien er sprake is van een geprognoseerd resultaat tussentijds winst te worden genomen. Dit betekent dat een deel van het geprognoseerde resultaat van de Netto Contante Waarde als resultaat wordt ingeboekt.

De Commissie BBV stelt enkele voorwaarden aan tussentijds winstnemen. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

- 1 de resterende looptijd van de grondexploitatie is tien (10) jaar of minder; én
- 2 het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
- 3 de grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
- 4 de kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie genomen).

Op dit moment voldoet geen enkele grondexploitatie met een positief resultaat aan de voorgenoemde voorwaarden. Derhalve is er van tussentijdse winstneming geen sprake.

Paragraaf 8 – Wet Open Overheid

Wet open overheid (Woo)

Met ingang van 1 mei 2022 is de Woo ingegaan. De Woo regelt naast passieve openbaarmaking (openbaarmaking op verzoek) ook de verplichting tot actieve openbaarmaking. Actieve openbaarmaking geldt voor verheidsorganen in totaal voor 11 informatiecategorieën.

De implementatie van de Woo wordt samen met de Gemeente Alphen aan de Rijn uitgevoerd. Vanuit de Rijksoverheid is een planning voor het eerste deel van de implementatie afgegeven. Voor het resterende deel is nog geen planning bekend.

Veel wijzigingen ten aanzien van passieve openbaarmaking en actieve openbaarmaking zijn in de afgelopen jaren in de organisatie doorgevoerd. Het gaat onder meer om de categorieën bestuursstukken, jaarplannen en jaarverslagen, en bereikbaarheidsgegevens. De gemeente loopt daardoor voor op de landelijke planning. Dit draagt bij aan het zijn van een transparante en betrouwbare overheid. Een resultaat om trots op te zijn.

Daarnaast is algehele bewustwording van de Woo belangrijk. Daarom worden geregeld Woo-sessies onder medewerkers georganiseerd, en krijgen alle nieuwe medewerkers een introductie in de Woo.

Tot slot, teksten die openbaar (moeten) worden gemaakt, worden waar nodig vooraf geanonimiseerd. De applicatie om te anonimiseren, die in 2024 samen met de gemeente Alphen is aangeschaft, is nu ook toegankelijk via het zaakstelsel. Dit bevordert de afhandelingsnelheid en efficiëntie van de openbaarmaking.

2. Jaarrekening

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Toelichting algemeen

De jaarrekening is opgesteld conform het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Algemeen

- De vorderingen (uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar), liquide middelen en schulden zijn opgenomen tegen nominale waarde.
- De langlopende uitgezette leningen en de langlopende opgenomen leningen zijn gerubriceerd onder respectievelijk de financiële vaste activa en de vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Immateriële en materiële vaste activa

De immateriële vaste activa komen in 2025 niet voor op de balans. De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de historische aanschafprijs, verminderd met de jaarlijkse afschrijvingen en/of bijdragen van derden. De geactiveerde investeringen zijn opgenomen op de balans op basis van het gestelde in de Financiële verordening dan wel op basis van afzonderlijke raadsbesluiten. De activeringsgrens bedraagt € 10.000. De afschrijvingsmethode is vastgelegd in de Financiële verordening. Afschrijving van vaste activa vindt met ingang van het jaar 2011 plaats op basis van annuïteit. Door de annuïteitenmethode is een stabiel beeld van begroting en meerjarenraming verkregen. Vanaf 2017 is het wegens de vernieuwing BBV ook verplicht geworden om investeringen met een maatschappelijk nut te activeren. Deze mogen dan niet meer in één keer als last worden genomen. De activering wordt gelijkgetrokken aan materiële vaste activa met een economisch nut. Dit betekent dat afschrijving moet plaatsvinden over de gebruiksduur en dat reserves niet meer direct in mindering op de investering mogen worden gebracht.

In 2025 is er een schattingswijziging geweest, deze is opgenomen in de Financiële verordening 2025 – raadsbesluit d.d. 18-11-2025. De schattingswijziging heeft betrekking op de wijziging van de afschrijvingstermijn van nieuwbouw door gebruik van duurzame materialen. Daarnaast zijn de afschrijvingstermijnen voor civiele kunstwerken gewijzigd. Op basis van het gebruikte materiaal wordt er onderscheid gemaakt in de te verwachten levensduur.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen, langlopende uitgezette leningen en overige uitzettingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van eventuele aflossingen. De deelnemingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Uitzettingen met een oorspronkelijke looptijd van één jaar of langer worden gedurende de gehele looptijd onder de financiële vaste activa opgenomen.

Voorraden

De voorraden zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs / verkrijgingsprijs (inkoopprijs inclusief bijkomende kosten waaronder rentetoerekening) conform artikel 63 lid 2 BBV. Indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgingsprijs (inclusief de bijkomende kosten), dan worden de voorraden met een verliesvoorziening gecorrigeerd tot de marktwaarde. Voor de verliesvoorziening zou volgens de BBV-richtlijnen een disconteringsvoet van 2% gehanteerd moeten worden voor de verliesgevendende grondexploitaties, echter omdat de huidige begrote rente hoger is dan deze 2% wordt voor alle projecten een disconteringsvoet van 2,5% aangehouden.

De opbrengstenindexatie is in veel projecten contractueel overeengekomen en wordt deze opbrengsten index gehanteerd. Indien er geen contracten aanwezig zijn, wordt een opbrengstenindex van 0% gehanteerd. Daarnaast worden de geactualiseerde grondprijzen op basis van het grondprijnsbeleid aangehouden waarin de indexering van de grondwaarde is opgenomen. De kostenindexatie is gebaseerd op een langjarig gemiddelde van 2% vanaf 2025.

Vorderingen (uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar)

Voor dubieuze debiteuren is een voorziening opgenomen die direct in mindering is gebracht op de openstaande debiteuren.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd wegens:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten;
- op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;
- kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
- middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is.

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeente. Om die reden kunnen voorzieningen per einde jaar geen negatieve stand kennen. Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting voor de wethouders is op de contante waarde van de toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De vorming van een voorziening, de dotatie of juist vrijval van een bestaande voorziening, is in de exploitatie in het betreffende boekjaar verantwoord. De toepassingen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord. Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan.

Reserves

In de balans worden de reserves onderscheiden naar:

- algemene reserve; dit is een vrij besteedbare reserve. Het voorziet als weerstandsvermogen voor incidentele risico's en als dekkingsmiddel voor incidentele tegenvallers.
- bestemmingsreserve; een reserve waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven.

Mutaties in reserves zijn mogelijk op basis van een raadsbesluit genomen voor het einde van het betreffende begrotingsjaar. Voor het muteren van egaliseringsreserves is dit besluit reeds genomen bij het instellen van de reserve. De reserves worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Grondslagen voor resultaatbepaling

De jaarrekening wordt opgesteld op basis van werkelijke baten en lasten die toegerekend worden aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Lasten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd, c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. Onder baten wordt verstaan de baten die rechtstreeks aan het jaar zijn toe te rekenen en die in het jaar als gerealiseerd kunnen worden beschouwd. Voor zover niet anders vermeld, luiden alle bedragen in nominale waarden.

Bijzonderheden

Het resultaat van bouwgrondexploitaties wordt indien mogelijk tussentijds genomen en/of bij afronding van het betreffende complex als deze volledig is afgerond. Indien wordt verwacht dat van een complex de boekwaarde de opbrengstwaarde overtreft, wordt voor dit verlies op het complex in het betreffende jaar ten laste van de reserve bouwgrondexploitatie of de exploitatie een

verliesvoorziening getroffen. Voorraden (magazijngoederen van de buitendienst) worden rechtstreeks ten laste van de exploitatie gebracht.

Bij projecten die voor meerdere jaren in exploitatie genomen worden, is het mogelijk tussentijds winst te nemen. Voortijdige winstneming is mogelijk als een deelproject is afgesloten of de winst is gerealiseerd en er geen verder verlies is te verwachten, tenzij daar voldoende voorzieningen voor zijn getroffen. Tussentijdse winstneming bij grondexploitaties kan, conform de richtlijnen in het BBV, plaatsvinden als wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- er is geen belangrijke onzekerheid over de totale omvang van het plan (project);
- er bestaan geen belangrijke onzekerheden ten aanzien van de nog te realiseren opbrengsten;
- met een redelijke mate van nauwkeurigheid kunnen reeds gemaakte en nog te maken (geraamde) kosten worden toegerekend aan respectievelijk het gerealiseerde en niet gerealiseerde deel van het betreffende complex;
- de vergelijking van werkelijke kosten met de voorcalculatie per onderdeel (fase) van het plan is mogelijk.

Uit de accountantscontrole 2024 is gebleken dat de gemeente borg/garant staat voor diverse partijen, waaronder sportverenigingen en inwoners inzake hypotheek; waarbij het saldo van de borg- en garantstelling per ultimo 2024 onvoldoende onderbouwd was. Reden hiervoor is dat de Rabobank geen medewerking heeft verleend aan het verzoek van de gemeente om hier nadere informatie over te verstrekken; vanwege privacy redenen. Ondertussen heeft de gemeente de sportverenigingen zelf benaderd voor benodigde informatie. Voor wat betreft inwoners inzake hypotheek waar de gemeente garant voor staat; gaat de gemeente uit van de ontvangen bevestigingen van banken/ Stater ten tijde van opstelling van de jaarrekening. Hiermee wordt voorkomen dat een aantal borg- en garantstellingen als onzeker aangemerkt worden door de accountant. Met een correctie in de beginbalans 2024 van € 561k, wordt de stand van de borg- en garantstellingen met terugwerkende kracht nu correct weergegeven.

Omschrijving	Eindbalans 2024	aanpassing	Beginbalans 2025
Borg-en garantstellingen	57.137	-561	56.576

x € 1.000

Conform de richtlijnen van het BBV moeten ontvangen voorschotbedragen van overheidslichamen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel onder overlopende passiva afzonderlijk worden opgenomen (artikel 44, lid 2 en artikel 49).

Bij het bepalen van de hoogte van de algemene uitkering dient de gemeente uit te gaan van de laatste accresmededeling, opgenomen in de septembercirculaire. Daarbij is afgeweken van dit standpunt van de commissie BBV, omdat is uitgegaan van de meest actuele stand van zaken zijnde de uitkeringspecificatie uit de decembercirculaire van het boekjaar.

Waarderingsgrondslagen WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector, kortweg Wet normering topinkomens (WNT), is in 2013 in werking getreden. Deze wet is als normenkader bij het opmaken van deze jaarrekening gehanteerd.

Grondslagen voor rechtmatigheid

De grondslagen voor rechtmatigheid zijn vastgelegd in:

- de financiële verordening 2025 : [link](#)
- het controleprotocol 2025 : [link](#)
- het normenkader 2025: [link](#)

De balans

x € 1000

ACTIVA	31-12-2024	31-12-2025
Vaste activa		
Materiële vaste activa	85.479	107.782
Economisch nut (niet in erfpacht uitgegeven)	34.220	46.151
Economisch nut; waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven (niet in erfpacht uitgegeven)	33.904	38.560
Maatschappelijk nut (niet in erfpacht uitgegeven)	17.355	23.070
Financiële vaste activa	15.232	16.118
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	6.445	6.445
Rekening-courantverhouding met SVn	1.265	2.119
Lening aan deelnemingen	2.745	2.745
Overige langlopende leningen	4.777	4.809
Totaal vaste activa	100.711	123.899
Vlottende activa		
Voorraden	-576	153
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	-579	151
Gereed product en handelsgoederen	4	2
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	2.095	2.747
Vorderingen op openbare lichamen	155	285
Rekening-courantverhouding met het rijk	239	93
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	1	1
Overige vorderingen	1.700	2.369
Liquide middelen	546	328
Overlopende activa	19.496	21.531
Nog te ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel	255	546
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	19.241	20.985
Totaal vlottende activa	21.562	24.759
TOTAAL ACTIVA	122.272	148.659

x € 1000

PASSIVA	31-12-2024	31-12-2025
Vaste passiva		
Eigen vermogen	54.051	56.573
Algemene reserve	26.961	33.377
Bestemmingsreserves	20.078	17.105
Gerealiseerd resultaat	7.011	6.091
Vorzieningen	10.710	9.285
Vaste schulden met rentetypische looptijd $\geq$ 1 jaar	45.502	64.609
Onderhandse leningen van:		
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	45.502	64.609
Totaal vaste passiva	110.263	130.467
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	4.203	6.272
Overige schulden	4.203	1.272
Kasgeldlening	0	5.000
Overlopende passiva	7.807	11.920
Nog te betalen bedragen	3.860	7.308
Van overheden ontvangen, nog te besteden uitkeringen	2.925	3.487
Overige nog te betalen en vooruitontvangen bedragen	1.022	1.125
Totaal vlottende passiva	12.010	18.192
TOTAAL PASSIVA	122.272	148.659

Borg- en garantstellingen:

56.576

53.448

Toelichting op de balans: Activa

Vaste activa

Materiële vaste activa

x € 1.000

Omschrijving	boekwaarde 31-12-2024	investeringen 2025	desinveste- ringen 2025	bijdragen van derden	afschrij- vingen 2025	boekwaarde 31-12-2025
Investeringen met economisch nut	34.220	13.594	0	546	1.117	46.151
Investeringen met economisch nut; waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	33.904	5.795	0	53	1.085	38.560
Investeringen met maatschappelijk nut	17.355	6.654	-0	74	865	23.070
Totaal	85.479	26.043	0	673	3.067	107.782

Specificatie van materiële vaste activa

x € 1.000

Omschrijving	boekwaarde 31-12-2024	investeringen 2025	desinveste- ringen 2025	bijdragen van derden	afschrij- vingen 2025	boekwaarde 31-12-2025
<u>Investeringen met economisch nut:</u>						
Gronden en terreinen	2.459	3	0		0	2.462
Woonruimten	0	0	0		0	0
Bedrijfsgebouwen (EN)	26.547	13.313	0	546	587	38.726
Grond-, weg- en waterb.wrk (ex. riolering)	2.222	21	0		202	2.041
Vervoermiddelen	1.637	51	0		154	1.534
Machines, apparaten en installaties	258	40	0		38	259
Overige materiële vaste activa	1.097	168	0		136	1.129
Totaal	34.220	13.594	0	546	1.117	46.151
<u>Investeringen met economisch nut met heffing:</u>						
Grond-, weg- en waterb.wrk (riolering)	33.904	5.795	0	53	1.085	38.560
Totaal	33.904	5.795	0	53	1.085	38.560
<u>Investeringen met maatschappelijk nut:</u>						
Bedrijfsgebouwen (MN)	0	0	0		0	0
Grond-, weg- en waterbouwk.werken (MN)	17.355	6.654	0	74	865	23.070
Overige materiële vaste activa (MN)	1	0	0		1	0
Totaal	17.355	6.654	0	74	865	23.070

De bijdragen van derden, opgenomen onder de post bedrijfsgebouwen (EN) van € 546k betreft toegerekende subsidie voor Nieuwbouw Kineo. De bijdragen van derden, opgenomen onder de post grond-, weg- en waterbouwkundige werken van € 53k (EN) en 23k (MN) betreft toegerekende subsidie voor het treffen van klimaatadaptieve maatregelen tbv Drechtlaan Leimuiden. Daarnaast is een bijdrage ontvangen van Stichting Woondiensten Aarwoude van 41k voor het herstel achterpaden Drechtlaan Lemuiden; en is een bijdrage ontvangen voor bovenwijkse voorzieningen van € 10k. Verder is een aantal bulkkredieten met betrekking tot wegen, bruggen, riool en huisvesting overgeheveld naar afzonderlijke kredieten in verband met verschillende afschrijvingstermijnen (budgetneutraal).

Voor de materiële vaste activa is geen sprake van afwaardering wegens duurzame waardeverminderingen.

In onderstaande overzichten worden de voornaamste (des)investeringen (boven de € 50.000) in materiële vaste activa gespecificeerd.

Specificatie van belangrijkste investeringen materiële vaste activa in 2025:

Investeringen met economisch nut (> € 50.000):			x € 1.000
Bedrijfsgebouwen (EN)	IKC Woubrugge		457
Bedrijfsgebouwen (EN)	Uitbreiding IKC Kaskade/Kiem		126
Bedrijfsgebouwen (EN)	Nieuwbouw Kineo		12.730
Overige materiële vaste activa	Uitvoering speelruimtebeleidsplan 2025		74
Grond-, weg- en waterb.wrk (riolering)	GRP2025 Vrij verval		3.970
Grond-, weg- en waterb.wrk (riolering)	GRP2025 Vervangen gemalen		256
Grond-, weg- en waterb.wrk (riolering)	GRP2025 Bouwkundige vervangingen		240
Grond-, weg- en waterb.wrk (riolering)	Leidsevaart, Zonnedaauwlaan		191
Grond-, weg- en waterb.wrk (riolering)	Watergang		501
Grond-, weg- en waterb.wrk (riolering)	Riool aanpak Sportpad		596

Investeringen met maatschappelijk nut (> € 50.000):			x € 1.000
Grond-, weg- en waterbouwk.werken (MN)	Aanleg infrastructuur Sportpad		396
Grond-, weg- en waterbouwk.werken (MN)	Reconstructie Vriezenweg Leimuiden		519
Grond-, weg- en waterbouwk.werken (MN)	Reconstructie Vriezenkoop Noord Leimuiden		2.064
Grond-, weg- en waterbouwk.werken (MN)	Wegen (IBOR 2025)		2.048
Grond-, weg- en waterbouwk.werken (MN)	Waterbouwkundige werken hout 2025		67
Grond-, weg- en waterbouwk.werken (MN)	Leidsevaart, Zonnedaauwlaan		117
Grond-, weg- en waterbouwk.werken (MN)	Watergang		1.169
Grond-, weg- en waterbouwk.werken (MN)	Herinr. opslagterr. Lange Dwarsweg 100		96

Financiële vaste activa

x € 1.000					
Omschrijving	boekwaarde 31-12-2024	investeringen 2025	desinveste- ringen 2025	aflossingen 2024	boekwaarde 31-12-2025
Kapitaalverstr. aan deelnemingen	6.445	0			6.445
Rekening-courantverhouding met SVn	1.265	853			2.119
Lening aan deelnemingen	2.745				2.745
Overige langlopende leningen	4.777	374		341	4.809
Totaal	15.232	1.227	0	341	16.118

De gemeente heeft een rekening-courant bij de SVn waaruit leningen worden verstrekt via revolverende fondsen. De rekening-courant is toegenomen met per saldo € 853k. De toename van deze post is deels toe te wijzen aan een extra storting van € 1 miljoen voor startersleningen (wegens besluit van de raad om het plafond voor het verstrekken van startersleningen te verhogen naar € 2,5 miljoen). Daarnaast is de rekening-courant SVn toegenomen door ontvangen aflossingen en rente (met aftrek van beheerskosten) ad € 227k; en is hieruit een aantal nieuwe langlopende leningen verstrekt betreffende startersleningen ad € 364k en een duurzaamheidslening ad € 10k.

In 2021 is een reverse converteerbare hybride obligatielening aan Alliander N.V. beschikbaar gesteld ten bedrage van € 2,7 miljoen in het kader van het Klimaatakkoord.

Specificatie kapitaalverstrekking aan deelnemingen

x € 1.000		
Omschrijving	Stand op 31-12-2024	Stand op 31-12-2025
Aandelen Bank voor Nederlandse Gemeenten	296	296
Aandelen Oasen NV	12	12
Aandelen Alliander NV	563	563
Aandelen Cyclus NV	75	75
Aandelen Braassemerland VOF	5.500	5.500
Totaal	6.445	6.445

Als deelnemer in de VOF Braassemerland heeft de gemeente de verplichting aan de VOF om eigen vermogen in te brengen. Afhankelijk van de geactualiseerde grondexploitatie en de hierbij behorende vermogensbehoefte van de VOF wordt jaarlijks de gemeentelijke inbreng bepaald. In 2025 heeft er geen inbreng van eigen vermogen plaatsgevonden; noch heeft de gemeente een bedrag aan middelen terug ontvangen.

Specificatie overige langlopende leningen

Omschrijving	x € 1.000	
	Stand op 31-12-2024	Stand op 31-12-2025
Dorpshuizen	142	142
Lening T.C. Rijpwetering	13	0
Hypothecaire en overige leningen aan personeel	1.236	1.147
Leningen Cultureel centrum	719	712
Lening Hertogspark	112	107
SVn lening hockeyclub	39	34
SVn startersleningen	1.261	1.503
SVn duurzaamheidsleningen	353	311
SVn Maatschappelijk vastgoedleningen	302	289
SVn leningen woningbouwcorporatie	600	564
Totaal	4.777	4.809

De toename van de post overige langlopende leningen is enerzijds toe te wijzen aan de ontvangen aflossingen ad € 341k. Daarnaast heeft de gemeente een rekening-courant bij de SVn waaruit leningen worden verstrekt via revolverende fondsen (zoals hierboven beschreven); in 2025 is hieruit een aantal nieuwe langlopende leningen verstrekt; totaal € 374k.

Flottende activa

Voorraden

Omschrijving	x € 1.000	
	Stand op 31-12-2024	Stand op 31-12-2025
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	-579	151
Gereed product en handelsgoederen	4	2
Totaal	-576	153

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie (IEGG)

Omschrijving	x € 1.000									
	boekwaarde 31-12-2024	uitgaven 2025	inkomsten 2025	winst/verlies neming	boekwaarde 31-12-2025	verlies-voorziening	Totaal IEGG	Voorziening passiva	NCW per 1/1/2025	
Braassemerland (GEM)	3.914	2.654	-318		6.250	-6.751	0	-501	-6.751	
Nieuwe Wetering Noord	-223	118	-4		-109	-182	-109	-182	-182	
Vm. gemeentehuis Rijnsaterwoude	-464	169	0	295	0	0	0	0	afsluiten	
Grietpolder Leimuiden	108	152	0		259	0	259	0	4.287	
Emmalaan Woubrugge	0	0	0		0	0	0	0	795	
Totaal	3.334	3.093	-322	295	6.401	-6.933	151	-683	-1.852	

De in exploitatie genomen gronden zijn per 01-01-2026 geactualiseerd op basis van voortschrijdend inzicht. Conform de voorschriften van het BBV is een voorziening gevormd voor in exploitatie genomen gronden waarbij een nadelig exploitatieresultaat wordt verwacht. Voor nadere toelichting op de verliesvoorziening, de ontwikkeling van de boekwaarde van de in exploitatie genomen gronden en winst- en verliesnemingen verwijzen wij volledigheidshalve naar de paragraaf grondbeleid.

In onderstaande tabel zijn de geraamde kosten en opbrengsten weergegeven van de in exploitatie genomen gronden. Deze zijn opgebouwd uit de boekwaarde, de geprognosticeerde kosten en opbrengsten per 01-01-2026 en het eindsaldo (nominaal). De boekwaarde van de in exploitatie genomen gronden bedraagt circa € 6,4 miljoen. Daarnaast worden vanaf 01-01-2026 nog circa € 11,1 miljoen aan kosten en € 16,1 miljoen aan opbrengsten verwacht, gecombineerd met de huidige boekwaarde resulterend in een totaal geprognosticeerd eindsaldo van circa € 1,3 miljoen (zie ook totaaloverzicht MPG).

	x € 1.000			
	Saldo boekwaarde 31-12-2025	Geraamde kosten vanaf 1-1-2026	Geraamde opbrengsten vanaf 1-1-2026	Geraamd eindresultaat (nominaal)
Braassemerland (grondexploitatie)	-6.250	5.061	4.934	-6.377
Nieuwe Wetering Noord	109	585	306	-170
Grietpolder Leimuiden	-259	4.507	9.185	4.418
Emmalaan Woubrugge	0	904	1.711	808
Totaal grondexploitaties	-6.401	11.056	16.136	-1.321

Bovenstaand overzicht is exclusief de per 1 januari 2026 afgesloten grondexploitatie. Dit betreft de grondexploitatie voormalig gemeentehuis Rijnsaterwoude.

Hieronder volgt per grondcomplex een nadere toelichting op de geraamde kosten en opbrengsten en het eindresultaat.

Braassemerland

Braassemerland betreft de gemeentelijke grondexploitatie Braassemerland. De geprognosticeerde kosten in de grondexploitatie GEM Braassemerland bestaan voornamelijk uit de plankosten aangezien de gemeente deze ontwikkeling voornamelijk faciliteert op basis van de Samenwerkingsovereenkomst. Voor 2026 en verder zijn de plankosten verhoogd ten behoeve van extra begeleiding vanuit de gemeente. Daarbij is in de kosten en opbrengsten rekening gehouden met enkele verwervingen van gronden (woning met gronden), die gesplitst weer worden doorverkocht. De geprognosticeerde opbrengsten betreffen verder de contractueel overeengekomen grondverkoop en de reserveringsvergoeding met betrekking tot de GEM Braassemerland.

Nieuwe Wetering Noord

De geprognosticeerde kosten voor Nieuwe Wetering Noord bestaan met name uit kosten voor het bouw- en woonrijp maken en de plankosten. De civieltechnische kosten zijn geraamd op basis van het planvoorstel voor deelgebied 5. De plankosten zijn bepaald op basis van een plankostenraming. De geprognosticeerde opbrengsten bestaan uit de verkoop van de grond van deelgebied 5 zijn gebaseerd op het grondprijnsbeleid. De ontwikkeling Nieuwe Wetering Noord vertraagd vanwege bezwaren op de planologische procedures.

Voormalig gemeentehuis Rijnsaterwoude

Dit betreft de herontwikkeling van de voormalige locatie van het gemeentehuis Rijnsaterwoude. De ontwikkeling is in 2025 volledig afgerond en de grondexploitatie kan dus ultimo 2025 worden afgesloten.

Grietpolder Leimuiden

De geprognosticeerde opbrengsten bestaan uit de grondverkoop van gronden aan Grietpolder ontwikkeling B.V. De kosten bestaan uit de aankoop van gronden voor de plot van de verenigingen. In 2025 bevatte deze grondexploitatie ook de kosten voor de realisatie van de voorzieningen ten behoeve van de voorzieningen. Echter om fiscale redenen wordt dat dit jaar gesplitst. De kosten voor de realisatie van de voorzieningen zijn uit de grondexploitatie gehaald. Dit leidt tot een substantieel positiever resultaat. Echter dit resultaat zal volledig moeten worden aangewend om de voorzieningen te realiseren.

De onderbouwing van de kosten en opbrengsten volgen uit de bieding die Grietpolder BV heeft gedaan. In de komende periode wordt het plan nader uitgewerkt en zullen de kosten en opbrengsten nader worden gespecificeerd.

Emmalaan Woubrugge

Dit betreft een nieuwe woningbouwontwikkeling op de voormalige schoollocatie. Deze ontwikkeling kan plaatsvinden op het moment dat het IKC Woubrugge is opgeleverd en in gebruik is genomen. Vooralsnog zijn de plannen om op deze locatie een wooncomplex met levensloopbestendige woningen voor de doelgroep van 45 jaar en ouder wordt gerealiseerd. De haalbaarheid hiervan wordt nog onderzocht.

De grondexploitatie is eind 2025 vastgesteld, maar feitelijk in de administratie pas in 2026 geëffectueerd en daarmee dus geen invloed op de Jaarrekening 2025.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Omschrijving	x € 1.000	
	Stand op 31-12-2024	Stand op 31-12-2025
Vorderingen op openbare lichamen	155	285
Rekening-courantverhouding met het rijk	239	93
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	1	1
overige vorderingen (debiteuren)	1.700	2.369
Totaal	2.095	2.747

Schatkistbankieren is verplicht voor lagere overheden. De stand in de schatkist per 31 december 2025 is voor de gemeente € 93k. In onderstaande tabel is zichtbaar dat gerekend over een heel

kwartaal het op dagbasis buiten de schatkist aangehouden bedrag gemiddeld niet hoger is dan het drempelbedrag van € 1,8 miljoen; zie voor nadere toelichting de paragraaf financiering.

x € 1.000	
Gemiddeld buiten de schatkist aangehouden bedrag 2025	
1e kwartaal	110
2e kwartaal	202
3e kwartaal	358
4e kwartaal	335

x € 1.000		
Specificatie vorderingen op openbare lichamen en overige vorderingen (debiteuren)		
Omschrijving	Stand op 31-12-2024	Stand op 31-12-2025
Debiteuren (vorderingen op openbare lichamen)	155	285
Debiteuren	1.135	1.900
Voorziening dubieuze debiteuren	-110	-114
Debiteuren WMO	0	0
Debiteuren bijstand (SOZA)	997	925
Voorziening dubieuze debiteuren bijstand (SOZA)	-323	-341
Totaal	1.856	2.654

De grootste post, debiteuren (zonder toevoeging) bestaat voor een derde uit belastingdebiteuren. De tweede grote post, debiteuren bijstand (SOZA) bestaat uit de vorderingen in het kader van de sociale zekerheid. Conform de Financiële verordening wordt jaarlijks een inschatting gemaakt van de oninbare vorderingen. Dit zijn de twee posten voorziening dubieuze debiteuren.

x € 1.000		
Liquide middelen		
Omschrijving	Stand op 31-12-2024	Stand op 31-12-2025
Kasgeld	0	0
Banksaldi	546	328
Totaal	546	328

Voor de financieringsbehoefte kan de gemeente gebruik maken van een kortlopende kredietfaciliteit (tot een maximum van € 5.000.000) bij de BNG. De hoogte en het gebruik van deze faciliteit is onderdeel van de treasuryfunctie.

x € 1.000		
Overlopende activa		
Omschrijving	Stand op 31-12-2024	Stand op 31-12-2025
Nog te ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel	255	546
Subtotaal	255	546
Vooruitontvangen facturen mbt volgend boekjaar	4.000	5.401
Vooruitbetaalde subsidies	14	1
Nog te ontvangen bedragen	8.487	8.269
Te vorderen BTW	6.740	7.314
Overige overlopende activa	0	1
Subtotaal	19.241	20.985
Totaal	19.496	21.531

De drie grootste posten zijn hier:

De vooruitontvangen facturen betreft een bevoorschotting van een aantal samenwerkingspartners waaronder Cyclus NV, Stichting WYwonen (voorheen Meerwonen) en Hecht.

Verder is hieronder een vooruitbetaling opgenomen van € 467.272. Dit ziet toe op een vooruitbetaling van de gemeente inzake een gesloten vaststellingsovereenkomst met een ontwikkelaar.

In 2021 is gebleken dat bij werkzaamheden voor de aansluiting van de weg op de nieuwe brug in het dijklichaam, het dijklichaam instabiel was geworden. Dit had tot gevolg dat, op aanwijzen van het Hoogheemraadschap Rijnland, de werkzaamheden moesten worden gestaakt. Op dit moment heeft de gemeente hierover een dispuut met de ontwikkelaar die verantwoordelijk was voor de werkzaamheden. Om verdere vertraging van het project te voorkomen, heeft de gemeente een vaststellingsovereenkomst gesloten met de ontwikkelaar, waarbij door de gemeente € 467.272 is vooruitbetaald. Partijen zijn echter niet tot een minnelijke schikking gekomen en de gemeente is inmiddels een procedure gestart bij de rechtbank te Den Haag, waarbij het betaalde bedrag wordt teruggevorderd. De wederpartij heeft vervolgens een tegenvordering ingesteld ter hoogte van

€ 2.309.912. Zie ook de toelichting onder de niet uit de balans blijvende verplichtingen. Als de uitkomst niet op nihil uitkomt, zal de vooruitbetaling (gedeeltelijk) niet inbaar zijn.

De post nog te ontvangen bedragen betreft met name het toerekenen van de economisch, maar nog niet juridisch geleverde gronden in het project Braassemerland. Met ingang 2023 worden de economisch geleverde gronden als gerealiseerd beschouwd, wat leidt tot een omvangrijke afname van de boekwaarde. Verder is er nog een bedrag aan BTW die nog moet worden terugontvangen via Btw-compensatiefonds (BCF).

Hieronder is een verloopoverzicht opgenomen van de nog te ontvangen subsidies van openbare lichamen met een specifiek bestedingsdoel.

x € 1.000				
Subsidies	stand op 31-12-2024	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Stand op 31-12-2025
het rijk				
SISA - B2 GHGT	55	187	55	187
SISA - G2 BUIG	95		95	0
SISA - G12 Kwijtschelding KOT	0	0	0	0
SISA - H4 SPUK Sport	65	335	65	335
SISA - M16 BOOO	36		36	-0
overige nederlandse overheidslichamen				
SISA - E27B BDU Sluipverkeer	5			5
SISA - H26b Randv. functies Jeugdhulp	0	16		16
SISA - J210B Flexibele inzet woningbouw	0	3		3
Totaal	255	541	251	546

De afwikkeling van deze posten vindt in het volgende boekjaar verder plaats.

SISA betekent eenmalige informatie verstrekking, eenmalige accountantscontrole. Met SISA verantwoord de gemeente aan het rijk/provincie hoe de specifieke uitkeringen zijn besteed. SISA is een verantwoordingsvorm voor specifieke uitkeringen. De verantwoording wordt opgenomen in de SISA-bijlage die onderdeel uitmaakt van deze jaarstukken.

Toelichting op de balans: Passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen

x € 1.000					
Omschrijving	boekwaarde 31-12-2024	toevoegingen 2025	onttrekkingen 2025	resultaat vg jaar	boekwaarde 31-12-2025
Algemene reserves	26.961	0	595	7.011	33.377
Bestemmingsreserves	20.078	3.852	6.825	0	17.105
Totaal	47.039	3.852	7.420	7.011	50.482

Algemene reserves:

x € 1.000					
Omschrijving	boekwaarde 31-12-2024	toevoegingen 2025	onttrekkingen 2025	resultaat vg jaar	boekwaarde 31-12-2025
Algemene reserve	26.961	0	595	7.011	33.377
Totaal	26.961	0	595	7.011	33.377

Algemene reserve

De algemene reserve is het vrij besteedbare eigen vermogen van de gemeente. Dit vormt een buffer voor financiële tegenvallers. Aanwending vindt plaats op basis van aparte raadsbesluiten. In 2025 is het jaarresultaat 2024 aan de reserve toegevoegd; en zijn er extra middelen beschikbaar gesteld vanuit de algemene reserve ten behoeve van bestemmingsreserve noodopvang vluchtelingen en bestemmingsreserve glijbaan zwembad Kineo.

Bestemmingsreserves:

x € 1.000					
Omschrijving	boekwaarde 31-12-2024	toevoegingen 2025	onttrekkingen 2025	resultaat vg jaar	boekwaarde 31-12-2025
Reserve bouwgrondexploitatie	4.425	571	1.131		3.864
Reserve openbare ruimte	787	588	655		720
Reserve onderhoud riolering	3.456	0	0		3.456
Reserve Sportpad	10.892	1.695	5.040		7.547
Reserve duurzaamheid	518	23	0		541
Reserve Noodopvang vluchtelingen	0	370	0		370
Reserve Glijbaan zwembad Kineo	0	300	0		300
Reserve Onderhoud gebouwen	0	305	0		305
Totaal	20.078	3.852	6.825	0	17.105

Hieronder wordt per bestemmingsreserve het doel van de reserve kort toegelicht:

Reserve bouwgrondexploitatie

Verwachte verliezen zijn opgenomen in de voorziening bouwgrondexploitaties. Deze reserve dient als buffer voor het afdekken van de geanalyseerde risico's bij de verliesgevende grexen. Het saldo moet voldoende zijn om de gekwantificeerde risico's die voortvloeien uit de risicoanalyses voor de lopende grondexploitaties te dekken. De berekening wordt jaarlijks gemaakt bij de opstelling van de jaarrekening. Indien dit onvoldoende is, wordt deze reserve aangevuld vanuit de exploitatie of de algemene reserve. Andersom wordt een overschot aan middelen ten gunste van de exploitatie of de algemene reserve gebracht. De gekwantificeerde risico's zijn per ultimo 2025 opnieuw bepaald en de reserve is hierop aangepast. Voor een grondige analyse verwijzen wij naar hetgeen is opgenomen in paragraaf 7 grondbeleid.

Reserve openbare ruimte

De middelen uit deze reserve worden gebruikt voor het opvangen van schommelingen in het jaarlijkse uitgavenpatroon bij het (groot) onderhoud van de gemeentelijk wegen infrastructuur (wegen, waterwegen, bruggen en groen).

Reserve onderhoud riolering

Deze reserve is bedoeld voor de niet bekleemde middelen voor riolering zoals efficiencyvoordelen en hoger dan geraamde opbrengsten.

Reserve Sportpad

De reserve Sportpad is bedoeld voor de gebiedsontwikkeling Sportpad, ten behoeve van het egaliseren van de inkomsten en uitgaven van de totale ontwikkeling, en de uitgaven van fase 2.

Reserve Duurzaamheid

De reserve is bedoeld voor duurzaamheid; ten behoeve van het egaliseren van de inkomsten en uitgaven op dit gebied.

Reserve Noodopvang vluchtelingen

De reserve is bedoeld voor de noodopvang vluchtelingen Oekraïners, ten behoeve van het egaliseren van de inkomsten en uitgaven van de vluchtelingenopvang Oekraïners.

Reserve Glijbaan zwembad Kineo

De reserve is bedoeld voor een reservering glijbaan zwembad Kineo.

Reserve Onderhoud gebouwen

De reserve is bedoeld ter egalisatie van schommelingen in het jaarlijkse uitgavenpatroon van het onderhoud aan alle (gemeentelijke) gebouwen.

Voor een toelichting op alle mutaties in de reserves verwijzen wij volledigheidshalve naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

Vorzieningen					x € 1.000
Omschrijving	boekwaarde 31-12-2024	toevoegingen 2025	onttrekkingen 2025	resultaat vg jaar	boekwaarde 31-12-2025
Vorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	5.440	1.436	2.077	0	4.800
Kostenegalisatie voorzieningen	980	245	1.003	0	223
Vorzieningen voor middelen van derden waarvan bestemming gebonden is	4.289	0	27	0	4.262
Totaal	10.710	1.681	3.106	0	9.285

Specificatie van de voorzieningen					x € 1.000
Omschrijving	boekwaarde 31-12-2024	toevoegingen 2025	onttrekkingen 2025	resultaat vg jaar	boekwaarde 31-12-2025
<u>Vorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's</u>					
Voorziening verplichting wethouderspensionen	3.648	713	389		3.973
Voorziening verlofsparen	104	40	0		144
Voorziening grondexploitatie	1.688	683	1.688		683
Totaal	5.440	1.436	2.077	0	4.800
<u>Kostenegalisatie voorzieningen:</u>					
Voorziening onderhoud gebouwen	980	0	980		0
Voorziening onderhoud civiele kunstwerken	0	245	23		223
Totaal	980	245	1.003	0	223
<u>Vorzieningen voor middelen van derden waarvan bestemming gebonden is</u>					
Voorziening riolering	4.289	0	27		4.262
Totaal	4.289	0	27	0	4.262

Hieronder wordt per voorziening het doel van de voorziening kort toegelicht:

Voorziening verplichting wethouderspensionen

De pensioenverplichting voor ambtenaren is ondergebracht bij het ABP. Voor wethouders is dit niet het geval. Deze verplichting rust bij de gemeente zelf. Om in de toekomst aan deze verplichting te kunnen voldoen is een voorziening gevormd. De voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde en is gebaseerd op actuariële berekeningen per 31 december 2025.

Wethouders stappen per 1 januari 2028 over op het nieuwe pensioenstelsel (Wtp), waarbij de huidige APPA-pensioenen via een collectieve waardeoverdracht naar ABP gaan. Om aan te sluiten met het nieuwe pensioenstelsel is de voorlopige financiële impact in kaart gebracht; waarbij is gebleken dat er een extra dotatie nodig is om de voorziening aan te vullen tot het juiste niveau.

Voorziening verlofsparen

Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Deze vakantie-uren verjaren niet. Dit kan gaan leiden tot verlofstuwmeren die bijvoorbeeld ingezet gaan worden om eerder met pensioen te gaan. Aangezien er bij verlofsparen sprake is van arbeidskosten gerelateerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook onvoorspelbare afbouw kennen, dient hier een voorziening voor gevormd te worden.

Voorziening onderhoud gebouwen

De voorziening onderhoud gebouwen is per 1 januari 2025 opgeheven en het saldo is vrijgefallen in de exploitatie; een deel ter dekking van uitgaven onderhoud gebouwen; een deel is overgeheveld naar de (nieuw ingestelde) reserve onderhoud gebouwen; en het deel van de Tweesprong middelen is toegevoegd aan de reserve sportpad.

Voorziening onderhoud civiele kunstwerken

Voor het onderhoud aan alle gemeentelijke civiele kunstwerken is een meerjarenonderhoudsplan opgesteld. Dit plan wordt periodiek geactualiseerd. Hierdoor blijft er duidelijkheid over het benodigde budget voor het onderhoud voor de periode van het meerjarenplan. Om de begroting gelijkmatig te belasten wordt jaarlijks een gelijk bedrag ten laste van de exploitatie gebracht en toegevoegd aan deze voorziening. Het bedrag is zodanig groot dat uit de voorziening binnen de termijn van de meerjarenonderhoudsplanning in het onderhoud aan de civiele kunstwerken kan worden voorzien.

Voorziening riolering

De voorziening is bedoeld voor het egaliseren van schommelingen in de jaarlijkse exploitatie van riolering (baten minus lasten). De middelen in de voorziening kunnen uitsluitend worden besteed aan riolering.

Voorziening verwachte tekorten bouwgrondexploitatieplannen

Op grond van de voorschriften van het BBV moet een voorziening worden getroffen voor bouwgrondexploitatieplannen waarbij een nadelig exploitatieresultaat wordt verwacht. Volgens de voorschriften wordt deze voorziening niet separaat gepresenteerd onder de voorzieningen, maar gesaldeerd met de boekwaarde van de grondexploitaties onder de voorraden (onderhanden werk bouwgrondexploitaties). De omvang van deze voorziening is gelijk aan de te verwachten verliezen bij de bouwgrondexploitatie tegen contante waardeberekening. Voeding van deze voorziening komt uit de lopende exploitatie van het betreffende jaar. Overschotten naar aanleiding van de jaarlijkse actualisatie komen weer ten gunste van de lopende exploitatie.

Wanneer de voorziening groter is dan de boekwaarde van de betreffende bouwgrond in exploitatie, dan moet het restant van de voorziening dat niet kan worden gesaldeerd, aan de passiefzijde van de balans onder de voorzieningen te worden gepresenteerd. Voor een grondige analyse verwijzen wij naar hetgeen is opgenomen in paragraaf 7 grondbeleid.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Omschrijving	boekwaarde	opname	aflossingen	boekwaarde	rentelasten
	31-12-2024	2025	2025	31-12-2025	2025
Bank voor Nederlandse Gemeenten	45.502	30.000	10.894	64.609	1.678
Totaal	45.502	30.000	10.894	64.609	1.678

x € 1.000

Voor de financieringsbehoefte kan de gemeente Kaag en Braassem gebruik maken van langlopende leningen. De hoogte en het gebruik zijn onderdeel van de treasuryfunctie, die in paragraaf 4 financiering wordt toegelicht. In 2025 zijn geldleningen afgelost en aangetrokken/geherfinancierd, samen € 30 miljoen (deels in het verleden aangegane niet tussentijds aflosbare leningen voor onroerendgoedtransacties). De gemiddelde rentelast 2025 bedroeg 2,86%.

Flottende passiva

Netto-flottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

x € 1.000

Omschrijving	Stand op 31-12-2024	Stand op 31-12-2025
Openstaande crediteuren	4.203	1.272
opgenomen kasgeldleningen	0	5.000
Totaal	4.203	6.272

De gemeente heeft in 2025 twee kasgeldleningen aangetrokken ad € 5 miljoen per lening; om tijdelijk het operationele exploitatietekort te overbruggen. De tweede kasgeldlening is ultimo december 2025 aangetrokken en ultimo januari 2026 afgelost.

Overlopende passiva

x € 1.000

Omschrijving	Stand op 31-12-2024	Stand op 31-12-2025
<u>Nog te betalen bedragen:</u>		
Nog te betalen bedragen	2.798	6.203
Nog te betalen rente langlopende leningen	694	763
Te betalen/ontvangen rijk (SOZA)	341	329
Tussenrekening te betalen WWB (SOZA)	27	12
Subtotaal	3.860	7.308
<u>Van overheden ontvangen, nog te besteden uitkeringen:</u>		
Vooruitontvangen subsidies	2.932	3.496
Voorschotten WWB (SOZA)	-6	-8
Subtotaal	2.925	3.487
<u>Overige nog te betalen en vooruitontvangen bedragen:</u>		
Vooruitontvangen bedragen	90	90
Waarborgsommen	4	80
Loonheffing (SOZA)	-307	-602
Nog te betalen loonheffing en sociale premies	855	960
Nog te betalen salarissen	46	26
Te verwerken / verwerkte belastingontvangsten	11	3
Overige overlopende passiva	323	568
Subtotaal	1.022	1.125
Totaal	7.807	11.920

De grootste post, 'nog te betalen bedragen' (€ 6.203k) heeft betrekking op werkzaamheden uit 2025, die aan de gemeente zijn gefactureerd in 2026.

Met betrekking tot de eigen bijdrage van de Wmo: door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

Hieronder is een verloopoverzicht opgenomen van de vooruitontvangen subsidies.

x € 1.000

Subsidies	Stand op 31-12-2024	Ontvangen voorschot	Vrijval i.v.m realisatie	Stand op 31-12-2025
het rijk				
SISA - D8 OAB	0	452	452	0
SISA - E44B Klimaatadaptatie	290		76	214
SISA - G10 Wet inburgering	365	574	488	451
SISA - G13 Onderwijsroute	0	25	25	0
SISA - H4 SPUK Sport	0	251	251	0
SISA - H30 Brede SPUK	40	484	468	56
SISA - J55 Energiearmoede	186		159	28
SISA - J56 Huisvesting aandachtsgroepen	10			10
SISA - J94 Isolatieprogramma	1.099	480	145	1.433
SISA - K28 CDOKE	224	986	663	547
SISA - M16 BOOO	0	2.496	2.459	37
overige nederlandse overheidslichamen				
SISA - E27B BDU	31			31
SISA - J41B flexibele inzet woningbouw	29		29	0
SISA - J210B flexibele inzet woningbouw	-11	20	9	0
Investeringsfonds MZ Holland Rijnland (IMZ)	305		28	277
Landelijk Actieprogramma Dakloosheid (LAD)	93		21	72
Soortenmanagementplan (SMP)	0	108		108
Nieuwe Wetering noord beheer Ghoybos	48			48
	222		40	183
Totaal	2.932	5.876	5.313	3.496

De afwikkeling van deze posten vindt in het volgende boekjaar verder plaats.

SISA betekent eenmalige informatie verstrekking, eenmalige accountantscontrole. Met SISA verantwoordt de gemeente aan het rijk/provincie hoe de specifieke uitkeringen zijn besteed. SISA is een verantwoordingsvorm voor specifieke uitkeringen. De verantwoording wordt opgenomen in de SISA-bijlage dat onderdeel uitmaakt van deze jaarstukken.

Overzicht niet uit de balans blijvende verplichtingen

Borg- en garantstellingen

Hieronder is een overzicht opgenomen van de leningen waarvoor de gemeente Kaag en Braassem borg / in de achtervang staat. Het saldo van de geborgde leningenportefeuille is het afgelopen jaar gedaald met € 3,1 miljoen. De afname van het saldo is het gevolg van de verplichte WSW-garantstelling. De gemeente zelf is in 2025 geen nieuwe borg- of garantstellingen aangegaan.

WSW achtervang

Tot en met juli 2021 had het WSW met de gemeente een ongelimiteerde achtervangovereenkomst voor de twee in de gemeente werkzame corporaties 'Stichting Woondiensten Aarwoude' en 'Stichting WYwonen' (voorheen MeerWonen), tot een maximum van het door het WSW bepaald borgingsplafond (= wat een corporatie maximaal kan lenen gelet op de prognosegegevens van de corporatie (dPi)). WSW staat borg voor deze leningen, waarbij de gemeente samen met het rijk in de achtervang staat. Het verlies dat achtervangers kunnen lijden is beperkt tot de rentederving over leningen die ze bij een calamiteit aan het WSW moeten verstrekken. In verband met de veranderde werkwijze van de achtervang heeft de WSW vanaf 1 augustus 2021 een nieuwe achtervangovereenkomst gesloten met alle gemeenten; waarbij alle contracten per die datum gelijk zijn getrokken. Hierbij worden de nieuwe leningen via een verdeelsleutel toegewezen aan de gemeenten waar de corporatie werkzaam is. Voorheen werd een lening 1 op 1 gekoppeld aan een gemeente.

Garantie sportverenigingen

In het verleden stond de gemeente garant voor de leningen van sportverenigingen. Dat beleid is inmiddels aangepast. Met de maatschappelijk vastgoed lening kunnen verenigingen nu lenen tegen lasten die vergelijkbaar zijn met de gemeentelijke financiering (BNG).

Garantie inwonershypotheek

De gemeentegarantie was een garantie van een gemeente voor de hypotheekschuld van een woningeigenaar in de gemeente. Met ingang van 1995 is het stelsel van de gemeentegarantie vervangen door de Nationale Hypotheek Garantie. De regeling bestaat niet meer en dit betreft de hypotheek van vóór de nieuwe NHG.

Mutaties borg- en garantstellingen

x € 1.000

Omschrijving	Aantal	Oorspronkelijke hoofdsom	Restant hoofdsom 31-12-2024	Restant hoofdsom 31-12-2025	Gewaarborgd saldo op 31-12-2024	%	Gewaarborgd saldo op 31-12-2025	%
Woningbouw incl. WSW	72	521.303	112.480	106.291	56.240	50%	53.146	50%
Sportverenigingen	3	520	239	211	239	100%	211	100%
Inwoners	3	301	97	92	97	100%	92	100%
	78	522.124	112.816	106.594	56.576	50%	53.448	50%

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De gemeente Kaag en Braassem is een aantal verplichtingen aangegaan in 2025 en eerder, waarvan levering en/of prestatie plaatsvindt in de toekomst. De belangrijkste zijn hieronder toegelicht:

Huurcontracten en/ of leaseverplichtingen

- De gemeente heeft een huurcontract met woningbouwvereniging stichting MeerWonen – per 1 januari 2025 opgegaan in WYwonen - afgesloten voor de huur van de Brede School tot en met 2051. De jaarlijkse huurlast wordt verhoogd met een prijsindex en bedraagt voor 2025 € 948.109.

Onderhouds- en dienstverleningsovereenkomsten

- Voor het inzamelen en verwerken van het afval heeft de gemeente een contract afgesloten met Cyclus. De jaarlast in 2026 bedraagt € 2.745.850
- Met de gemeente Alphen aan den Rijn is een overeenkomst gesloten voor het uitvoeren van diverse belastingtaken. De jaarlast in 2026 bedraagt € 603.320.
- Met ODV Maritiem is een overeenkomst gesloten voor het uitvoeren van de veerdienst naar het Kaageiland. De jaarlast in 2026 bedraagt € 275.418

Overige langlopende verplichtingen aan verbonden partijen en overige samenwerkingsverbanden

- Met De Driemaster is een contract afgesloten voor 2025-2026 voor het uitvoeren van de Maatschappelijke agenda; het te verstrekken subsidiebedrag voor 2026 is € 2.526.381. Cardea is met ingang van 2024 verantwoordelijk voor de uitvoering van de taken Lokaal Jeugd- en gezinsteam. Cardea krijgt hiervoor IN 2026 een subsidie ter hoogte van € 1.447.786.
  - De gemeentelijke taken vanuit de Participatiewet worden door Alphen aan den Rijn uitgevoerd (Serviceplein en Rijnvicus). Hiervoor is in 2018 in Rijnstreekverband een DVO aangegaan voor onbepaalde tijd. Voor de vergoedingen voor de dienstverlening liepen de afspraken tot en met 2021. De vergoeding bestaat uit een vaste bijdrage en een variabele bijdrage op basis van het aantal bijstandsontvangers. Inmiddels is er een nieuw DVO opgesteld, die per 1 januari 2022 is ingegaan (circa € 1 miljoen).
  - Met de Coöperatie Dichtbij in de Rijnstreek is een contract afgesloten t/m 2026 voor het uitvoeren van de Opdracht Ondersteuning. Het verstrekkingenbudget voor 2026 is voorlopig vastgesteld op: €2.101.500. Voor de opdracht Ondersteuning (inclusief Ondersteuning Plus en Vroegsignalering) is voor 2026 voorlopig vastgesteld op €3.643.663. Dus in totaal krijgt Dichtbij in de Rijnstreek € 5.745.163,-.
- Als deelnemer in de VOF Braassemerland heeft de gemeente de verplichting aan de VOF om eigen vermogen in te brengen. Afhankelijk van de geactualiseerde grondexploitatie en de hierbij behorende vermogensbehoefte van de VOF wordt jaarlijks de gemeentelijke inbreng bepaald. Volgens de laatste cashflow prognose van de VOF zou de gemeente in 2026 een bedrag van € 550.000 bijstorten op haar aandeel eigen vermogen.
- Verder participeert de gemeente in verschillende gemeenschappelijke regelingen. In paragraaf 6 verbonden partijen is per verbonden partij de gemeentelijke bijdrage voor deelname in 2025 genoemd. In paragraaf 2 weerstandsvermogen en risicobeheersing is weergegeven welke risico's de gemeente loopt bij een aantal gemeenschappelijke regelingen. Ook is in deze paragraaf weergegeven welke juridische risico's de gemeente loopt.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen, voor de jaarrekening relevante, gebeurtenissen na balansdatum, die niet zijn opgenomen in deze jaarrekening.

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Onderstaand overzicht vermeldt de gerealiseerde baten en lasten per programma, voor bestemming in vergelijking met de begroting inclusief de door de raad in het verslagjaar vastgestelde begrotingswijzigingen. In het overzicht is ook een specificatie van de resultaatbestemmingen per programma weergegeven.

Programma	Primaire begroting 2025			Begroting 2025 na wijziging			Werkelijk 2025			Werkelijk vs begroting (na wijziging)			%	
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo		
1 Bestuur en regio	4.991	-64	4.927	5.834	-1.051	4.783	5.190	-1.051	4.139	-644	0	-644	V	-13%
2 Sociaal domein	38.661	-8.269	30.392	46.370	-12.393	33.976	45.719	-12.590	33.129	-651	-196	-847	V	-2%
3 Ruimte en leefomgeving	28.849	-15.794	13.055	30.183	-17.919	12.264	30.859	-20.571	10.288	676	-2.652	-1.976	V	-16%
Algemene dekkingsmiddelen	5.669	-61.479	-55.811	6.280	-65.220	-58.940	2.516	-65.426	-62.909	-3.764	-205	-3.969	V	7%
Overhead	12.063	-71	11.992	12.890	-60	12.830	12.888	-57	12.832	-2	4	2	N	0%
Vennootschapsbelasting	1	0	1	17	0	17	-1	0	-1	-18	0	-18	V	
Onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	90.234	-85.677	4.558	101.574	-96.644	4.930	97.171	-99.694	-2.523	-4.403	-3.050	-7.453	V	
1 Bestuur en regio	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
2 Sociaal domein	0	-4.220	-4.220	905	-4.953	-4.048	2.065	-5.040	-2.975	1.160	-87	1.073	N	
3 Ruimte en leefomgeving	0	-338	-338	667	-955	-287	1.787	-1.785	2	1.120	-831	289	N	
Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	-595	-595	0	-595	-595	0	0	0		
Mutaties reserves	0	-4.558	-4.558	1.573	-6.503	-4.930	3.852	-7.420	-3.568	2.280	-917	1.362	N	
Gerealiseerd resultaat	90.234	-90.234	0	103.147	-103.147	0	101.023	-107.114	-6.091	-2.123	-3.968	-6.091	V	

Incidenteel versus structureel

<i>Incidentele baten en lasten (saldo)</i>				6.893	-9.366	-2.474	8.992	-11.239	-2.248	2.099	-1.873	226	N
<i>Structurele baten en lasten (saldo)</i>				96.254	-93.780	2.474	92.032	-95.875	-3.843	-4.222	-2.095	-6.317	V
Gerealiseerd resultaat				103.147	-103.147	0	101.023	-107.114	-6.091	-2.123	-3.968	-6.091	V

Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Algemene toelichting op de financiële positie

De jaarrekening over 2025 sluit met een voordelig resultaat van € 6.091.055. Bij de resultaatbestemming wordt voorgesteld om ten laste van het jaarrekeningresultaat 2025 een bedrag van € 350.000 te bestemmen voor een nieuw in te stellen bestemmingsreserve recreatieve groen- en natuurontwikkeling rondom Nieuwe Wetering. Tot slot wordt voorgesteld het resterende voordelige resultaat van € 5.741.055 toe te voegen aan de algemene reserve. Per 31 december 2025 is een aantal investeringen gereed gemeld. Dit betekent dat de kredieten worden afgesloten; per programma is hiervoor een specificatie gegeven.

Rekeningresultaten

De rekeningresultaten mogen niet als een op zich staand feit worden beoordeeld. De resultaten moeten worden beschouwd in samenhang met de bij de begroting voorziene financiële positie, de in de loop van het jaar bij de tussenrapportages gesignaleerde bestedingsafwijkingen en de in de loop van het jaar door de raad genomen besluiten tot wijziging van de begroting.

Het streven moet gericht zijn op een zo realistisch mogelijke planning van de in een dienstjaar uit te voeren werken (opstellen van werkplannen afgestemd op de beschikbare middelen). Het doorschuiven van werken die oorspronkelijk in het dienstjaar waren gepland, betekent dat onnodig beslag wordt gelegd op middelen omdat de kapitaallasten hiervan in de budgetten van het betreffende jaar zijn opgenomen. De begroting van 2026 en verdere jaren dient te worden bijgesteld aan de hand van de analyses van de tussenrapportages en de jaarrekening voor zover de daarin vermelde zaken structureel van aard zijn. Indien het instrumentarium op deze wijze wordt ingezet dan kunnen afwijkingen ten opzichte van de begroting zoveel mogelijk worden beperkt. Indien er door onvoorziene zaken toch afwijkingen in het bestedingenpatroon ontstaan, met programma overschrijdende consequenties of waarvoor extra krediet benodigd is, dan is het streven om de raad hiervan in een zo vroeg mogelijk stadium op de hoogte te brengen door het uitbrengen van afzonderlijk advies of aan de hand van de tussenrapportages.

Leeswijzer voor de baten en lasten per programma

De toelichting op de baten en lasten per programma is als volgt opgebouwd:

Baten en lasten

Hierin worden de totale baten en de totale lasten per programma gepresenteerd, volgens de primaire begroting, de begroting na wijziging en de realisatie 2025. Ook worden de verschillen tussen begroting na wijziging en realisatie weergegeven, voor zowel de baten als de lasten per programma. Apart zijn de mutaties in de reserves per programma in dit overzicht opgenomen.

Toelichting op de verschillen

De belangrijkste verschillen tussen de begrote baten en lasten na wijziging en de werkelijke baten en lasten 2025 zijn hierin weergegeven en toegelicht.

Incidentele baten en lasten

In dit overzicht zijn de belangrijkste baten en lasten weergegeven met een incidenteel karakter. Tevens is aangegeven of en voor welk bedrag deze incidentele baat of last was begroot en of het betrekking heeft op een regulier bedrijfsproces of een incidentele gebeurtenis.

Waar hebben we ons geld aan uitgegeven

In dit cirkeldiagram is per programma in één oogopslag zichtbaar hoe de verdeling van de lasten over de verschillende programmaonderdelen is geweest.

Investerings

Hierin zijn de lopende investeringskredieten en de af te sluiten investeringskredieten met het kredietbedrag en het restantkrediet per programma weergegeven.

Overige overzichten

Verder zijn aanvullend de volgende voorgeschreven overzichten opgenomen:

- Overzicht van algemene dekkingsmiddelen
- Besteding onvoorzien
- Totaal incidentele baten en lasten
- Totaal resultaatbepaling en -bestemming
- Totaal structurele reservemutaties
- Publicatie bezoldiging topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen
- Publicatie overige (niet-top) functionarissen

Toelichting programma 1 Bestuur en regio

Algemeen

Voor het beschrijvende deel van het programma wordt verwezen naar de programmaverantwoording. In het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening zijn de totalen per programma weergegeven. In dit onderdeel, de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening, volgt een cijfermatige meer gedetailleerde verantwoording per programma. Met het vaststellen van de begroting en begrotingswijzigingen zijn de productbudgetten beschikbaar gesteld. Deze productbudgetten zijn aangewend om de beoogde doelen van het betreffende programma te realiseren.

Baten en lasten

Taakveld	x € 1.000												
	Primaire begroting 2025			Begroting 2025 na wijziging			Werkelijk 2025			Werkelijk vs begroting (na wijziging)			
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
0.1 Bestuur	2.538	0	2.538	3.451	0	3.451	2.848	0	2.848	-603	0	-603	V
0.5 Treasury	14	0	14	14	0	14	12	0	12	-3	0	-3	V
0.8 Overige baten en lasten	11	-5	6	18	-989	-971	-36	-989	-1.025	-55	0	-54	V
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.425	-58	2.367	2.344	-62	2.282	2.362	-62	2.300	18	-0	18	N
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurpart	3	0	3	7	0	7	5	0	5	-2	0	-2	V
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	4.991	-64	4.927	5.834	-1.051	4.783	5.190	-1.051	4.139	-644	0	-644	V
0.10 Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Gerealiseerd resultaat	4.991	-64	4.927	5.834	-1.051	4.783	5.190	-1.051	4.139	-644	0	-644	V

Toelichting op de verschillen

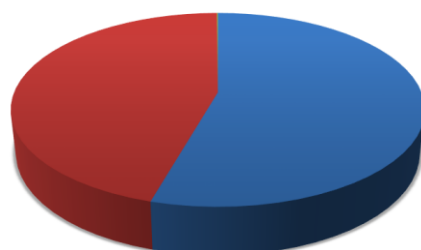
Toelichting			verschil lasten			verschil baten			I/S		
0.1	Bestuur	Het voordeel op de lasten komt door een lager dan begroot benodigde saldo APPA voorziening voor de overgang naar de Wet toekomst pensioenen (wethouders) per 1 januari 2028 (-351k minder benodigd door reguliere ontwikkelingen, 155k- minder nodig dan de begrote 730k om te komen tot het juiste saldo). Vanaf 1 januari 2028 moment wordt de voorziening overgedragen en worden de pensioenen door ABP verzorgt. Restant lagere lasten (97k) veroorzaakt door veel kleine posten.	-603	V	0	0	I				
0.8	Overige baten en lasten	Het voordeel op de lasten ontstaat als gevolg van de vrijval van diverse kleinere posten uit voorgaande jaren.	-55	V	0	0	N	I			
Overige verschillen <€ 50.000			13	N	0	0	V	I			
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten			-644	V	0	0	N	I			
0.10	Mutaties reserves		0		0	0	I				
Mutaties reserves			0		0	0					
Gerealiseerd resultaat			-644	V	0	0	N	I			

Incidentele baten en lasten

Niet van toepassing.

Waar hebben we ons geld aan uitgegeven

Programma 1 - BESTUUR EN REGIO (x 1.000)

- 0 - BESTUUR EN ONDERSTEUNING € 2.823
- 1 - VEILIGHEID € 2.362
- 5 - SPORT, CULTUUR EN RECREATIE € 5

Toelichting programma 2 Sociaal domein

Algemeen

Voor het beschrijvende deel van het programma wordt verwezen naar de programmaverantwoording. In het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening zijn de totalen per programma weergegeven. In dit onderdeel, de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening, volgt een cijfermatige meer gedetailleerde verantwoording per programma. Met het vaststellen van de begroting en begrotingswijzigingen zijn de productbudgetten beschikbaar gesteld. Deze productbudgetten zijn aangewend om de beoogde doelen van het betreffende programma te realiseren.

Baten en lasten

x € 1.000

Taakveld	Primaire begroting 2025			Begroting 2025 na wijziging			Werkelijk 2025			Werkelijk vs begroting (na wijziging)		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
114 Sociaal Domein breed / Onderzoek & advies	30	-9	21	30	-9	21	13	0	13	-17	9	-8 V
199 Sociaal Domein breed / Overige	137	-7	130	208	-7	200	126	-7	119	-81	0	-81 V
202 Gezondheid & veiligheid / ASV en meer	15	0	15	21	0	21	20	0	20	-0	0	-0 V
205 Gezondheid & veiligheid / GR Gezondh.	922	-4	918	922	-4	918	922	-4	918	0	0	0 N
299 Gezondheid & veiligheid / Overige	93	0	93	93	0	93	87	0	87	-6	0	-6 V
307 Inburgering / Inkomensondersteuning	10	0	10	6	-6	0	4	-4	0	-2	2	0
310 Inburgering / Opdr. Inburgering	97	0	97	665	-568	97	376	-238	138	-289	330	41 N
315 Inburgering / Welzijn & Preventie	33	0	33	33	0	33	33	0	33	0	0	0 N
399 Inburgering / Overige / Intern	119	-7	112	119	-7	112	119	-7	112	-0	0	-0
402 Jeugd & Onderwijs / ASV en meer	1.583	0	1.583	1.616	0	1.616	1.581	0	1.581	-35	0	-35 V
405 Jeugd & Onderwijs / GR Gezondh.	1.216	0	1.216	1.210	0	1.210	1.216	0	1.216	6	0	6 N
408 Jeugd & Onderwijs / Leerlingenvervoer	672	0	672	718	0	718	702	0	702	-16	0	-16 V
409 Jeugd & Onderwijs / Onderwijs	377	0	377	438	0	438	416	0	416	-22	0	-22 V
411 Jeugd & Onderwijs / Jeugdhulp reg.	0	0	0	10	0	10	125	-38	86	115	-38	76 N
414 Jeugd & Onderwijs / Onderzoek & advies	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
415 Jeugd & Onderwijs / Welzijn & Preventie	354	-354	0	429	-429	0	452	-452	0	24	-24	0
416 Jeugd & Onderwijs / TWO Jeugdhulp	5.601	0	5.601	8.323	0	8.323	8.203	-16	8.187	-120	-16	-136 V
499 Jeugd & Onderwijs / Overige	135	-7	128	135	-7	128	128	-7	121	-7	0	-7 V
501 Maatsch.vastgoed / Aann.-beheerd.ovk	394	-52	342	377	-52	325	377	0	377	-0	52	52 N
502 Maatsch.vastgoed / ASV en meer	976	0	976	806	318	1.123	918	208	1.125	112	-110	2 N
504 Maatsch.vastgoed / Eigenaarschap	5.822	-1.121	4.702	6.732	-1.227	5.505	6.739	-1.226	5.513	6	1	8 N
505 Maatsch.vastgoed / GR Gezondh.	15	0	15	16	0	16	16	0	16	-0	0	-0 V
509 Maatsch.vastgoed / Onderwijs	1.158	0	1.158	1.181	0	1.181	1.181	0	1.181	1	0	1 N
599 Maatsch.vastgoed / Overige / Intern	76	0	76	76	0	76	76	0	76	-0	0	-0
602 Begeleiding (WMO)	0	0	0	30	0	30	28	0	28	-2	0	-2 V
606 Ondersteuning / Ind. voorz. Wmo	2.353	-142	2.211	2.292	-154	2.138	2.381	-168	2.213	90	-14	75 N
612 Ondersteuning / Ondersteuning	3.233	-92	3.141	3.253	-112	3.141	3.257	-162	3.095	4	-50	-46 V
613 Ondersteuning / Ondersteuning + wonen / Sub-re	361	0	361	673	-322	351	698	-370	328	25	-48	-23 V
614 Ondersteuning / Onderzoek & advies	27	0	27	27	0	27	9	0	9	-17	0	-17 V
699 Ondersteuning / Overige	357	-22	335	582	-238	344	509	-209	300	-72	28	-44 V
702 Welzijn & preventie / ASV en meer	91	0	91	75	0	75	74	0	74	-2	0	-2 V
715 Welzijn & preventie / Welzijn & Preventie	2.964	-457	2.507	2.457	-523	1.934	2.337	-525	1.811	-120	-3	-123 V
799 Welzijn & preventie / Overige	119	-7	112	777	-50	727	741	-50	691	-35	0	-35 V
803 Werk & Inkomen / DVO Part.wet	2.149	0	2.149	2.078	0	2.078	2.019	0	2.019	-59	0	-59 V
807 Werk & Inkomen / Inkomensonderst.	6.972	-5.981	992	7.205	-6.370	835	7.116	-6.652	464	-89	-281	-371 V
814 Werk & Inkomen / Onderzoek & advies	9	0	9	9	0	9	9	0	9	-0	0	-0 V
899 Werk & Inkomen / Overige	193	-7	185	196	-7	189	157	-40	118	-39	-32	-71 V
Noodopvang vluchtelingen	0	0	0	2.553	-2.619	-66	2.551	-2.622	-70	-2	-2	-4 V
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	38.661	-8.269	30.392	46.370	-12.393	33.976	45.719	-12.590	33.129	-651	-196	-847 V
0.10 Mutaties reserves	0	-4.220	-4.220	905	-4.953	-4.048	2.065	-5.040	-2.975	1.160	-87	1.073 N
Gerealiseerd resultaat	38.661	-12.489	26.172	47.275	-17.347	29.928	47.784	-17.630	30.154	509	-283	226 N

Toelichting op de verschillen

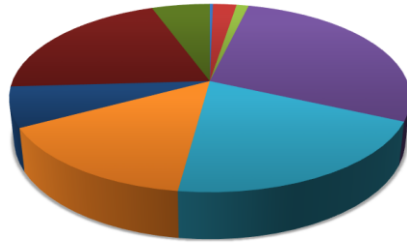
			x €1.000			
Toelichting			verschil lasten		verschil baten	I/S
199	Sociaal Domein breed / Overige	Voor het raadsvoorstel Dorpsbudgetten was een budget van € 80k meegenomen in de bijgestelde begroting. Er is vertraging opgelopen bij de besluitvorming, waardoor dit budget in 2025 niet is benut.	-81	V	0	N I
310	Inburgering / Opdr. Inburgering	Kosten Wet Inburgering zijn begroot op basis van toekenningsbeschikking. De werkelijke kosten zijn een stuk lager. Dekking via SPUK is op basis van normbedragen.	-289	V	330	N I
411	Jeugd & Onderwijs / Jeugdhulp reg.	Onvoorziene kosten regionale programmakosten jeugd (115k). Hier staat wel een doorbelasting tegenover van 38k.	115	N	-38	V I
416	Jeugd & Onderwijs / TWO Jeugdhulp	Lagere lasten jeugdzorg SOZ als gevolg van het van bereiken budgetplafonds door zorgaanbieders.	-120	V	-16	V I
501	Maatsch.vastgoed / Aann.-beheerd.ovk	Baten SPUK Sport begroot op MAG 501, geboekt op MAG 502.	0	V	52	N I
502	Maatsch.vastgoed / ASV en meer	Lasten en baten voor SPUK Sport niet begroot op MAG 502	112	N	-110	V I
606	Ondersteuning / Ind. voorz. Wmo	Overschrijding lasten betreft budget voor Huishoudelijk Hulp in natura (incl. herindicaties) als gevolg van herziening eindafrekening 2023 (47k N) en meer gebruik in 2025 (51k).	90	N	-14	V I
612	Ondersteuning / Ondersteuning	Lasten 4k nadelig door: Doorbetaling ontvangst IZA Leiden aan ZAVI (50k N), vertraging in het realiseren van scootmobielplekken door regelgeving omtrent het plaatsen (LIOR, parkeerdruk; 33k V) en overige lasten (13k V). Baten 50k voordelig: Vanuit IZA Leiden 50k V ontvangen voor laagdrempelig steunpunt ZAVI.	4	N	-50	V I
699	Ondersteuning / Overige	Betreft nazorg gedupeerden toeslagenaffaire. Lasten en baten zijn neutraal begroot, voordelig saldo van 44k als gevolg van dat vergoeding gebaseerd is op normbedragen.	-72	V	28	N I
715	Welzijn & preventie / Welzijn & Preventie	In 2024 heeft de gemeente (via de Driemaster) 100k (extra) beschikbaar gesteld voor het inrichten van de nieuwe bibliotheek in Woubrugge, inclusief het inrichten van een IDO servicepunt. Rijn en Venen heeft de fysieke en inhoudelijke inrichting van de nieuwe bibliotheek kunnen bekostigen vanuit de reguliere begroting. Omdat de toegekende middelen niet in het jaar van beschikking zijn besteed en middelen niet gereserveerd mogen worden, vordert de gemeente terug, overig 20k.	-120	V	-3	V I
803	Werk & Inkomen / DVO Part.wet	Lagere bijdrage aan DVO Alphen door een lager aantal bijstandsontvangers	-59	V	0	I
807	Werk & Inkomen / Inkomensonderst.	Lagere kosten door lager aantal bijstandsontvangers, hogere baten door definitieve vaststelling van de BUIG-uitkering die deels is gebaseerd is op historisch (t-2) hoger aantal bijstandsontvangers.	-89	V	-281	V I
Overige verschillen <€ 50.000			-141	V	-93	V I
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten			-651	V	-196	V
0.10	Mutaties reserves	Hogere lasten als gevolg van storting in de reserve Sportpad van niet benutte restant stelpost Sportpad (1.085k N); en restant Tweesprong middelen (65k N). Storting positief exploitatieresultaat Noodopvang vluchtelingen in de reserve Noodopvang vluchtelingen (9k N). Hogere baten door onttrekking uit de reserve Sportpad voor dekking plankosten (87k V). Voorgaande mutaties conform raadsbesluit.	1.160	N	-87	V I
Mutaties reserves			1.160	N	-87	V
Gerealiseerd resultaat			509	N	-283	V

Incidentele baten en lasten

Programma 2 - Sociaal domein			x € 1.000		heeft betrekking op:	
			begroting na wijziging	realisatie	regulier bedrijfsproces	incidenteel
Lasten	504	Maatsch.vastgoed / Eigenaarschaprestant Tweesprong middelen	0	-85	x	x
	504	Maatsch.vastgoed / Eigenaarschapsubsidie verenigingen fase 2	4.648	4.648	x	x
	504	Maatsch.vastgoed / Eigenaarschapsubsidie uit post onvoorziën (TVA)	305	305	x	x
			4.953	4.888		
<i>storting in reserves:</i>						
0.10	Reserve Sportpad	vrijval VZ groot onderhoud gebouwen > RS Sportpad (Tweesprong middelen)	544	610	x	x
0.10	Reserve Sportpad	jaarlijkse verrekening stelpost	0	1.085	x	x
0.10	Reserve Noodopvang vluchtelingen	opvang vluchtelingen RS alg > RS vluchtelingen	295	295	x	x
0.10	Reserve Noodopvang vluchtelingen	exploitatieresultaat	66	75	x	x
incidentele lasten na mutatie reserves			5.858	6.953		
Baten	Noodopvang vluchtelingen	exploitatieresultaat	-66	-75	x	x
				-66	-75	
<i>onttrekking aan reserves:</i>						
0.10	Reserve Sportpad	subsidie verenigingen fase 2	-4.953	-5.040	x	x
incidentele baten na mutatie reserves			-5.020	-5.116		

Waar hebben we ons geld aan uitgegeven

Programma 2 - SOCIAAL DOMEIN (x 1.000)

- SOCIAAL DOMEIN BREED € 139
- GEZONDHEID & VEILIGHEID € 1.030
- INBURGERING € 532
- JEUGD & ONDERWIJS € 12.823
- MAATSCH. VASTGOED € 9.307
- ONDERSTEUNING € 6.883
- WELZUN & PREVENTIE € 3.152
- WERK & INKOMEN € 9.301
- NOODOPVANG VLUCHTELINGEN € 2.551

Toelichting programma 3 Ruimte en leefomgeving

Algemeen

Voor het beschrijvende deel van het programma wordt verwezen naar de programmaverantwoording. In het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening zijn de totalen per programma weergegeven. In dit onderdeel, de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening, volgt een cijfermatige meer gedetailleerde verantwoording per programma. Met het vaststellen van de begroting en begrotingswijzigingen zijn de productbudgetten beschikbaar gesteld. Deze productbudgetten zijn aangewend om de beoogde doelen van het betreffende programma te realiseren.

Baten en lasten

Taakveld	x € 1.000											
	Primaire begroting 2025			Begroting 2025 na wijziging			Werkelijk 2025			Werkelijk vs begroting (na wijziging)		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.2 Burgerzaken	726	-330	396	982	-865	117	1.030	-783	247	48	81	129 N
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	88	-316	-228	214	-2.190	-1.976	209	-2.336	-2.127	-5	-146	-151 V
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.123	0	1.123	1.127	-12	1.115	1.125	-12	1.112	-2	-0	-2 V
2.1 Verkeer en vervoer	6.384	-355	6.029	6.528	-336	6.192	6.530	-620	5.910	1	-284	-282 V
2.5 Openbaar vervoer	312	-60	252	376	-64	312	390	-64	326	14	0	14 N
3.1 Economische ontwikkeling	1.052	-523	529	1.483	-964	518	1.384	-988	397	-98	-24	-122 V
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0	28	0	28	28	0	28	0	0	0
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	22	-11	11	45	-40	6	40	-46	-5	-5	-6	-11 V
3.4 Economische promotie	187	-38	149	168	-40	128	165	-61	104	-3	-20	-24 V
5.5 Cultureel erfgoed	65	0	65	58	0	58	58	0	58	-1	0	-1 V
5.6 Media	21	0	21	21	0	21	21	0	21	-0	0	-0 V
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.233	-71	3.162	3.655	-151	3.504	3.569	-179	3.390	-86	-28	-114 V
7.2 Riolering	4.266	-5.286	-1.019	3.837	-4.856	-1.019	3.722	-4.812	-1.091	-115	44	-72 V
7.3 Afval	3.882	-5.207	-1.324	3.871	-5.207	-1.336	3.735	-5.191	-1.456	-136	16	-120 V
7.4 Milieubeheer	1.461	0	1.461	1.500	0	1.500	1.584	0	1.584	84	0	84 N
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	203	-63	140	392	-63	329	347	-130	217	-45	-67	-112 V
8.1 Ruimte en leefomgeving	2.417	0	2.417	2.552	-43	2.509	1.548	-55	1.493	-1.004	-12	-1.016 V
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	2.419	-2.382	38	2.332	-2.332	0	4.285	-3.388	897	1.952	-1.056	897 N
8.3 Wonen en bouwen	987	-1.154	-166	1.014	-756	258	1.091	-1.906	-815	77	-1.150	-1.073 V
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	28.849	-15.794	13.055	30.183	-17.919	12.264	30.859	-20.571	10.288	676	-2.652	-1.976 V
0.10 Mutaties reserves	0	-338	-338	667	-955	-287	1.787	-1.785	2	1.120	-831	289 N
Gerealiseerd resultaat	28.849	-16.131	12.718	30.850	-18.873	11.977	32.646	-22.356	10.290	1.796	-3.483	-1.687 V

Toelichting op de verschillen

Toelichting			x€1.000			
			verschil lasten		verschil baten	I/S
0.2	Burgerzaken	Het nadeel in de baten komt betreft een afname van het aantal aangevraagde documenten ten opzichte van de prognose van De Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RVIG) en de Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW).	48	N	81	N I
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	Het voordeel op de baten ontstaat door de verkoop van gronden aan de Vriezekoop (115K voordelig). Het restant ontstaat als gevolg van 2 andere kleine grondverkoppen (32K voordelig).	-5	V	-146	V I
2.1	Verkeer en vervoer	Het voordeel op de baten ontstaat door de niet-geraamde vergoeding voor zwerfafval voor de jaren 2023 en 2024 (120K voordelig), hogere ontvangsten leges AVOI (ondergrondse infrastructuur : 77K voordelig) en hogere bijdragen van derden (degeneratievergoeding : 87K voordelig)	1	N	-284	V I
3.1	Economische ontwikkeling	Het voordeel van 98K voordelig op de lasten ontstaat doordat nog niet alle CDOKE- en NIP-gelden zijn besteed. Deze werkzaamheden lopen door in 2026 en de resterende gelden uit 2025 zijn hiervoor ook beschikbaar in 2026.	-98	V	-24	V I
3.4	Economische promotie	Het voordeel op de baten wordt veroorzaakt door een sterkere toename van de logiesbelasting ten opzichte van het ingroei-model (20k).	-3	V	-20	V I
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Het voordeel op de lasten vormt het resultaat van zowel enkele voor- als nadelen. De voordelen hebben betrekking op baggerwerkzaamheden (191K voordelig) a.g.v. uitvoering in 2026, lagere algemene kosten (68K voordelig) en een voordeel op het opknappen van volkstuinen (16K voordelig), uitvoering hiervan vindt deels in 2026 plaats. De nadelen betreffen een overschrijding op het maai-bestek (133K nadelig) a.g.v. een ommissie in het bestek, meer uitgaven voor aankoop van beplanting (41K nadelig) en diverse kleine posten (25K nadelig).	-86	V	-28	V I

x€1.000

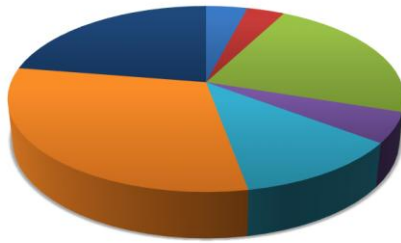
Toelichting			verschil lasten	verschil baten	I/S
7.2	Riolering	Het voordelig saldo op de lasten ontstaat als gevolg van een voordeel op de rekenrente (170K voordelig), lagere kosten voor elektra (18K voordelig), hogere onderhoudskosten dan voorzien (22K nadelig) en hogere afschrijvingslasten (60K nadelig). Het restant zijn diverse kleine posten (9K voordelig). Het saldo op de baten ontstaat als gevolg van hogere bijdragen door derden (115K voordelig) versus een hogere mutatie op de Voorziening Riolering (159K nadelig).	-115 V	44 N	I
7.3	Afval	Het voordeel op de lasten ontstaat als gevolg van lagere tarieven voor de inzameling en verwerking van afval (100K voordelig).	-136 V	16 N	I
7.4	Milieubeheer	Het nadeel op de lasten ontstaat als gevolg van extra afgenomen diensten in de vorm van controles, afhandeling van meldingen en het krijgen van ruimtelijke adviezen (84K nadelig)	84 N	0	I
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	Het voordeel bij de baten wordt voornamelijk veroorzaakt door de verlenging van grafrechten (31K voordelig), meer aankoop van graven dan bij de begroting was voorzien (19K voordelig) en diverse kleine voordelen (17K voordelig).	-45 V	-67 V	I
8.1	Ruimte en leefomgeving	Het voordeel op de lasten betreft kosten voor plannen en onderzoeken (36K voordelig) en het restsaldo van de stelpost Sportpad (963K voordelig). Conform het raadsbesluit wordt deze toegevoegd aan de reserve sportpad.	-1.004 V	-12 V	I
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	Bij de jaarrekening worden de grondexploitaties geactualiseerd. De begroting is gebaseerd op de voorlaatste actualisatie. Dit leidt tot diverse mutaties. Deze zijn nader toegelicht in paragraaf 7 Grondbeleid.	1.952 N	-1.056 V	I
8.3	Wonen en bouwen	Het voordeel in de baten komt door hogere compensatie als gevolg van minder sociale woningbouw (379k) en een uitgestelde bijdrage (118k) uit 2024 door een recente uitspraak van de Raad van State. Daarnaast zijn er (na bijstelling van de begroting) in het laatste kwartaal van 2025 bouwleges ontvangen die niet waren voorzien (632K voordelig). Het nadeel op de lasten ontstaat voornamelijk als gevolg van de gemaakte inhaalslag op de Woonzorgvisie (46K nadelig), een bijdrage aan woonvoorzieningen voor bijzondere doelgroepen (35K nadelig) en enkele kleine voordelen (4K voordelig).	77 N	-1.150 V	I
Overige verschillen <€ 50.000			6 N	-6 V	I
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten			676 N	-2.652 V	
0.10	Mutaties reserves	Op basis van de realisatie is er meer gestort in de reserve buitenruimte. Dit betreft de eerder benoemde buitenruimte projecten (wegen, bruggen, verlichting, baggeren en recreatie) die zijn doorgeschoven naar 2026 (588k N). Storting vereeningsbijdrage in de reserve bouwgrondexploitatie (498k N). Storting positief exploitatieresultaat in respectievelijk de reserve onderhoud gebouw (11k N); en reserve duurzaamheid (23k N). Op basis van de actualisatie bouwgrondexploitatie; is door verplaatsen van risicoreservering van diverse projecten de reserve aangepast (831k V).	1.120 N	-831 V	I
Mutaties reserves			1.120 N	-831 V	
Gerealiseerd resultaat			1.796 N	-3.483 V	

Incidentele baten en lasten

Programma 3 - Ruimte en leefomgeving			x € 1.000		heeft betrekking op:	
Product	Omschrijving		begroting na wijziging	realisatie	regulier bedrijfsproces	incidenteel
Lasten	2.1 Verkeer en vervoer	bijdrage aan provincie ivm N207 Passage Leimuiden	300 N	0 V	x	x
	3.1 Economische ontwikkeling	exploitatiesaldo duurzaamheid	67 N	58 N	x	x
	8.1 Ruimte en leefomgeving	jaarlijkse verrekening stelpost Sportpad	0 V	-1.085 V	x	x
	8.1 Ruimte en leefomgeving	plankosten sportpad	0 V	87 N	x	x
	8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijvente actualisatie VZ grex jrr 2025		0 V	1.192 N	x	x
			367 N	251 N		
	<u>storting in reserves:</u>					
	0.10 Reserve Bouw grondexploitatie	Bijdrage vereeningsfonds	73 N	571 N	x	x
	0.10 Reserve Openbare ruimte	Saldo exploitatie wegeninfra	0 V	588 N	x	x
	0.10 Reserve Duurzaamheid	Saldo exploitatie duurzaamheid	0 V	23 N	x	x
	0.10 Reserve Glijbaan zw embad Kineo glijbaan zw embad Kineo (RS alg > RS Kineo)		300 N	200 N	x	x
	0.10 Reserve groot onderhoud gebou vrijval VZ groot onderhoud gebou en > RS groot onderhoud gebou en		295 N	305 N	x	x
	incidentele lasten na mutatie reserves		1.034 N	2.038 N		
Baten	0.3 Beheer overige gebou en en gr verkoop onroerende zaak en gronden		-1.886 V	-2.024 V	x	x
	3.1 Economische ontwikkeling	bijdrage derden duurzaamheid	0 V	-15 V	x	x
	8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijvente afsluiten grex vml gemeentehuis Rijsaterw oude		0 V	-295 V	x	x
	8.3 Wonen en bouwen	Bijdrage vereeningsfonds	-73 V	-571 V	x	x
			-1.959 V	-2.905 V		
	<u>onttrekking aan reserves:</u>					
	0.10 Reserve Bouw grondexploitatie	bijdrage aan provincie ivm N207 Passage Leimuiden	-300 V	0 V	x	x
	0.10 Reserve Bouw grondexploitatie	actualisatie reserve grex jrr 2025	0 V	-1.131 V	x	x
	0.10 Reserve Openbare ruimte	Dekking diverse projecten wegen infra	-655 V	-655 V	x	x
	incidentele baten na mutatie reserves		-2.913 V	-4.690 V		

Waar hebben we ons geld aan uitgegeven

Programma 3 - RUIMTE EN LEEFOMGEVING (x 1.000)

- 0 - BESTUUR EN ONDERSTEUNING € 1.239
- 1 - VEILIGHEID € 1.125
- 2 - VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT € 6.919
- 3 - ECONOMIE € 1.618
- 5 - SPORT, CULTUUR EN RECREATIE € 3.647
- 7 - VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU € 9.388
- 8 - VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENINGEN EN STEDELIJKE Vernieuwing € 6.923

Toelichting algemene dekkingsmiddelen

Algemeen

Voor het beschrijvende deel van het programma wordt verwezen naar de programmaverantwoording. In het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening zijn de totalen per programma weergegeven. In dit onderdeel, de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening, volgt een cijfermatige meer gedetailleerde verantwoording per programma. Met het vaststellen van de begroting en begrotingswijzigingen zijn de productbudgetten beschikbaar gesteld. Deze productbudgetten zijn aangewend om de beoogde doelen van het betreffende programma te realiseren.

Baten en lasten

Taakveld	x € 1.000											
	Primaire begroting 2025			Begroting 2025 na wijziging			Werkelijk 2025			Werkelijk vs begroting (na wijziging)		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.5 Treasury	3.613	-4.409	-796	2.445	-3.245	-799	2.342	-3.166	-825	-104	79	-25 V
0.61 OZB woningen	518	-5.596	-5.078	518	-5.729	-5.211	510	-5.784	-5.274	-8	-54	-62 V
0.62 OZB niet-woningen	0	-1.602	-1.602	0	-1.651	-1.651	0	-1.669	-1.669	0	-18	-18 V
0.64 Belastingen overig	0	-25	-25	0	-37	-37	0	-38	-38	0	-2	-2 V
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gem	0	-49.477	-49.477	0	-54.158	-54.158	0	-54.327	-54.327	0	-169	-169 V
0.8 Overige baten en lasten	1.537	0	1.537	3.317	0	3.317	-335	0	-335	-3.652	0	-3.652 V
3.4 Economische promotie	0	-370	-370	0	-400	-400	0	-440	-440	0	-40	-40 V
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	5.669	-61.479	-55.811	6.280	-65.220	-58.940	2.516	-65.426	-62.909	-3.764	-205	-3.969 V
0.10 Mutaties reserves	0	0	0	0	-595	-595	0	-595	-595	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	5.669	-61.479	-55.811	6.280	-65.815	-59.535	2.516	-66.021	-63.504	-3.764	-205	-3.969 V

Toelichting op de verschillen

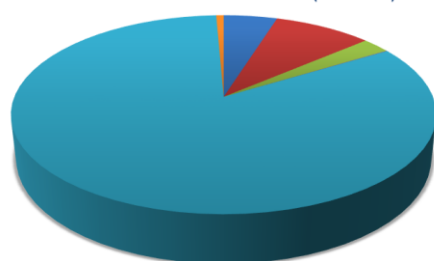
Toelichting			x €1.000		
			verschil lasten	verschil baten	I/S
0.5	Treasury	Cashmanagement betreft enerzijds de wijziging in externe rentelastelasten- en baten en rente die wordt berekend over voorzieningen die tegen contante waarde zijn gewaardeerd, en anderzijds toegerekende rente aan projectfinanciering en taakvelden; waarna het renteresultaat tot uitdrukking komt bij de post 'overige baten en lasten'. Gevolg is een per saldo neutrale mutatie ad 79k V in de lasten en 79k N in de baten. Verder lagere kapitaallasten VOF Braassemerland door lagere renteomslag 27k V.	-104	79	N I
0.61	OZB woningen	Het voordeel op de baten betreft een project dat geen doorgang heeft gevonden (50k) en een	-8	-54	V I
0.62	OZB niet-woningen	actieve campagne tegen bezwaarmaken en tevens aangepaste wetgeving voor het	0	-18	V I
0.64	Belastingen overig	"No Cure No Pay" verdienmodel (11k).	0	-2	V I
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	Hogere baten door extra inkomsten december circulaire.	0	-169	V I
0.8	Overige baten en lasten	Het voordeel op de lasten betreft de stand van de budgettaire ruimte 2025 (4.012K voordelig), en het treasury-saldo (360K nadelig)	-3.652	0	V I
3.4	Economische promotie	Het voordeel op de baten wordt veroorzaakt door de invoering van de logiesbelasting, hierdoor is er ook meer focus gekomen op de forensenbelasting waardoor de belastinginkomsten hier zijn toegenomen (40k).	0	-40	V I
Overige verschillen <€ 50.000			0	0	I
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten			-3.764	-205	V I
0.10	Mutaties reserves		0	0	I
Mutaties reserves			0	0	
Gerealiseerd resultaat			-3.764	-205	V I

Incidentele baten en lasten

Algemene dekkingsmiddelen				x € 1.000		heeft betrekking op:	
				begroting na wijziging	realisatie	regulier bedrijfsproces	incidenteel
Product	Omschrijving						
Lasten							
<i>storting in reserves:</i>							
nvt				0 V	0 V		
incidentele lasten na mutatie reserves				0 V	0 V		
Baten	0.8	Overige baten en lasten	vrijval VZ > RS onderhoud gebouwen	-295 V	-295 V	x	x
	0.8	Overige baten en lasten	vrijval VZ > RS Sportpad	-544 V	-544 V	x	x
				-839 V	-839 V		
<i>onttrekking aan reserves:</i>							
	0.10	Algemene reserve	opvang wuchtelingen RS alg > RS wuchtelingen	-295 V	-295 V	x	x
	0.10	Algemene reserve	glijbaan zwembad Kineo (RS alg > RS Kineo)	-300 V	-300 V	x	x
incidentele baten na mutatie reserves				-1.434 V	-1.434 V		

Wat zijn de beschikbare algemene dekkingsmiddelen

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN (x 1.000)

■ 0.5	TREASURY	€ -3.166
■ 0.61	OZB WONINGEN	€ -5.784
■ 0.62	OZB NIET-WONINGEN	€ -1.669
■ 0.64	BELASTINGEN OVERIG	€ -38
■ 0.7	GEMEENTEFONDS	€ -54.327
■ 3.4	ECONOMISCHE PROMOTIE	€ -440

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Hieronder staat een overzicht van algemene dekkingsmiddelen. Dit zijn middelen waarvan de besteding niet gebonden is.

Algemene dekkingsmiddelen	x € 1.000		
	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Raming begrotingsjaar na wijziging	Realisatie begrotingsjaar
Lokale heffingen	-7.587	-7.811	-7.890
Algemene uitkeringen	-49.477	-54.158	-54.327
Dividend	-695	-741	-741
Saldo van de financieringsfunctie	2.524	1.638	1.461
Overige algemene dekkingsmiddelen	-256	-696	-335
Totaal	-55.491	-61.767	-61.833

Toelichting overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien

Algemeen

Het Besluit begroting en verantwoording (BBV) schrijft voor dat gemeenten met ingang van de begroting 2017 de overhead niet langer meer mogen toerekenen aan de afzonderlijke programma's. Onder overhead wordt het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van het primaire proces verstaan. Het doel is om de overhead bij gemeenten beter inzichtelijk te maken. Deze wordt centraal toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Taakveld	x € 1.000											
	Primaire begroting 2025			Begroting 2025 na wijziging			Werkelijk 2025			Werkelijk vs begroting (na wijziging)		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.4 Overhead	12.063	-71	11.992	12.890	-60	12.830	12.888	-57	12.832	-2	4	2 N
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	12.063	-71	11.992	12.890	-60	12.830	12.888	-57	12.832	-2	4	2 N
Gerealiseerd resultaat	12.063	-71	11.992	12.890	-60	12.830	12.888	-57	12.832	-2	4	2 N

Toelichting op de verschillen

Toelichting			verschil lasten	verschil baten	VS
0.4	Overhead	Op totaal niveau komen de de lasten op begroting uit. Onderliggend: lagere uitvoeringskosten voor de lokale belastingen (-42k), minder kosten aan onderhoud software (-34k), uitstel van het online beschikbaar maken van applicaties (SaaS / -36k), meer advieskosten vanwege het het opheffen van de BVO (35K), diverse hogere algemene kostenposten (o.a. elektriciteit) (75k)	-2 V	4 N	I
Overige verschillen <€ 50.000			0	0	I
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten			-2 V	4 N	
Geen mutaties reserves					
Mutaties reserves			0	0	
Gerealiseerd resultaat			-2 V	4 N	

Incidentele baten en lasten

Niet van toepassing.

Vennootschapsbelasting

Toelichting			x €1.000		
			verschil lasten	verschil baten	VS
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	Het voordeel in de lasten komt door een correctie op de vennootschapsbelasting uit 2023.	-18 V	0	I
Overige verschillen <€ 50.000			0	0	I
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten			-18 V	0	
Geen mutaties reserves					
Mutaties reserves			0	0	
Gerealiseerd resultaat			-18 V	0	

Onvoorzien

Bij het vaststellen van de begroting is het bedrag voor onvoorzien bepaald op € 0. Dit beleid is voortgezet in de meerjarenbegroting.

Totaal incidentele baten en lasten

Het onderstaande overzicht is een samenvatting waarin we de totale incidentele baten en lasten per programma hebben gepresenteerd. Dit overzicht in de jaarrekening is gebaseerd op paragraaf 3, 5 en 6 van de themacirculaire incidentele baten en lasten van de provincie Zuid-Holland en op de Notitie incidentele en structurele baten en lasten van de Commissie BBV.

Incidentele lasten			Incidentele baten		
x € 1.000			x € 1.000		
Omschrijving	Begroting na wijziging	Realisatie	Omschrijving	Begroting na wijziging	Realisatie
Programma 1	0	0	Programma 1	0	0
Programma 2	4.953	4.888	Programma 2	-66	-75
Programma 3	367	251	Programma 3	-1.959	-2.905
Algemene dekkingsmiddelen	0	0	Algemene dekkingsmiddelen	-839	-839
Overhead	0	0	Overhead	0	0
Stortingen in reserves	1.573	3.852	Onttrekkingen aan reserves	-6.503	-7.420
Totaal	6.893	8.992	Totaal	-9.366	-11.239

Voor nadere specificatie van de incidentele baten en lasten, zie de toelichting per programma.

Het overzicht van de incidentele baten en lasten is bedoeld om inzicht te geven of de rekening materieel sluitend is (worden structurele lasten gedekt door structurele baten). In de overzichten die per programma zijn opgenomen en in het voorgaande totaaloverzicht is een ondergrens gehanteerd van € 50.000. De gepresenteerde incidentele baten en lasten doen zich gedurende maximaal drie jaar voor. De baten en lasten van de nog in exploitatie zijnde gronden zijn niet betrokken in het overzicht. Het resultaat uit de (tussentijds) afgeronde projecten en de onttrekkingen/stortingen van de verliesvoorziening grexen zijn in het overzicht als incidenteel opgenomen.

Totaal resultaatbepaling en -bestemming

In dit overzicht zijn per reserve alle geraamde en werkelijke stortingen en onttrekkingen weergegeven. Ook zijn hierin de verschillen tussen de geraamde en werkelijke mutaties in de reserve zichtbaar.

		x € 1.000			
		Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Vershil
Stortingen in:					
7500009	Reserve Sportpad	0	544	1.695	1.151
7500010	Noodopvang vluchtelingen	0	361	370	9
7500002	Reserve Bouwgrondexploitatie	0	73	571	498
7500003	Reserve Openbare ruimte	0	0	588	588
7500005	Reserve Riolering	0	0	0	0
7500007	Reserve Duurzaamheid	0	0	23	23
7500011	Reserve Glijbaan zwembad Kineo	0	300	300	0
7500012	Reserve groot onderhoud gebouwen	0	295	305	11
7500001	Algemene reserve	0	0	7.011	7.011
Subtotaal		0	1.573	10.864	9.291
Onttrekkingen aan:					
7500009	Reserve Sportpad	-4.220	-4.953	-5.040	-87
7500010	Noodopvang vluchtelingen	0	0	0	0
7500002	Reserve Bouwgrondexploitatie	-338	-300	-1.131	-831
7500003	Reserve Openbare ruimte	0	-655	-655	0
7500005	Reserve Riolering	0	0	0	0
7500007	Reserve Duurzaamheid	0	0	0	0
7500011	Reserve Glijbaan zwembad Kineo	0	0	0	0
7500012	Reserve groot onderhoud gebouwen	0	0	0	0
7500001	Algemene reserve	0	-595	-595	0
Subtotaal		-4.558	-6.503	-7.420	-917
Saldo mutaties reserves		-4.558	-4.930	3.443	8.374
resultaat jaarrekening 2024				7.011	7.011
cf mutaties reserves exploitatie				-3.568	1.362

Totaal structurele reserve mutaties

Niet van toepassing.

Overzicht investeringen

x 1.000

progr.	kredietnr.	krediet omschrijving	Totaal krediet	Uitgegeven krediet t/m 2024	Werkelijk 2025	Restant krediet 2025 overschot (V)/ tekort (N)	Restant krediet einde project	Einddatum JRR 2025	Toelichting		
Uitbreiding IKC Kaskade /de Kiem											
P2	7042013	Grond uitbreiding IKC Kaskade / Kiem	€ 566	€ 566	€ 0	€ 0	€ 0	31-12-2028	Na de noodzakelijke interne verbouwing van de Kiem van 4 naar 6 lokalen, en de aanschal van het naastgelegen perceel ('locatie Bakker'), stond 2025 vooral in het teken van de aanleg en integratie van de tijdelijke huisvesting. In 2025 en 2026 wordt verder onderzocht hoe de groei van het aantal leerlingen in Roelofarendsveen het best kan worden gehuisvest. In november 2025 heeft de raad kennis genomen van het IHP, waar ondermeer is toegelicht op welke wijze de verdere groei van leerlingen in Roelofarendsveen structureel kan worden gehuisvest.		
P2	7042009	Uitbreiding IKC Kaskade/Kiem	€ 1.333	€ 860	€ 126	-€ 348	V	€ 0			
P3	7021021	Uitbreiding Kaskade Infra	€ 393	€ 44	€ 47	-€ 301	V	€ 0			
			€ 2.292	€ 1.470	€ 173	-€ 649	V	€ 0			
IKC Woubrugge											
P2	7042007	IKC Woubrugge	€ 9.809	€ 201	€ 457	-€ 9.150	V	€ 0	In 2025 werken de kindpartners volop aan de voorbereiding. Over het finale krediet heeft de raad in november 2025 een positief besluit genomen. Begin 2026 wordt het bouwteam aanbesteed en de bouw start medio 2026. De ingebruikname is voorzien in schooljaar 2027/2028.		
P3	7021020	Infrastructuur IKC Woubrugge 2024	€ 309	€ 85	€ 49	-€ 176	V	€ 0			
			€ 10.118	€ 286	€ 506	-€ 9.326	V	€ 0			
Nieuwbouw Kineo (sportpad)											
P2	7042008	Nieuwbouw IKC Sportpad	€ 1.235	€ 1.235	€ 0	€ 0	€ 0	31-12-2027	In 2025 is volop gewerkt aan bouw van het complex. De 1e paal is begin 2025 geslagen, en het "hoogtepunt" moment is in oktober 2025 bereikt. In april 2026 is het nieuwe zwembad in gebruik genomen, en de oplevering van het kindcentrum staat gepland in 2027.		
P2	7042014	Nieuwbouw Kineo	€ 60.705	€ 2.364	€ 12.183	-€ 46.158	V	€ 0			
P2	7052001	Nieuwbouw Tweesprong Sportpad	€ 1.052	€ 1.052	€ 0	€ 0	€ 0				
			€ 62.992	€ 4.651	€ 12.183	-€ 46.158	V	€ 0			
Buitenruimte sportpad											
P3	7021015	Aanleg infrastructuur Sportpad	€ 690	€ 212	€ 396	-€ 82	V	€ 0	31-12-2028	Vanwege de beperkte ruimte in het gebied wordt de buitenruimte steeds in fases aangelegd. De focus lag de afgelopen tijd op het maken van het inrichtingsplan samen met de omgeving en de belanghebbenden. Daarnaast werd gestart met het verleggen van bestaande kabels, leidingen en riool. De volgende stap is het inrichten van het plein voor het kindcentrum inclusief fietsparkeren en veilige toegang, zodat deze gereed is als het gebouw in gebruik genomen wordt. Andere delen van de buitenruimte worden pas aangelegd als Kineo gereed is.	
Watertakenplan (WTP)											
P3	7072029	GRP2025 Vrij venal	€ 6.142	€ 0	€ 3.916	-€ 2.225	V	€ 0	31-12-2026	Het krediet Watertakenplan is een jaarlijks terugkerend investeringskrediet. Een deel van de projecten ten laste van dit krediet die zijn gestart in 2025, worden in 2026 verder uitgevoerd. Vanwege deze doorloop is afsluiting van dit krediet voorzien voor eind 2026.	
P3	7072030	GRP2025 Vervangen gemalen	€ 448	€ 0	€ 256	-€ 192	V	€ 0			
P3	7072031	GRP2025 Bouwkundige vervangingen	€ 664	€ 0	€ 240	-€ 424	V	€ 0			
P3	7072035	Meerkreuk Oude Wetering	€ 17	€ 0	€ 17	€ 0	N	€ 0			
P3	7072036	Leidsevaart, Zonnedaauwaan	€ 191	€ 0	€ 191	€ 0	V	€ 0			
P3	7072037	Watergang	€ 501	€ 0	€ 501	€ 0	V	€ 0			
P3	7072039	Riool Hoogmade	€ 24	€ 0	€ 24	€ 0	V	€ 0			
P3	7072038	Riool aanpak Sportpad	€ 596	€ 0	€ 596	€ 0	V	€ 0	31-12-2027	Op het sportpad maken we ook 'werk met werk'. We benutten de kansen om de rioolvervangings aan het sportpad meteen op te pakken vanuit het bestaande rioolkrediet. Dat betekent dat hier de fasering zich aanpast aan het werk in de buitenruimte van het sportpad.	
			€ 8.583	€ 0	€ 5.742	-€ 2.841	V	€ 0			
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken											
P3	7021018	Vervanging kunstwerken 2023	€ 279	€ 279	-€ 21	-€ 21	V	0	31-12-2025	Gerealiseerd; afsluiten 2025.	
P3	7021036	Brug Meerkreuk	€ 26	€ 0	€ 26	€ 0	V	0	31-12-2025	Gerealiseerd; afsluiten 2025.	
P3	7021037	Brug Past. Onelplein / Westeinde	€ 14	€ 0	€ 25	€ 11	N	0	31-12-2025	Gerealiseerd; afsluiten 2025.	
P3	7021019	Vervanging kunstwerken 2024	€ 853	€ 0	€ 0	-€ 853	V	0	31-12-2027	Dit krediet is vrijgegeven vóór de vaststelling van het Beheerplan Civiele Kunstwerken 2025-2028. In 2026 en 2027 zal uitvoering plaatsvinden van werkzaamheden die gepland waren vóór de vaststelling van het genoemde beheerplan.	
P3	7021022	Reconstructie Vriezenweg Leimuiden	€ 5.300	€ 2.089	€ 519	-€ 2.692	V	0	31-12-2025	De werkzaamheden aan de Vriezenweg zijn in 2025 afgerond. Het restantkrediet wordt via de jaarrekening overgeheveld naar krediet 7021023:Reconstructie Vriezeekoop Noord.	
P3	7021023	Reconstructie Vriezeekoop Noord Leimuiden	€ 2.650	€ 76	€ 2.064	-€ 510	V	0	31-12-2026	De werkzaamheden aan de Vriezeekoop Noord zijn nog niet afgerond, het laatste deel van de constructiewerkzaamheden zal in 2026 plaatsvinden. Verwacht wordt dat het huidige krediet in omvang niet toereikend zal zijn en er een tekort zal ontstaan. Aanvullende dekking wordt via de jaarrekening gevonden in het restantkrediet Vriezenweg Leimuiden (7021022)	
P3	7021026	Beheerplan civiele kunstwerken 2025 (25jr afsch)	€ 68	€ 0	€ 67	-€ 1	V	0	31-12-2025	Uitvoering loopt conform plan.	
P3	7025001	Vervanging veerstoepen Kaag	€ 539	€ 182	€ 0	-€ 357	V	0	31-12-2026	In 2025 heeft een vernieuwde inventarisatie plaatsgevonden van de noodzakelijke werkzaamheden om de veerstoepen weer toekomstbestendig te maken. Het krediet is via de Rapportage van Afwijkingen 2025 opgehoogd. Uitvoering zal in 2026	
P3	7075001	Herinrichting begraafplaats Kerkweg Woubrugge	€ 65	€ 33	€ 21	-€ 11	V	0	31-12-2025	De herinrichtingswerkzaamheden van de begraafplaats aan de Kerkweg Woubrugge zijn in 2025 afgerond.	
Wegen (IBOR 2025)											
P3	7021024	Wegen (IBOR 2025)	€ 2.265	€ 0	€ 1.984	-€ 281	V	0	31-12-2026	Het krediet IBOR is een jaarlijks terugkerend krediet. Vanuit het IBOR zijn diverse projecten uitgevoerd en bevinden zich nog enkele projecten in de afrondende fase. Door onvoorzien tegenvallers sluit het IBOR-krediet met een negatief resultaat van € 48K. Vanwege de uitloop van de laatste werkzaamheden in 2026, wordt afsluiting van dit krediet gepland voor eind 2026.	
P3	7021038	Leidsevaart, Zonnedaauwaan	€ 69	€ 0	€ 117	€ 49	N	0			
P3	7021039	Watergang	€ 883	€ 0	€ 1.169	€ 286	N	0			
P3	7021040	Nieuwe Wetering Noord	€ 65	€ 0	€ 50	-€ 14	V	0			
P3	7021041	Herinr. Opslagter. Lange Dwarsweg 100	€ 88	€ 0	€ 96	€ 8	N	0			
			€ 3.369	€ 0	€ 3.417	€ 48	N	€ 0			
Civiele kunstwerken (nav nieuwe beheerplan civiele kunstwerken)											
P3	7021001	Renovatievervangings diverse kunstwerken(K)	€ 0	€ 0	-€ 1.378	-€ 1.378	V	0	31-12-2025	In 2025 is het nieuwe Beheerplan Civiele Kunstwerken vastgesteld. Hierbij zijn nieuwe afschrijvingstermijnen vastgesteld (stelselwijziging), waarbij onderscheid wordt gemaakt in gebruikte materialen. Conform de aanwijzing van de accountant is deze wijziging ook doorberekend voor de afschrijvingstermijn van een aantal reeds eerder uitgevoerde projecten. Het gaat hierbij om een administratieve correctie en niet om nieuw beschikbaargestelde kredieten.	
P3	7021030	Doesbrug	€ 0	€ 0	€ 873	€ 873	N	0			
P3	7021031	Duiker Kerkstr-Klooppad Leimuiden	€ 0	€ 0	€ 91	€ 91	N	0			
P3	7021032	Ophaalbrug Comiekade 37 Wbr.	€ 0	€ 0	€ 55	€ 55	N	0			
P3	7021033	Fiets-/voetgangerstunnelje Alkemadelpop.str	€ 0	€ 0	€ 159	€ 159	N	0			
P3	7021034	Zuidbrug Zuidende	€ 0	€ 0	€ 79	€ 79	N	0			
P3	7021035	Brug Westeinde	€ 0	€ 0	€ 51	€ 51	N	0			
P3	7025005	Veerstoep Kaag	€ 0	€ 0	€ 70	€ 70	N	0			
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	N	€ 0			
Verzamelkrediet tractiemiddelen											
OH	7004xxx	Voertuigen/gereedschappen	€ 291	€ 0	€ 90	-€ 201	V	0	31-12-2026	Bij de jaarrekening wordt het niet gerealiseerde deel van het investeringkrediet meegenomen naar 2026	
Machines											
P1	7001008	Cardreaders raadzaal 2025	€ 31	€ 0	€ 0	-€ 31	V	€ 0	31-12-2026	Dit jaar was het nog niet nodig om de cardreaders te vervangen.	
Speelplekken											
P1	7057011	Uitvoering speelruimtebeleidsplan 2025	€ 388	€ 0	€ 74	-€ 315	V	€ 0	31-12-2025	In 2025 heeft het college een nieuw uitvoeringsplan vastgesteld. In verband met kapitaalide ek jaar afsluiten	
Verzamelkrediet huisvesting											
P1	7004161	Implementatie/uitvoering telefooncentrale 2024	€ 40	€ 40	€ 0	€ 0	€ 0	31-12-2025	Gerealiseerd in 2024; is bij RA 2025 afgesloten.		
P1	7004xxx	Verzamelkrediet Huisvesting	€ 155	€ 0	€ 95	-€ 60	V	€ 0	31-12-2026	Bij de jaarrekening wordt het niet gerealiseerde deel van het investeringkrediet meegenomen naar 2026	

Overige publicaties jaarrekening

Publicatie bezoldiging topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen

In 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector van kracht gegaan. Onder deze wet geldt een publicatieverplichting in de jaarrekening. Voor gemeenten zijn de gemeentesecretaris en de griffier aangewezen als topfunctionarissen.

Tabel 1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Gegevens 2025			
bedragen x C 1	J.J. Démoed	T.P. Scherpenzeel	
Functiegegevens	gemeentesecretaris	griffier	
Aanvang en einde functievervulling in 2024	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1	
Dienstbetrekking?	ja	ja	
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 133.872	€	108.222
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 11.619	€	9.496
Subtotaal	€ 145.491	€	117.718
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 246.000	€	246.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		€	-
Bezoldiging	€ 145.491	€	117.718
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	NVT	NVT	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	NVT	NVT	

Gegevens 2024				
bedragen x C 1	J.J. Démoed	J.J. Démoed	S.H.C Bouwman	T.P. Scherpenzeel
Functiegegevens	waam. gemeentesecretaris	gemeentesecretaris	waam. gemeentesecretaris	griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2024	1/1 - 29/02	1/3 - 31/12	1/1 - 29/02	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,500	1,000	0,5	1
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja	ja
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	10.889	118.294	€ 14.255	€ 103.378
Beloningen betaalbaar op termijn	1.556	15.564	€ 1.560	€ 16.501
Subtotaal	12.446	133.857	€ 15.815	€ 119.879
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	19.098	194.803	€ 19.098	€ 233.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag			€ -	€ -
Bezoldiging	12.446	133.857	€ 15.815	€ 119.879
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	NVT	NVT	NVT	NVT
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	NVT	NVT	NVT	NVT

Publicatie overige (niet-top) functionarissen

Er zijn in 2025 alleen interimprofessionals ingehuurd voor functies die zijn aangemerkt als niet-topfunctionarissen. De WNT legt hiervoor geen publicatie- of meldingsverplichtingen op.

Sisa bijlage

Single information single audit (SISA)

De doelstelling van de Single information Single audit (SiSa) is de verantwoordings- en controlelasten voor medeoverheden (gemeenten, provincies en regio's met een gemeenschappelijke regeling) richting uitkeringsverstrekkers te verminderen. De SiSa-verantwoordingsstomatiek sluit aan bij het reguliere jaarrekeningproces van de medeoverheden. De financiële verantwoording van de daarvoor aangewezen specifieke uitkeringen gebeurt via een bijlage bij de jaarrekening en valt daarmee ook onder de accountantsverklaring. De SiSa-bijlage geeft op beknopte wijze volgens de door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voorgeschreven wijze de belangrijkste verantwoordingsinformatie over de betreffende specifieke uitkering, zoals bijvoorbeeld de juridische grondslag en de besteding ervan.

Sisa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator		
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak (in jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (1m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (Ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Normbedragen voor e (Ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2	Eindverantwoording (Ja/nee)	
			Aard controle D2 Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	
			6	22	Ja	Ja	Nee	
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten	Reeks 1 Cumulatieve besteding (1m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten				
			Aard controle R Indicator: B2/06	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Reeks 1 Cumulatieve besteding (1m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Reeks 1 Cumulatieve besteding (1m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Reeks 1 Cumulatieve besteding (1m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)
			Aard controle R Indicator: B2/08	Aard controle R Indicator: B2/09	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/10	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13
			€143.985	€ 22.178			60	60
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (1m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (1m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal PwA's (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgrijcken en/of PwA's cumulatief (1m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen
			Aard controle R Indicator: B2/14	Aard controle R Indicator: B2/15	Aard controle R Indicator: B2/16	Aard controle R Indicator: B2/17	Aard controle R Indicator: B2/18	Aard controle R Indicator: B2/19
€2.412	66.658	€22.038	€60.792	€11.406	€31.463			
Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (1m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal dringesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal dringesprekken cumulatief (1m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPLK B2 regeling	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/24			
Aard controle R Indicator: B2/20	Aard controle R Indicator: B2/21	Aard controle R Indicator: B2/22	Aard controle R Indicator: B2/23					
€0	€12.000	€7.632	€ 21.048	€187.473				
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/nee)				
			Aard controle R Indicator: C62/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02				
€ 0	Nee							
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar t+1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de informatiepunten in de gemeente behandeld is		
			Aard controle R Indicator: C92/01	Aard controle R Indicator: C92/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04		
€ 27.493	€ 0	2	4	12				
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoude educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, ouders van kindstru en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)		
			Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04		
€ 0	€ 0	€ 452.400	€ 0	€ 0	€ 0			
	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (testen) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (testen) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Bedrag		
	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	Aard controle R Indicator: D8/08		Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09	Aard controle R Indicator: D8/10			
1	001884 Gemeente Kaag en Braassem	€ 0		001884 Gemeente Kaag en Braassem	€ 0			

SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026										
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke besteding Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator				
IenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SISA tussen medeoverheden) Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikkingnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	Correctie ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/01	Aard controle R Indicator: E27B/02	Aard controle R Indicator: E27B/03	Aard controle R Indicator: E27B/04	Aard controle R Indicator: E27B/05			
			1 PZH-2009-473570	€ 0	€ 0					
			2 PZH-2009-489994	€ 0	€ 0					
			3 PZH-2008-168646	€ 0	€ 0					
			4 PZH-2008-770752	€ 0	€ 0					
			5 PZH-2009-146507569	€ 0	€ 0					
			6 PZH-2008-168934	€ 0	€ 0					
			7 PZH-2009-146420240	€ 0	€ 0					
			8 PZH-2010-183298567	€ 0	€ 0					
9 PZH-2010-224106705	€ 0	€ 0								
	Kopie beschikkingnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen (f/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve overige bestedingen (f/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden					
	Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/09	Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/10					
1 PZH-2009-473570	€ 25.633	€ 25.633		Nee						
2 PZH-2009-489994	€ 21.971	€ 21.971		Nee						
3 PZH-2008-168646	€ 26.427	€ 26.427		Nee						
4 PZH-2008-770752	€ 29.147	€ 29.147		Nee						
5 PZH-2009-146507569	€ 29.983	€ 29.983		Nee						
6 PZH-2008-168934	€ 26.427	€ 26.427		Nee						
7 PZH-2009-146420240	€ 29.983	€ 29.983		Nee						
8 PZH-2010-183298567	€ 28.402	€ 28.402		Nee						
9 PZH-2010-224106705	€ 142.241	€ 238.255		Nee						
IenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling Milieadaptatie 2021-2027 (SISA tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikkingnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (f/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (f/m jaar T)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02	Aard controle R Indicator: E44B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04	Aard controle R Indicator: E44B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06		
			1 060546 Gemeente Leiden	IENW/BSK-2023/379653	€ 76.206	€ 76.206	€ 205.329	€ 205.329		
			2 060546 Gemeente Leiden	IENW/BSK-2023/379653	€ 0	€ 5.790	€ 0	€ 15.006		
			3 060546 Gemeente Leiden	IENW/BSK-2023/379653	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
				Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
				Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09				
			1 060546 Gemeente Leiden	IENW/BSK-2023/379653	Nee					
			2 060546 Gemeente Leiden	IENW/BSK-2023/379653	Nee					
			3 060546 Gemeente Leiden	IENW/BSK-2023/379653	Nee					
	Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel						
	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13						
1 060546 Gemeente Leiden	IENW/BSK-2023/379653	1 Water bergen (capaciteitsvergroting)	Ja							
2 060546 Gemeente Leiden	IENW/BSK-2023/379653	2 Water bergen (capaciteitsvergroting)	Ja							
3 060546 Gemeente Leiden	IENW/BSK-2023/379653	3 Vergroten van de afvoercapaciteit	Nee							
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2025 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente 1.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente 1.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)		
			Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06		
			€ 5.017.305	€ 116.410	€ 254.776	€ 3.006	€ 77.809	€ 0		
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gedurfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangloosagaffaire Gemeente		
			Aard controle R Indicator: G2/07	Aard controle R Indicator: G2/08	Aard controle R Indicator: G2/09	Aard controle R Indicator: G2/10	Aard controle R Indicator: G2/11	Aard controle R Indicator: G2/12		
			€ 24.448	€ 596	€ 0	€ 508.341	€ 3.125	€ 0		
			Maatjes (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangloosagaffaire Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)						
			€ 0	Ja						
				Aard controle D2 Indicator: G2/13	Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14					
			€ 0	Ja						
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2025 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
			Aard controle R Indicator: G3/01	Aard controle R Indicator: G3/02	Aard controle R Indicator: G3/03	Aard controle R Indicator: G3/04	Aard controle R Indicator: G3/05	Aard controle R Indicator: G3/06		
			€ 0	€ 0	€ 1.924	€ 0	€ 0	€ 0		
			BBZ vóór 2020 - levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 - levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 - levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 - kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: G3/07	Aard controle R Indicator: G3/08	Aard controle R Indicator: G3/09	Aard controle R Indicator: G3/10	Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11			
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja			
			Gedurfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangloosagaffaire Gemeente	Gedurfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangloosagaffaire Gemeente	Gedurfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangloosagaffaire Gemeente	Gedurfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangloosagaffaire Gemeente				

Sisa bilage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026									
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator		
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2025 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wv.	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente	Besteding (jaar T) kapitaalverzekering Gemeente	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente	Baten (jaar T) kapitaalverzekering (aflossing) Gemeente	Baten (jaar T) kapitaalverzekering (overig) Gemeente	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	-€ 26	€ 0	€ 400	€ 24.006	€ 858	€ 24.006
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 3.738	€ 70	€ 3.738
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	-€ 53	€ 0	€ 811	€ 4.114	€ 174	€ 4.114
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6 Totaal	-€ 79	€ 0	€ 1.211	€ 31.858	€ 1.101	€ 31.858
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente	Aantal besluiten kapitaalverzekering (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aard controle R Indicator: G4/08	Aard controle R Indicator: G4/09	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10			
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja			
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja			
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja			
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja			
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja			
6 Totaal	0	0	N.v.t.						
Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverzekering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverzekering Tozo buitenland (gemeente Maastricht, aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverzekering Tozo buitenland (gemeente Maastricht, overig)	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)					
Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Aard controle R Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15					
1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)									
2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)									
3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)									
4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)									
5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)									
6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0					
Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vrijaf) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwij te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverzekeringen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige belastingen op kapitaalverzekeringen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire						
Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Aard controle R Indicator: G4/17	Aard controle D2 Indicator: G4/18	Aard controle R Indicator: G4/19						
1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0						
2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0						
3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0						
4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0						
5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0						
6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0					
SZW	G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2025 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wv.	Besteding (jaar T) Gemeente	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente				
			Aard controle R Indicator: G10/01	Aard controle R Indicator: G10/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03				
			€ 216.867	€ 0	Ja				
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2025 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wv.	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente				
			Aard controle R Indicator: G12/01	Aard controle R Indicator: G12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03				
			€ 0	€ 0	Ja				
SZW	G13	Onderwijsroute_deel gemeente 2025 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wv.	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente		
			Aard controle R Indicator: G13/01	Aard controle R Indicator: G13/02	Aard controle R Indicator: G13/03	Aard controle R Indicator: G13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05		
			€ 24.802	€ 0	€ 0	€ 0	Ja		
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025 Gemeenten	Totaal werkelijke berekende uitkering						
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02					
			€ 261.335	€ 1.222.547					
			Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Overige zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Overige zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienverlening door derden	Toelichting			
Aard controle R Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/06						
			€ 1.046.509	€ 0	€ 176.038	Meerkosten heeft betrekking op nieuwbouw.			

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking siSa - d.d. 07-01-2026								
Verstrekter	Uitvoeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	
VWS	H26B	Regeling specifieke uitkering randvoorwaardelijke functies Jeugdhulp SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één (code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: H26B/01	Projectnummer Aard controle n.v.t. Indicator: H26B/02	Gedurende jaar T zijn de activiteiten verricht in het kader van de randvoorwaardelijke functie waarvoor de uitkering is ontvangen? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H26B/03	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: H26B/04	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: H26B/05	Eindverantwoording? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H26B/06
			1 060599 Gemeente Rotterdam Optionele toelichting (verplicht in te vullen indien indicator 3 met "nee" is ingevuld) Aard controle n.v.t. Indicator: H26B/07	1044502	Ja	€ 15.779	€ 15.779	Ja
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Totaalbedrag (jaar T) toegekend Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Reservering 2025 voor 2026 (maximaal 10% van toegekende budget 2025 kan worden meegenomen naar 2026) Aard controle R Indicator: H30/02	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) Aard controle R Indicator: H30/03	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Aard controle R Indicator: H30/04	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)? Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Toelichting Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06
			€ 483.623 Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07	€ 16.078 Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H30/08	€ 467.545	€ 1.376.541	Ja	
VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen Aard controle n.v.t. Indicator: H35B/01	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: H35B/02				
			1 060546 Gemeente Leiden	€ 46.965				
VRO	J17	Realisatiestimans	Aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling. Aard controle D1 Indicator: J17/01	Geprognostiseerde aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T-1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling. Aard controle n.v.t. Indicator: J17/02	Correctie aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T-1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling. Aard controle D1 Indicator: J17/03			
			1 84	0				
			Aantal betaalbare woningen bouw gestart in jaar T in het NPLV-gebied, waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling. Aard controle n.v.t. Indicator: J17/04	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling (excl. Compensabele Btw). Aard controle R Indicator: J17/05	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling. Aard controle R Indicator: J17/06	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling (excl. Compensabele Btw). Aard controle R Indicator: J17/07	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling. Aard controle R Indicator: J17/08	
			1					
VRO	J55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemeoede kosten Aard controle R Indicator: J55/02	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemeoede kosten Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemeoede kosten Aard controle R Indicator: J55/05	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemeoede kosten Aard controle n.v.t. Indicator: J55/06
			311	€ 37.466	€ 161.203	60	€ 7.460	€ 20.802
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning -bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemeoede kosten Aard controle R Indicator: J55/08	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemeoede kosten Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09			
			371	€ 113.722	€ 418.755			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) Aard controle n.v.t. Indicator: J55/10	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) Aard controle n.v.t. Indicator: J55/11	Het aantal grote(n) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) Aard controle n.v.t. Indicator: J55/12	Het aantal grote(n) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) Aard controle n.v.t. Indicator: J55/13	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. Aard controle n.v.t. Indicator: J55/14	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen Aard controle n.v.t. Indicator: J55/15
			1 567	1.844	0	0	3.487	1
VRO	J56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	Beschikkingnummer Aard controle n.v.t. Indicator: J56/01	Projectnaam Aard controle n.v.t. Indicator: J56/02	Besteding (jaar T) per project Aard controle R Indicator: J56/03	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Aard controle R Indicator: J56/04	Aantal woonruimten en verblijfsruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: J56/05	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten en verblijfsruimten (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: J56/06
			1 RHA2021-02277987	Realisatie Skaeve Huse	€ 0	€ 0	0	0
			Kopie Projectnaam	Opbrengsten jaar T	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T)	Opgevoerde kostenactiviteiten zoals opgenomen in de aanvraag zijn onveranderd (t/m jaar T) (Ja/Nee)	De uitvoering loopt volgens de planning (Ja/Nee)	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J56/07	Aard controle R Indicator: J56/08	Aard controle R Indicator: J56/09	Aard controle R Indicator: J56/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/12
			1 Realisatie Skaeve Huse	€ 0	€ 0	Nee	Nee	Ja
			Kopie Projectnaam	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Zijn binnen twee jaar na de datum van toekenning van de uitkering onomkeerbare stappen gezet?			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J56/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/15			
			1 Realisatie Skaeve Huse	Nee	Nee			

Sisa bilage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa - d. d. 07-01-2026								
Verstrekter	Lithieringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	
VRO	J94	Regeling houdende regels verstreking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T), in C94/06 t/m C94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met uitzondering van artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde van boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2024) of een WOZ-waarde van boven € 477.000	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III en bijlage IV besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2 en tranche 3).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/01	Aard controle R Indicator: J94/02	Aard controle D1 Indicator: J94/03	Aard controle D1 Indicator: J94/04	Aard controle R Indicator: J94/05	Aard controle R Indicator: J94/06
			1 LAI23-03610842	€ 145.325	47	0	€ 0	€ 58.287
			2 LAI24-03755707	€ 0	0	0	€ 0	€ 0
			3 LAI25-03946508	€ 0	0	0	€ 0	€ 0
		Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel c	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, overtuels in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (Ja/nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/09			
			1 € 30.015	€ 57.022	Nee			
			2 € 0	€ 0	Nee			
			3 € 0	€ 0	Nee			
VRO	J210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw Sisa tussendeeloverheden	Hiervoor per regel één provincie (code) selecteren en in de kolommen eensoort de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat in (jaar T) is geholpen met middelen	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/01	Aard controle R Indicator: J210B/02	Aard controle R Indicator: J210B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/06
			1 030008 Provincie Zuid-Holland	€ 42.975	€ 4.775	1	250	Nee
			Besteding apparaatskosten (jaar T); salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T); kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T); overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
			Aard controle R Indicator: K28/01	Aard controle R Indicator: K28/02	Aard controle R Indicator: K28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/04	Aard controle R Indicator: K28/05	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/06
			€ 268.527	€ 332.419	€ 0	€ 1.403.690	€ 62.187	€ 145.893
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: K28/07					
			Nee					
AenM	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne Gemeenten	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) t/m van transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO)
			Aard controle R Indicator: M16/01	Aard controle R Indicator: M16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/03	Aard controle R Indicator: M16/04	Aard controle R Indicator: M16/05	Aard controle R Indicator: M16/06
			€ 2.441.164			€ 0	€ 0	€ 151.274
		Totaal bedrag vorderingen (// onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is verstrekt (POO)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Periode vanaf wanneer de eigen bijdrage is ingevoerd	Periode vanaf wanneer de verhoging eigen bijdrage is ingevoerd		
			Aard controle R Indicator: M16/07	Aard controle R Indicator: M16/08	Aard controle R Indicator: M16/09	Aard controle D2 Indicator: M16/10	Aard controle D2 Indicator: M16/11	
			€ 0	€ 6.912	€ 140.587	1-jan-25	1-okt-25	
		Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 vermindert met 09	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: M16/12	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/13				
			€ 2.458.763	€ 13.828.191				

Overzicht van baten en lasten per taakveld

Taakveld	Werkelijk 2025		x € 1.000
	Lasten	Baten	Saldo
0 - Bestuur en ondersteuning			
0.1 Bestuur	2.848	0	2.848
0.2 Burgerzaken	1.030	-783	247
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	209	-2.336	-2.127
0.4 Overhead	12.888	-57	12.832
0.5 Treasury	2.353	-3.166	-813
0.61 OZB woningen	510	-5.784	-5.274
0.62 OZB niet-woningen	0	-1.669	-1.669
0.64 Belastingen overig	0	-38	-38
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	-54.327	-54.327
0.8 Overige baten en lasten	-372	-989	-1.361
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-1	0	-1
0.10 Mutaties reserves	3.852	-7.420	-3.568
0.11 Resultaat rekening van baten en lasten	0	0	0
	23.319	-76.571	-53.253
1 - Veiligheid			
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.362	-62	2.300
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.134	-12	1.122
	3.496	-74	3.422
2 - Verkeer, vervoer en waterstaat			
2.1 Verkeer en vervoer	6.530	-620	5.910
2.5 Openbaar vervoer	390	-64	326
	6.919	-684	6.236
3 - Economie			
3.1 Economische ontwikkeling	1.384	-988	397
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	28	0	28
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	40	-46	-5
3.4 Economische promotie	165	-501	-336
	1.618	-1.535	83
4 - Onderwijs			
4.2 Onderwijshuisvesting	2.116	-154	1.963
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.171	-878	1.293
	4.287	-1.032	3.255
5 - Sport, cultuur en recreatie			
5.1 Sportbeleid en activering	496	-204	292
5.2 Sportaccommodaties	6.984	-433	6.551
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	71	0	71
5.5 Cultureel erfgoed	58	0	58
5.6 Media	528	-27	501
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.569	-179	3.390
	11.706	-843	10.863
6 - Sociaal domein			
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	6.021	-3.007	3.014
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	755	-63	693
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	1.571	0	1.571
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	1.224	-195	1.029
6.3 Inkomensregelingen	8.232	-6.659	1.573
6.4 WSW en beschut werk	178	0	178
6.5 Arbeidsparticipatie	1.053	-40	1.014
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	899	-24	875
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	1.399	-144	1.255
6.712 Begeleiding (WMO)	28	0	28
6.713 Dagbesteding (WMO)	102	-99	3
6.751 Jeugdhulp ambulante lokaal	245	0	245
6.752 Jeugdhulp ambulante regionaal	5.423	0	5.423
6.753 Jeugdhulp ambulante landelijk	352	0	352
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	1.559	0	1.559
6.791 PGB WMO	573	0	573
6.792 PGB Jeugd	157	0	157
6.811 Beschermd wonen (WMO)	247	-250	-3
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	581	-127	454
6.821 Jeugdbescherming	464	-16	448
6.822 Jeugdreclassering	127	0	127
6.91 Coördinatie en beleid WMO	238	-14	223
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	415	-46	369
	31.843	-10.684	21.159
7 - Volksgezondheid en milieu			
7.1 Volksgezondheid	1.524	-209	1.315
7.2 Riolering	3.722	-4.812	-1.091
7.3 Afval	3.735	-5.191	-1.456
7.4 Milieubeheer	1.584	0	1.584
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	347	-130	217
	10.912	-10.343	569
8 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			
8.1 Ruimte en leefomgeving	1.548	-55	1.493
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	4.285	-3.388	897
8.3 Wonen en bouwen	1.091	-1.906	-815
	6.923	-5.349	1.574
Totaal baten en lasten	101.023	-107.114	-6.091

Verdelingsprincipe taakvelden

Programma 1 - BESTUUR EN REGIO

taakveld BBV	omschrijving taakveld BBV
0.1	Bestuur
0.5	Treasury
0.8	Overige baten en lasten
1.1	Crisisbeheersing en brandweer
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
0.10	Mutaties reserves

Programma 2 - SOCIAAL DOMEIN

taakveld BBV	omschrijving taakveld BBV
1.2	Openbare orde en veiligheid
4.2	Onderwijshuisvesting
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken
5.1	Sportbeleid en activering
5.2	Sportaccommodaties
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
5.6	Media
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal
6.3	Inkomensregelingen
6.4	WSW en beschut werk
6.5	Arbeidsparticipatie
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)
6.712	Begeleiding (WMO)
6.713	Dagbesteding (WMO)
6.751	Jeugdhulp ambulante lokaal
6.752	Jeugdhulp ambulante regionaal
6.753	Jeugdhulp ambulante landelijk
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal
6.791	PGB WMO
6.792	PGB Jeugd
6.811	Beschermde wonen (WMO)
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)
6.821	Jeugdbescherming
6.822	Jeugdreclassering
6.91	Coördinatie en beleid WMO
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd
7.1	Volksgezondheid
0.10	Mutaties reserves

Programma 3 - RUIMTE EN LEEFOMGEVING

taakveld BBV	omschrijving taakveld BBV
0.2	Burgerzaken
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden
1.2	Openbare orde en veiligheid
2.1	Verkeer en vervoer
2.5	Openbaar vervoer
3.1	Economische ontwikkeling
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
3.4	Economische promotie
5.5	Cultureel erfgoed
5.6	Media
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie
7.2	Riolering
7.3	Afval
7.4	Milieubeheer
7.5	Begraafplaatsen en crematoria
8.1	Ruimte en leefomgeving
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
8.3	Wonen en bouwen
0.10	Mutaties reserves

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

taakveld BBV	omschrijving taakveld BBV
0.5	Treasury
0.61	OZB woningen
0.62	OZB niet-woningen
0.64	Belastingen overig
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds
0.8	Overige baten en lasten
3.4	Economische promotie
0.10	Mutaties reserves

OVERHEAD

taakveld BBV	omschrijving taakveld BBV
0.4	Overhead

VENNOOTSCHAPSBELASTING

taakveld BBV	omschrijving taakveld BBV
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 15 december 2025 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op €1.941.360. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van september 2025.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 702.000 bedraagt. Dit is lager dan de daarvoor gestelde grens van € 1.941.360. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 0 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

Begrotingscriterium		x 1.000
1A	Overschrijding lasten programma's (of indien van toepassing een ander door de gemeenteraad vastgesteld autorisatieniveau)	654
1B	Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	48
2	Ongeautoriseerde reservemutaties (p.s. veelal zijn dit ook getrouwe beeld fouten, die in de jaarstukken aangepast kunnen worden).	
3	Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan de raad zijn gemeld (hangt af van de intern vastgelegde spelregels in bijvoorbeeld de financiële verordening art. 212 Gemeentewet over de planning & control cyclus, budgetafwijkingen, budgetoverheveling et cetera).	
	Totaal begrotingsonrechtmatigheden	702
4	Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geïnd. In de rechtmatigheidsverantwoording wordt verwezen naar dit vooraf vastgestelde beleid. De niet -acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden inhoudelijk in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht.	0
	Voorwaardencriterium	
5	Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed (inhoudelijk hier toelichten en in de paragraaf bedrijfsvoering).	0
	M&O criterium	
6	Geen bevindingen.	0
	Totaal Onrechtmatigheden	702
	Waarvan acceptabel	0
	Waarvan niet-acceptabel	702

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Begrotingscriterium - 1A:

Overschrijding van de lasten programma 3 (Ruimte en leefomgeving) ter hoogte van €654.000. Deze overschrijding wordt veroorzaakt door diverse mutaties. In paragraaf **“Toelichting programma 3 Ruimte en leefomgeving”** van deze jaarrekening is inzichtelijk gemaakt uit welke mutaties de overschrijding precies bestaat, maar op hoofdlijnen betreft het:

- **De actualisatie van de grondexploitatie.** Deze valt 1.952k negatiever uit dan begroot. Actualisatie grondexploitaties vindt éénmaal per jaar plaats bij de jaarrekening. De begroting 2025 was gebaseerd op de voorlaatste actualisatie (jaarrekening 2024). De overschrijding wordt grotendeels verklaart vanwege een verhoging van de verliesvoorziening (1.191k negatief). Voor een nadere toelichting op de actualisatie van de grondexploitaties wordt verwezen naar paragraaf 7 (Grondbeleid) van deze jaarrekening.
- **Een voordeel op de stelpost Sportpad.** Deze valt 963k voordeliger uit dan begroot. Conform raadsbesluit wordt dit voordeel toegevoegd aan de reserve Sportpad.

Begrotingscriterium - 1B:

Overschrijding kredieten voor wegen (IBOR 2025) met €48.000. Begroot €3.369.000, realisatie €3.417.000.

Overzicht mutaties reserves

Omschrijving	Gevormde reserves:								
	Algemene	Sportpad	Noodopvang	Openbare ruimte	Riolering	Grond exploitatie	Duurzaamheid	Kineo	Onderhoud gebouwen
Saldo 1-1-2025	€ 26.961.073	€ 10.892.159	€ 0	€ 786.914	€ 3.456.466	€ 4.424.592	€ 517.930	€ 0	€ 0
Toevoegingen 2025:									
resultaat jaarrekening 2024	€ 7.011.377								
opheffen VZ onderhoud gebouw > RS sportpad /Tweesprong middelen		€ 609.583							
jaarlijkse verrekening stelpost 2025		€ 1.085.310							
opvang vluchtelingen RS alg > RS vluchtelingen			€ 295.000						
exploitatieresultaat (JRR 2025)			€ 75.379						
exploitatieresultaat (JRR 2025)				€ 587.533					
vereveningsfonds						€ 570.664			
exploitatieresultaat (JRR 2025)							€ 23.460		
glijbaan zwembad Kineo (RS alg > RS glijbaan Kineo)								€ 300.000	
opheffen VZ onderhoud gebouw > RS onderhoud gebouw									€ 294.547
exploitatieresultaat (JRR 2025)									€ 10.893
Totaal toevoegingen	€ 7.011.377	€ 1.694.893	€ 370.379	€ 587.533	€ 0	€ 570.664	€ 23.460	€ 300.000	€ 305.440
Onttrekkingen 2025:									
opvang vluchtelingen RS alg > RS vluchtelingen	€ 295.000								
glijbaan zwembad Kineo (RS alg > RS Kineo)	€ 300.000								
subsidie verenigingen fase 2		€ 4.648.493							
subsidie uit post onvoorzien (TVA)		€ 305.000							
plankosten sportpad		€ 86.686							
onderhoud buitenruimte (RvA 2025)				€ 654.500					
actualisatie reserve grex (JRR 2025)						€ 1.130.774			
Totaal onttrekkingen	€ 595.000	€ 5.040.179	€ 0	€ 654.500	€ 0	€ 1.130.774	€ 0	€ 0	€ 0
Saldo 31-12-2025	€ 33.377.451	€ 7.546.874	€ 370.379	€ 719.947	€ 3.456.466	€ 3.864.481	€ 541.390	€ 300.000	€ 305.440